Din învățăturile Părintelui

ARSENIE BOCA

MĂRGĂRITARE DUHOVNICEȘTI

Din învățăturile

Părintelui **Arsenie Boca**

Mărgăritare duhovniceşti

Dacă ar şti monahul ce ispite îl aşteaptă în mănăstire nici unul nu ar mai veni la călugărie, dar dacă ar şti mirenii în ce slavă se află monahul înaintea lui Dumnezeu încă din lumea aceasta toţi ar veni la călugărie.

Condiţia este: **lepădarea se sine.**

Întrebat, odată, un părinte bătrân de o tânără, care este condiţia de îndeplinit ca să poţi face pasul intrării în mănăstire, el i-a răspuns: **„Să fii nebun!". Trebuie să ai o mare doză de „nebunie" pentru Hristos.**

Riscul este enorm.

Intrarea în mănăstire, ca începător, este asemenea unui **„salt mortal"** fără plasă.

Pentru colaborarea prin poştă cărţile pot fi comandate pe site-ul:
www.credinta-stramoseasca.ro

sau prin e-mail la adresa:
contact@credinta-stramoseasca.ro

Conținutul prezentei cărți este adunat de Părintele Arhimandrit **Serafim Popescu** - mare duhovnic, om smerit, bun, blând, binevoitor, alinând suferințele multor suflete necăjite - unul dintre primii vieţuitori, împreună cu Părintele Arsenie Boca, ai Sfintei Mănăstiri Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus. A fost stareţ între anii 1949-1955.

Născut la 27 Octombrie 1912, trece la cele veşnice la 22 Decembrie 1990.

„Legământul Meu cu el era viaţă şi pace şi i le-am dat, ca să se teamă de Mine şi să se cutremure, şi el se temea şi se cutremura înaintea numelui Meu.

Învăţătura adevărului era în gura lui şi pe buzele lui nu s-a aflat nedreptate; în pace şi în dreptate a umblat cu Mine şi pe mulţi i-a întors de la rău.

Căci buzele preotului vor păzi ştiinţa şi din gura lui se va cere învăţătura, căci el este solul Domnului Savaot"

(Maleahi 2, 5-7)

Cine are minte, să ia aminte!

Din învățăturile
Părintelui **Arsenie Boca**

MĂRGĂRITARE DUHOVNICEŞTI

Tipărită cu binecuvântarea
Înalt Prea Sfințitului **CALINIC**
Episcopul Argeşului

Ediţia a III-a revizuită
© Copyright: Ieromonahul Teognost şi Editura
„Credinţa strămoşească” 2013
ISBN 973-8256-16-X

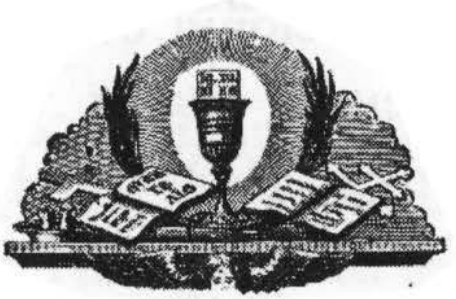

Consilier editorial:
Preot Nicolae Tănase

Ediție îngrijită de **Ieromonahul Teognost**
Mănăstirea Sfinții Arhangheli
Mihail şi Gavriil

✣✣✣ ✣✣✣ ✣✣✣ ✣✣✣

Difuzarea se face numai prin
„PELERINUL" - IAŞI; Stradela Grădinari 39;
Bl. B2; Sc. B; Et. 3; Ap. 3;

Telefon: 0744. 91 50 69

Editura primeşte spre tipărire:
cărți, manuscrise, casete video şi audio;
toate cu conținut ortodox.

Editura cere ajutor financiar (sponsorizare) pentru a putea continua tipărirea de carte bisericească.

Binevoitorii pot depune donațiile în contul Editurii Pelerinul; Nr. RO89 RNCB 0175 0335 7393 0001; Cod Fiscal 5606114, deschis la BCR Iaşi. Pentru informații sunați la telefonul 0744 91 50 69.

Bunul Dumnezeu şi Maica Domnului să vă răsplătească râvna şi dragostea pentru păstrarea dreptei credințe Ortodoxe.

Din viaţa Preacuviosului Părinte

ARSENIE BOCA

Preacuviosul Părinte Arsenie Boca a fost moţ din Ţara Moţilor. S-a născut în anul 1910 în satul Vaţa de Sus, lângă localitatea Brad, judeţul Hunedoara, din părinţi ortodocşi, bine-credincioşi: Iosif şi Cristina.

Părintele ne povestea că tatăl său, care cunoştea meseria de pantofar, îl punea şi pe el să înveţe să bată cuie de lemn, dar el neavând îndemânarea necesară le rupea şi atunci tatăl său îl bătea cu cureaua cu care ţinea papucii.

A mai avut o soră ce se numea Constănţeana dar a murit de tânără. Bunica lor, Ana, fiind şi ea tare credincioasă, a înmormântat-o pe Constănţeana într-un loc frumos, mai înalt, şi a făcut peste mormântul ei o bisericuţă, zicând că dacă fratele ei, Zianul (căci Zian era numele lui de botez) va fi preot, când va sluji în bisericuţă să fie şi sora lui acolo.

Deci făcându-se Zianul mărişor şi terminând şcoala primară, l-au dat părinţii mai departe la şcoală şi apoi la Teologie ca să se facă preot. Căci

mama lui - Cristina - după ce a rămas însărcinată cu Zianul, a visat că are în pântece soarele şi luna şi mereu se gândea şi se întreba ce va fi cu copilul pe care-l va naşte.

Între timp tatăl său - Iosif - muri, şi Cristina, tânără fiind, a fost silită de mama ei să se recăsătorească. Această a doua căsătorie a mamei lui l-a mâhnit tare pe fiul ei, Zian, care n-a mai vrut să meargă pe acasă, astfel că mama sa, cu trecerea timpului, n-a mai ştiut nimic de dânsul.

Terminând Teologia şi remarcându-se atât prin cunoştinţele sale de excepţie cât şi prin trăirea sa duhovnicească profundă, este îndemnat de Mitropolitul Nicolae Bălan, care voia să facă din Mănăstirea de la Sâmbăta de Sus - Făgăraş - un centru monahal deosebit, să se călugărească la această mănăstire. Aici este tuns în cinul monahal şi devine ieromonahul Arsenie[1].

După un timp, Mitropolitul l-a trimis în Grecia, la Sfântul Munte, pentru a-şi desăvârşi cunoştinţele despre rânduiala monahală şi trăirea în duhul Bisericii ortodoxe. Ajungând acolo şi necunoscând pe nimeni - spunea părintele - s-a dus într-o pădure şi s-a rugat mult Mântuitorului ca să-i trimită în cale un povăţuitor, dar din iconomie

---

[1] A fost călugărit în Săptămâna Luminată, de Izvorul Tămăduirii, în anul 1939 (martoră Maica Arsenia, stareţa Mănăstirii Vişorâta).

divină Domnul nu i-a răspuns. După o vreme, simţindu-se nevrednic şi ştiind că Mântuitorul are o Maică bună care se roagă pentru noi, "m-am rugat ei cu lacrimi ca să mă dea unui povăţuitor care să mă înveţe în cele ale călugăriei, spre mântuire" - ne-a spus părintele. Şi însăşi Maica Domnului a venit şi luându-l de mână l-a urcat pe un munte înalt ce era între două prăpăstii de îţi era frică să priveşti în jos, iar muntele era ascuţit, numai cât călcai cu talpa piciorului. Şi l-a urcat Maica Domnului până în vârful muntelui dându-l în grija unui sfânt care trăise pe pământ cu două sute de ani înainte (Sfântul Serafim de Sarov), iar Maica Domnului s-a făcut nevăzută. Cât timp a stat acolo n-a spus decât o singură dată la câţiva credincioşi, şi asta din smerenie. Maica Domnului l-a întărit de a postit 40 de zile, timp în care a fost povăţuit de Sfântul care i se arătase.

După un timp a venit la Mănăstirea Brâncoveanu (Sâmbăta de Sus), întărit fiind şi luminat de harul Sfântului Duh, cu putere şi cu mare dar proorocesc. Numai dacă te privea simţeai cum te pătrunde în suflet ca un curent, te umileai că-ţi descoperă gândurile, păcatele şi faptele ce le-ai făcut, cunoscându-ţi toată viaţa şi numele.

Şi acum să istorisim câteva din lucrările (am putea spune minunile) prin care Dumnezeu a descoperit multor creştini cucernici că Părintele Arsenie este prooroc al zilelor noastre.

Fiind hirotonit Preot şi primind ascultarea de duhovnic, deseori la spovedanie el le spunea oamenilor păcatele lor nemărturisite (pe care ei le ascundeau sau le uitaseră), şi numai pe unii îi împărtăşea cu Sfintele Taine. Avea Părintele darul de la Dumnezeu de a vedea starea lăuntrică sufletească a omului, căci le spunea oamenilor cele ce au făcut în viaţă şi cele ce li se vor întâmpla.

Văzând însă Părintele că mulţi dintre cei pe care îi spovedea nu-şi schimbau purtările lor, ci continuau cu poftele şi păcatele, covârşit de grija datoriei sale preoţeşti, ştiindu-se chezaş pentru sufletele lor, s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere care este pricina pentru care oamenii nu se lasă de păcate.

Şi într-o zi, stând pe o bancă în grădina mănăstirii şi privind spre munte, numai ce vede că apare în vârful muntelui un nor mare, negru şi întunecat, iar din el se auzea multă gălăgie şi zarvă mare. Privind cu mare atenţie, observă că deodată norul se desparte în două părţi iar în mijlocul norului pe munte vede un scaun împărătesc înconjurat de flăcări de foc şi pe satana pe scaun, înconjurat de toată ceata drăcească, zicând cu glas tare către draci:

- Care dintre voi este aşa de iscusit să găsească un vicleşug şi să-l şoptiţi în mintea oamenilor ca să-i tragem de partea noastră şi să câştigăm suflete mai multe, să facem o împărăţie mai mare

ca a lui Dumnezeu, că puţin timp mai este.

Atunci se înfăţişează un drac şi se închină până la pământ lui Scaraoschi, şi-i zice:

- Întunecimea voastră, am găsit de cuviinţă să şoptim în mintea oamenilor că nu este Dumnezeu.

Dar satana îi zice: - Nu e prea bun vicleşugul tău că nu putem câştiga prea mulţi cu el, să vină altul.

Şi vine al doilea şi zice:

- Întunecimea voastră, să-i lăsăm să creadă că este Dumnezeu, dar nu este rai şi iad şi că viaţa aceasta este numai până la mormânt.

Satana, chibzuind, îi zise:

- Nici cu acest vicleşug nu putem câştiga prea mulţi, căci Hristos când S-a înălţat la cer a zis ucenicilor: *"În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt. (...) Mă duc să vă gătesc loc, ca unde sunt Eu să fiţi şi voi"* (Ioan 14, 2-3) şi sunt destui mai răsăriţi la minte printre oameni care ştiu că există Dumnezeu şi că El le va da răsplata după fapte. Să vină altul.

Şi vine al treilea şi zice, închinându-se până la pământ:

- Întunecimea voastră, eu zic mai bine să-i lăudăm pe oameni pentru credinţa lor în Dumnezeu, în rai şi iad, în judecata de apoi, dar totodată, fără odihnă să le şoptim de mii de ori: "Nu vă grăbiţi cu pocăinţa adevărată, lăsaţi-o mai la bătrâneţe căci moartea e departe şi mai petreceţi, gustaţi dulceaţa vieţii, faceţi-vă toate poftele, mai e vreme destulă!" Şi vrăjiţi de şoapta noastră ademenitoare

nici nu vor observa trecerea vremii. Moartea venind pe neaşteptate îi va găsi desigur total nepregătiţi şi-atunci ei sunt ai noştri.

Abia acum satana îşi strâmbă chipul într-un rânjet de bucurie diavolească şi cu înfrigurarea grabei le zise:

- Mergeţi şi aşa să faceţi!

Deci numai de formă şi de ochii lumii îşi îndeplineau acei oameni datoriile creştineşti, în timp ce vrăjiţi de şoapta ademenitoare a viclenilor draci nu-şi schimbau purtările şi continuau cu poftele şi păcatele, lăsând sfaturile Părintelui şi adevărata pocăinţă pentru la bătrâneţe.

Cu darul înainte vederii pe care-l primise de la Dumnezeu deseori îi atenţiona cu o precizie unică pe mulţi dintre cei ce veneau la dânsul. Într-o zi a venit la dânsul o fată cu gând să-l ispitească, dar părintele îi zise: "- Tu, fată, văd că îţi cauţi mirele, dar pregăteşte-te că e pe drum şi vine să te ducă". Şi după câteva zile i-a venit mirele (moartea) şi a dus-o.

La doi tineri care voiau să se căsătorească le spuse: "- Să nu vă căsătoriţi că sunteţi fraţi". Şi aşa a fost.

Astfel, la sfârşitul unei Sfinte Liturghii, care s-a slujit la Altarul din pădure, au venit două familii din Sâmbăta de Sus, una cu feciorul şi alta cu fata, şi îi ziseră părintelui:

- Părinte, tinerii aceştia vor să se căsătorească.

Uitându-se la fată şi la băiat, Părintele îi zise tânărului:

- Măi băiete, caută-ţi altă fată că prea semănaţi unul cu altul!

Întorcându-se apoi către lumea din jur şi către părinţii copiilor, argumentă:

- Voi nu vedeţi că seamănă ca fraţii? Spuneţi voi, măi, oameni buni, nu sunt aceştia fraţi? Îi mare păcat să vă luaţi ca fraţi.

Atunci tânărul zise către Părintele:

- Păcatul acesta să-l tragem noi, părinte!

Ce s-a petrecut mai departe? S-au căsătorit şi primul copil s-a născut zdravăn, al doilea şi al treilea surdomuţi, apoi încă unul cu "boala copiilor" (epilepsie), care a murit la scurt timp. După câţiva ani primul copil a murit într-un tragic accident la Mănăstirea Sâmbăta de Sus. Soţia tânărului s-a îmbolnăvit şi mereu îşi punea întrebarea: "Pentru ce sufăr eu atâta?" A venit la Mănăstirea Sâmbăta de Sus ca să plătească 40 de Sfinte Liturghii, ca să le descopere Dumnezeu care este vina şi pricina acelor mari pedepse care s-au abătut asupra lor. Când s-au împlinit primele 20 de Liturghii, şi se ducea ca să plătească pentru a se sluji şi celelalte 20 de Sfinte Liturghii, soacra ei, văzând că ea este plecată la mănăstire, s-a dus înaintea ei ca s-o întâmpine, şi când s-au întâlnit zise nora către mamă:

- Mamă, de ce ai venit înaintea mea?

Soacra ei, mustrată de conştiinţă, îi zise:

- Tu, Viorico, ai fost la mănăstire ca să plăteşti slujbe pentru necazul tău? Dar eu nu mai pot răbda şi am venit să-ţi spun, că tu şi cu bărbatul tău sunteţi fraţi.

Atunci femeia a început să plângă şi i-a zis:

- De ce nu m-ai atenţionat atunci, spunându-mi adevărul? Vezi că s-au adeverit cuvintele Părintelui Arsenie?

Altă dată o femeie a venit să-i spună că a pierdut sau că i s-au furat 20.000 lei. Dar Părintele, mai înainte de a-i spune ea, i-a spus dânsul că acei bani sunt banii cu care trebuia să-şi crească cele două fete ale ei - copiii pe care i-a avortat - şi de acum înainte nu vor mai avea spor în casă, pentru că sufletele copiilor pe care i-a avortat cer de la Dumnezeu răzbunare asupra părinţilor.

Pe cei ce furau îi descoperea; pe femeile vopsite le certa; pe fumători îi oprea de la fumat; pe preoţii care fumau îi certa aspru şi le zicea:

- Voi sunteţi purtători de Hristos că vă împărtăşiţi şi-L aveţi pe Hristos întru voi. Şi voi Îi puneţi lui Hristos ţigara în gură? Foc Îi daţi lui Hristos, foc vă va da şi El vouă!

În timpul războiului veneau tineri care trebuiau să plece pe front. La unii le dădea mâna de o sărutau la plecare, iar la alţii nu le-o dădea. Cei cărora nu le dădea mâna îl întrebau:

- Părinte, nouă de ce nu ne dai mâna să o săru-

tăm? Iar Părintele le răspundea:

- Cu voi mă mai întâlnesc, dar cu aceia nu.

Şi aceia într-adevăr au murit pe front.

Mama Părintelui, care nu mai ştia nimic de dânsul, auzind că la Mănăstirea Sâmbăta este un părinte care este de loc din localitatea Brad - Hunedoara, şi-a zis: "- Sigur acesta e băiatul meu", şi a luat trenul să vină la Sâmbăta. Părintele, cu darul înainte-vederii ce-l avea, a simţit că vine şi a trimis un credincios cu căruţa la gară spunându-i acestuia ora când soseşte şi locul unde să stea pe peron când va veni trenul. Când a sosit trenul, uşa vagonului în care se afla mama Părintelui a oprit exact în faţa omului. Coborând, mama Părintelui l-a întrebat pe acest om cum poate ajunge la mănăstire? Iar omul i-a zis: "- Vino cu mine, că după dumneata m-a trimis Părintele!"

Într-o zi de Rusalii - de Pogorârea Sfântului Duh - venind lume multă şi o unitate de armată, a făcut Utrenia în biserică dar când să înceapă Sfânta Liturghie a ieşit Părintele din biserică cu poporul să facă slujba afară, pe altarul din faţa mănăstirii. Şi când se afla în uşa bisericii, un cântăreţ care era lângă Părintele s-a speriat şi a strigat:

- Vai, Părinte! Dar Părintele l-a oprit, zicând:

- Ce este? Şi-i zice cântăreţul:

- Părinte eşti înconjurat de foc.

Era Duhul Sfânt în chip de limbi de foc, şi zice Părintele:

- Am simţit şi eu că mă arde ceva.

Iar în timpul când făcea rugăciunea de sfinţire a Sfintelor Daruri pe Sfânta Masă a altarului a venit o pasăre, ca un pui de cuc, şi a cântat de trei ori, ciripind pe limba ei deasupra altarului şi apoi a zburat.

A format Părintele Arsenie Boca două mănăstiri: una de călugări, la Sâmbăta de Sus şi una de călugăriţe la Prislop.

Pe muntele de la Sâmbăta a săpat Părintele cu nişte credincioşi o chilie în piatră şi neavând acolo sus apă a luat Părintele un burghiu şi găurind în stâncă a ieşit apă multă şi bună, cum a scos şi proorocul Moise în pustie - şi curge apa din acest izvor şi astăzi. A mai descoperit Părintele şi jos la poalele muntelui un izvor cu apă bună, din care unii credincioşi au luat apă şi au băut-o cu credinţă în ajutorul şi mila bunului Dumnezeu pentru rugăciunile Părintelui Arsenie şi s-au făcut sănătoşi. S-a făcut acolo şi un mic paraclis unde merg credincioşii de se închină şi se roagă.

În perioada de prigoană a Bisericii, Părintele Arsenie a fost persecutat pentru credinţă şi închis în temniţe, apoi a fost dus şi pus la munci grele, să sape la canalul Dunăre-Marea Neagră.

A pictat în "Duh şi Adevăr" o biserică foarte frumoasă în localitatea Drăgănescu-Bucureşti, unde multă lume se duce să se închine şi să admire pictura sacră.

Veneau la Părintele mulţi studenţi de la Facul-

tatea de Teologie şi-l întrebau:

- Părinte, lumea e tare slăbită în credinţă şi dacă noi ne facem preoţi ei ne vor cere argumente despre existenţa lui Dumnezeu. Noi cum le putem da dovezi mai bune?

Şi le-a răspuns Părintele:

- Cele mai bune dovezi despre existenţa lui Dumnezeu trebuie să fie chiar vieţile voastre, aşa cum o dovedeau Sfinţii Părinţi, că zice Sfântul Apostol Petru: «După Sfântul Care v-a chemat pe voi, fiţi şi voi înşivă sfinţi în toată petrecerea vieţii voastre. Că scris este: *"Fiţi sfinţi, pentru că Eu sunt Sfânt"*» (Levitic 11, 45; I Petru 1, 16).

Le mai spunea Părintele că îi cunoştea pe oamenii care se mântuiesc după faţa lor, fiindcă în ochii celor care se roagă neîncetat şi care au mintea la Dumnezeu li se zugrăveşte chipul lui Hristos şi Părintele Îl vedea pe Mântuitorul în ochii acelor oameni.

Cu trei ani înainte de a muri Părintele Arsenie a spus că mai are trei calendare, şi aşa a fost că la trei ani a şi murit.

Multe altele a spus Părintele care s-au împlinit şi altele se vor împlini la vremea lor. Îl putem socoti pe Părintele ca prooroc şi mucenic al zilelor noastre căci a fost torturat în fel şi chip de securitate şi apoi dus la canalul Dunăre-Marea Neagră un an de zile, pentru lucrarea sa duhovnicească şi legăturile sale sufleteşti cu mulţimea credincioşilor, care nu

l-au părăsit deloc, căci cu darul lui Dumnezeu pe mulţi i-a întărit şi i-a luminat la suflet.

Şi alte multe minuni a făcut şi multe dovezi a dat că şi coruri de cântări cereşti a auzit şi şi-a ridicat mâinile şi privea în sus. Iar în clipa morţii a zis:

- Acum ştiu unde mă duc, şi şi-a dat duhul.

Bunul Dumnezeu să-l aşeze cu Sfinţii.

Pentru ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase miluieşte-ne şi pe noi. Amin.

Mărturisiri făcute de Ierodiaconul Dometie din Sfânta Mănăstire Brâncoveanu - Sâmbăta de Sus, 11 iunie 1990.

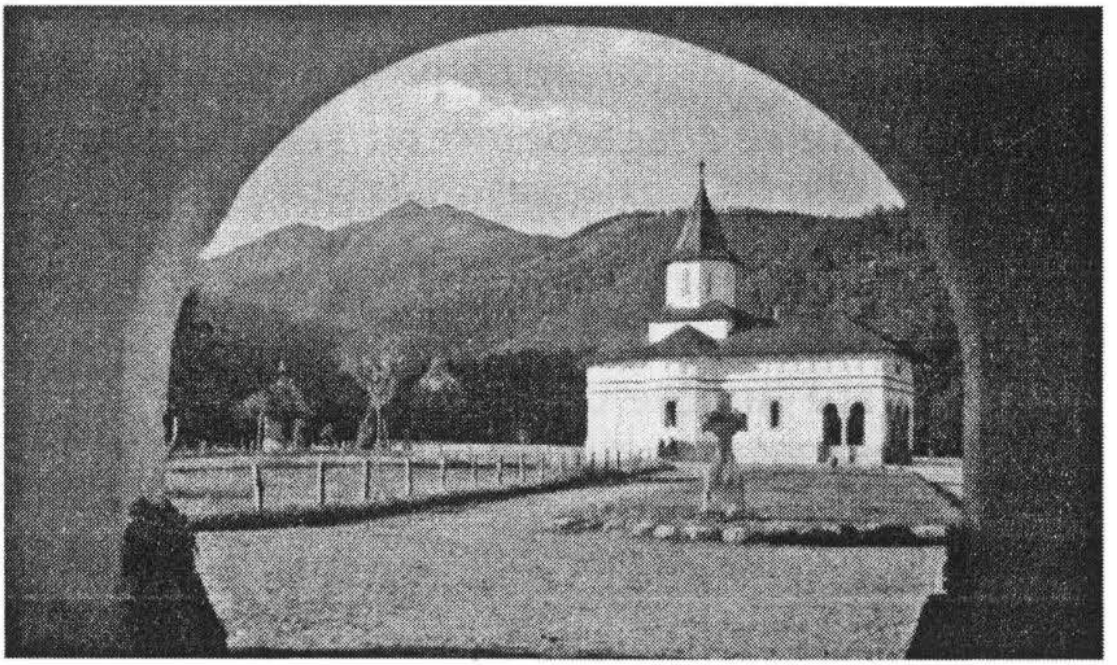

Biserica voievodală a Mănăstirii de la Sâmbăta de Sus (după restaurare 1927-1936), ctitorie a Voievodului Martir Constantin Brâncoveanu

Urmarea Domnului Hristos

Fire - fiară[2]

Firea voastră, aşa cum aţi adus-o de acasă, e firea naturală care cuprinde: instincte, neputinţe, patimi, şi venind cu ea în mănăstire o aduceţi într-o stare mai presus de fire. Nimic, însă, nu puteţi face numai cu puterea voastră, deoarece şi aceasta e un dar al lui Dumnezeu.

Neascultarea nu are smerenie, nu are lepădare de sine, nu are ascultare. Ascultarea şi lepădarea de sine sunt cam una şi aceeaşi. Neascultarea e caracteristică mirenilor, nu călugărilor. Apărarea şi smerenia se exclud una pe alta. E ca şi apa cu focul.

Călugării de azi sunt călugării de la coada veacului.

Cele trei făgăduinţe ale călugăriei[3] trebuie trăite, realizate, căci dacă rămâi numai cu ştiinţa lor teoretică nu realizezi strămutarea de pe linia firească, pătimaşă, pe calea mai presus de fire la care te-ai angajat. Nu-i destul să te duci în mănăstire pentru că nu vrei să te măriţi. Călugăria nu e numai un cuier de haine negre. Fii monah nu numai cu îmbrăcămintea, ci şi cu lucrul şi cu fapta; fii

---

[2] Texte din cuvintele de învăţătură ale Părintelui Arsenie Boca.

[3] Cele trei făgăduinţe ale călugăriei: ascultarea desăvârşită, fecioria desăvârşită, lepădarea de averi (votul sărăciei). (n.ed. 2008)

monah, adică singuratic. Monahul trebuie să trăiască singur, iar altul cu el să fie Domnul. Singurătatea pe pământ duce spre obştea cerească. Cine se depărtează de cele pământeşti şi de prieteni, de acela se apropie Dumnezeu cu Sfinţii Îngerii. Dacă vrei să mergi pe calea aceasta, trebuie să te sileşti, să ai o înflăcărare către Dumnezeu, căci dacă nu, scazi şi ajungi în încurcături.

Ca să te îmbunătăţeşti îţi trebuie silinţă, lepădare de sine, adică ascultare, primirea necazurilor şi trebuie să te bucuri când vin prilejurile, pentru că acestea te cioplesc. Nu trebuie să te întristezi, căci altfel nu te lepezi de omul cel vechi - de vechitura asta.

Noi, preoţii, ne încărcăm cu păcatele obştii dacă le tolerăm greşelile. Răspunderea preoţească e mai mare decât a celorlalţi.

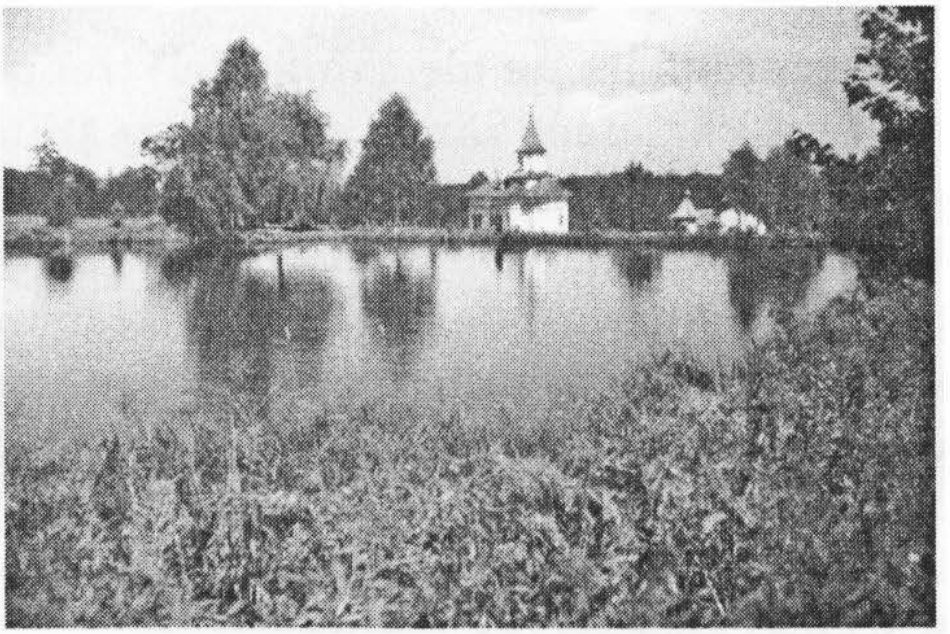

Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus în perioada când stareţ era Părintele Arsenie Boca (vedere dinspre lac)

La altă intensitate să adâncim "Calea"[4]

Prima condiţie a urmării Domnului nostru Iisus Hristos este lepădarea de sine. El a fost ascultător până la moarte şi încă o moarte ruşinoasă. Ascultător cu propria Lui viaţă, căci zice: *"Pildă v-am dat vouă, ca precum v-am făcut Eu vouă, şi voi să faceţi"* (Ioan 13,15), *"Luaţi jugul Meu peste voi şi învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima, şi veţi afla odihnă sufletelor voastre; că jugul Meu este bun şi sarcina Mea este uşoară"* (Matei, 11, 29-30).

Fiindcă Domnul:

- **sărac** a fost, că n-a avut unde să-Şi plece capul;

- **fecioria desăvârşită** a avut-o, căci El nu a fost după orânduirea firească; şi aceasta se vede când Maria Magdalena, venind cu gânduri de ispitire, nu s-a putut apropia de El până ce nu au părăsit-o cei şapte diavoli - patimi de căpetenie;

- **ascultător** până la moarte a fost, şi încă moarte pe cruce; dacă rugăciunea, postul, iubirea de vrăjmaşi sunt porunci cunoscute, moartea (acceptată din ascultare) e o poruncă mai puţin popularizată între oameni. Dar oamenii ce fac? Îşi apără viaţa aceasta şi cu dinţii, îşi apără sinele, îşi apără egoismul lor, şi astfel îşi încurcă mersul lor duhovnicesc către mântuire.

---

[4] Ioan 14, 4-6

În mintea omului se dă lupta între Dumnezeu şi diavol. Dumnezeu Se ascunde în poruncile Sale dar satana îl împiedică pe om de a împlini voia lui Dumnezeu, din porunci. Căci zice Scriptura: *"Oricine va voi să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa în toate zilele şi să-Mi urmeze Mie"* (Luca 9, 23). Crucea e pomenită aici ca nivel de lepădare de sine, lepădare de viaţa asta, adică este porunca de a muri în fiecare zi, şi Domnul Hristos o avea. Dovadă este rugăciunea din Ghetsimani. Mântuitorul luptă cu sinele omenesc: *"Părintele Meu, de este cu putinţă, treacă de la mine paharul acesta; însă nu precum voiesc Eu ci precum voieşti Tu"* (Matei 26, 39) şi adaugă *"Dar pentru ceasul acesta am venit"* (Ioan 12, 27), al jertfei, al morţii...

Porunca iubirii: **Să nu-ţi îngădui nici o judecată, nici o separare de frate, ci roagă-te pentru cel ce te-a nedreptăţit.**

Satana luptă sub toate formele să strice aceste făgăduinţe, aceste voturi, să te încâlcească aruncându-te în judecarea altora, în cârteli şi nemulţumiri. Pe orice ascultare ai avea, vine diavolul şi-şi înşurubează şi ideea lui şi modifică scopul ascultării, ca la vremea plăţii să poată zice: "Doamne, şi de mine a ascultat!" Aceasta este rădăcina vrajbei între tine şi fratele.

În psalm spune: *"Ce este mai bun şi ce este mai frumos, decât numai a locui fraţii în unire!"* (Ps. 132,1).

Ce spun marii Părinţi? **De câte ori loveşti în cineva, fie şi cu vorba, de câte ori judeci pe un**

frate, să ştii că nu te poţi ruga. Rugăciunea ta nu-i primită, nu-i ascultată de Dumnezeu, ci este lepădată.

Ori de câte ori calci voia lui Dumnezeu la sfatul ispititorului, te izolezi de fratele tău, te dezbini şi atunci puterea diavolului creşte asupra ta, şi fără să-ţi dai seama ajungi pe dinafară de cale. La unificare se ajunge numai prin desăvârşita lepădare de sine: prin mărturisirea sinceră şi amănunţită a tuturor păcatelor şi patimilor şi renunţarea definitivă la ele, prin ascultare, smerenie şi dragoste.

Care-i rădăcina neunirii? Energia tinereţii care nu vrea să meargă pe o cale mai presus de fire, de aceea azvârle, critică, ocărăşte, cârteşte.

Explicat medical se spune că instinctul ce există în diferenţa dintre bărbat şi femeie dacă e ascultat, satisfăcut, te împinge să rupi zăgazul rânduielii şi te îndeamnă să ieşi afară de cale, căci pentru instinct rânduiala e o tiranie. Instinctul rupe zăgazul rânduielii şi te îndeamnă să ieşi dintr-o ascultare care ţi se pare ca un lanţ, sau temniţă; aceasta este situaţia de luptă între trup şi suflet, între bine şi rău, pe terenul minţii şi inimii noastre. Instinctul se răzvrăteşte. Instinctul poate răbufni şi periclita sănătatea mintală. Ne găsim într-o luptă între bine şi rău pe terenul minţii şi al inimii noastre răzvrătite. **Cu cât eşti mai luptat de acest instinct, cu atât eşti mai răzvrătit. Rădăcina** (răului) **este energia tinereţii care nu vrea să meargă pe o cale mai presus de fire, şi când e forţată, atunci azvârle, începe să judece, critică,**

ocărăşte, cârteşte cu nemulţumire şi aşteaptă bătrâneţea. Şi tocmai această bătrâneţe aşteptată astfel e a doua natură a năravurilor de până acolo, aceeaşi mare greşeală.

Ce-i de făcut? Să te converteşti pentru calea lui Dumnezeu, a ascultării de El şi aceasta să o faci din tinereţe. Tinereţea trebuie disciplinată. Prin strămutare, săltăm de la fire la calea cea mai presus de fire. Să fim ucenici ai Domnului Hristos, la altă intensitate, să adâncim Calea.

Cum se poate face unificarea? Prin convertirea energiei tinereţii către Dumnezeu.

Cel ce se converteşte din toate puterile fiinţei sale şi cu toată sinceritatea la creştinism - care este o a doua creaţie a lumii, o a doua creaţie a omului, o a doua creaţie a firii, cel ce poate să se convertească la Domnul nostru Iisus Hristos cu toată sinceritatea şi la toată lumina cunoştinţei şi a dragostei de care-i capabilă această cunoştinţă dumnezeiască - acela se converteşte la toată dragostea - cea una, a lui Dumnezeu - însuşire necunoscută într-o obşte, singura care poate face unificarea!

E necesară această convertire a energiei tinereţii la Dumnezeu. Fără această convertire a puterilor tale sufleteşti, nimicurile şi toate fleacurile te fărâmiţează risipindu-ţi toată puterea şi energia, fleacuri pe care dacă le-ai avea unite ai fi oarecum fericit. Cele nouă fericiri *(Matei 5, 1-48)* ar fi exact calea ta de urmat:

Văzând mulţimile, Iisus S-a suit în munte, şi

aşezându-Se, ucenicii Lui au venit la El. Şi deschizându-Şi gura Sa, îi învăţa pe ei zicând:

- Fericiţi cei săraci cu duhul, că a acelora este împărăţia cerurilor.

- Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

- Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul.

- Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetoşează de dreptate, că aceia se vor sătura.

- Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui.

- Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

- Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

- Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a acelora este împărăţia cerurilor.

- Fericiţi veţi fi când vă vor ocărî pe voi şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind din pricina Mea.

- Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri, că aşa i-au prigonit pe prooroccii cei mai dinainte de voi.

- Voi sunteţi sarea pământului; iar dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? Întru nimic nu mai este bună, decât numai să fie aruncată afară şi călcată în picioare de oameni.

- Voi sunteţi lumina lumii. Nu poate o cetate aflată pe vârf de munte să se ascundă.

Nici nu aprind făclie şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic, şi luminează tuturor celor ce sunt în casă.

Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.

Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc.

Că adevăr zic vouă: Înainte de a trece cerul şi pământul, o iotă sau o cirtă nu va trece din Lege, până ce se vor face toate.

Deci, cela ce va strica una din aceste porunci, mai mici, şi va învăţa aşa pe oameni, foarte mic se va chema întru împărăţia cerurilor; iar cel ce va face şi va învăţa, acesta mare se va chema întru Împărăţia Cerurilor.

Că zic vouă: Că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra întru împărăţia cerurilor.

Aţi auzit că s-a zis celor de demult: "Să nu ucizi"; că cine va ucide, vinovat va fi judecăţii.

Iar Eu vă spun vouă: Că oricine se mânie împotriva fratelui său în deşert, vinovat va fi judecăţii; şi cine va zice fratelui său: netrebnicule, vinovat va fi de judecata soborului; iar cine va zice: nebunule, vrednic va fi gheenei focului.

Deci, dacă îţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, şi mergi mai întâi şi te împacă cu fratele tău şi apoi, venind, adu darul tău.

Împacă-te cu pârâşul tău degrabă, până eşti pe

cale cu dânsul, ca nu cumva pârâşul să te dea judecătorului, şi judecătorul te va da slujitorului şi să fii aruncat în temniţă.

Adevărat zic ţie: Nu vei ieşi de acolo, până ce nu vei da ultimul ban.

Aţi auzit că s-a zis celor de demult: "Să nu preacurveşti".

Eu însă vă spun vouă că: Oricine se uită la femeie spre a o pofti pe ea, iată a preacurvit cu dânsa în inima sa.

Iar dacă ochiul tău cel drept te sminteşte pe tine, scoate-l pe el şi aruncă-l de la tine, că mai de folos îţi este ţie să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul să fie aruncat în gheenă.

Şi dacă mâna ta cea dreaptă te sminteşte pe tine, taie-o pe ea şi o arunc-o de la tine, că mai de folos îţi este să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă.

Iarăşi s-a zis: "Cine va lăsa pe femeia sa, să-i dea carte de despărţire".

Iar Eu vă spun vouă că: Oricine îşi va lăsa femeia sa, în afară de pricină de curvie, o face pe ea să preacurvească, şi cine va lua pe cea lăsată, preacurveşte.

Aţi auzit că s-a zis celor de demult: "Să nu juri strâmb, ci să dai înaintea Domnului jurămintele tale".

Eu însă vă spun vouă: Să nu vă juraţi nicidecum, nici pe cer, fiindcă este tronul lui Dumnezeu, nici pe pământ (să nu vă juraţi), că este aşternut al picioarelor Lui, nici pe Ierusalim, că este cetate a

marelui Împărat,

Nici pe capul tău să nu te juri, fiindcă nu poţi să faci un fir de păr alb sau negru,

Ci cuvântul vostru să fie: Ceea ce este da, da; şi ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decât acestea, de la diavol este.

Aţi auzit că s-a zis: "Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte".

Iar Eu vă spun vouă: Nu vă împotriviţi celui rău; iar cui te loveşte peste obrazul drept, întoarce-i şi pe celălalt.

Celui ce voieşte să se judece cu tine şi voieşte să-ţi ia haina, lasă-i şi cămaşa.

Iar de te va sili cineva să mergi o milă de loc, mergi cu el două.

Celui care cere de la tine, dă-i; şi de la cel ce voieşte să se împrumute de la tine, nu întoarce faţa ta.

Aţi auzit că s-a zis: "Să iubeşti pe aproapele tău şi să urăşti pe vrăjmaşul tău".

Iar Eu vă zic vouă: Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă pe voi, faceţi bine celor ce vă urăsc şi rugaţi-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc,

Ca să fiţi fiii Tatălui vostru Celui din ceruri, că El face să răsară soarele şi peste cei răi şi peste cei buni şi trimite ploaie peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi.

Căci dacă îi iubiţi pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veţi avea? Au nu fac şi vameşii acelaşi lucru?

Şi dacă îi veţi îmbrăţişa cu dragoste numai pe

fraţii voştri, ce faceţi mai mult? Au nu fac şi neamurile acelaşi lucru?

Fiţi, dar, voi desăvârşiţi, precum şi Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este (Matei 5, 1-48).

Deşi ne par paradoxale, trăite însă, fericirile devin linia ta de viaţă, de sens şi de înţeles. E necesar să ne lăsăm prinşi de macaraua care ne ridică la un alt nivel de existenţă. Să ne convertim cu toată fiinţa, să fim ucenici ai Domnului Hristos, la altă intensitate să adâncim Calea.

Sfântul Arhanghel Mihail,
mai marele cetelor îngereşti

Crucea duhovnicească, nivel de lepădare de sine

Există în noi un tron şi o cruce. Când noi stăm pe tron, Domnul nostru Iisus Hristos stă pe Cruce, şi invers.

Crucificările sunt mijloacele de lepădare de sine.

Sinele este lumea dinlăuntru sau stratul de mizerie interioară pus peste Chipul lui Dumnezeu din suflet; iar subconştientul este moştenirea ereditară. Trebuie să alungi multă mizerie din suflet, ca să dai de filonul de aur al Chipului lui Dumnezeu din tine. Însă nimicurile, fleacurile, îţi fărâmiţează puterea şi energia, de aceea orice gunoi trebuie măturat. Îl măturI în funcţie de conştiinţa ta, cât vrei să fii de curăţit.

Când mergi la Spovedanie, pune-ţi în cântarul conştiinţei, al seriozităţii, al responsabilităţii, al sincerităţii: pe cine aperi?

- pe omul cel vechi sau pe Cel nou venit din cer, în care ne-am îmbrăcat, ne-am născut, Îl mărturisim, Îl trăim pentru celălalt mod de existenţă, dar cu virtutea dreptei socoteli şi cu sfat?

- pe omul Cel nou venit din cer ca să ne ajute, să ne primească, să ne hrănească, să ne crească, să ne mute la alt nivel de existenţă, sau pe cel ce te trage la moarte sigură?

E grea lupta cu firea. Trebuie să ne lăsăm prinşi de macaraua care ne ridică la alt nivel de existenţă. Ce-i de făcut? Să ne convertim cu toată fiinţa, cu tot cugetul, cu toată iubirea care rezumă Scriptura.

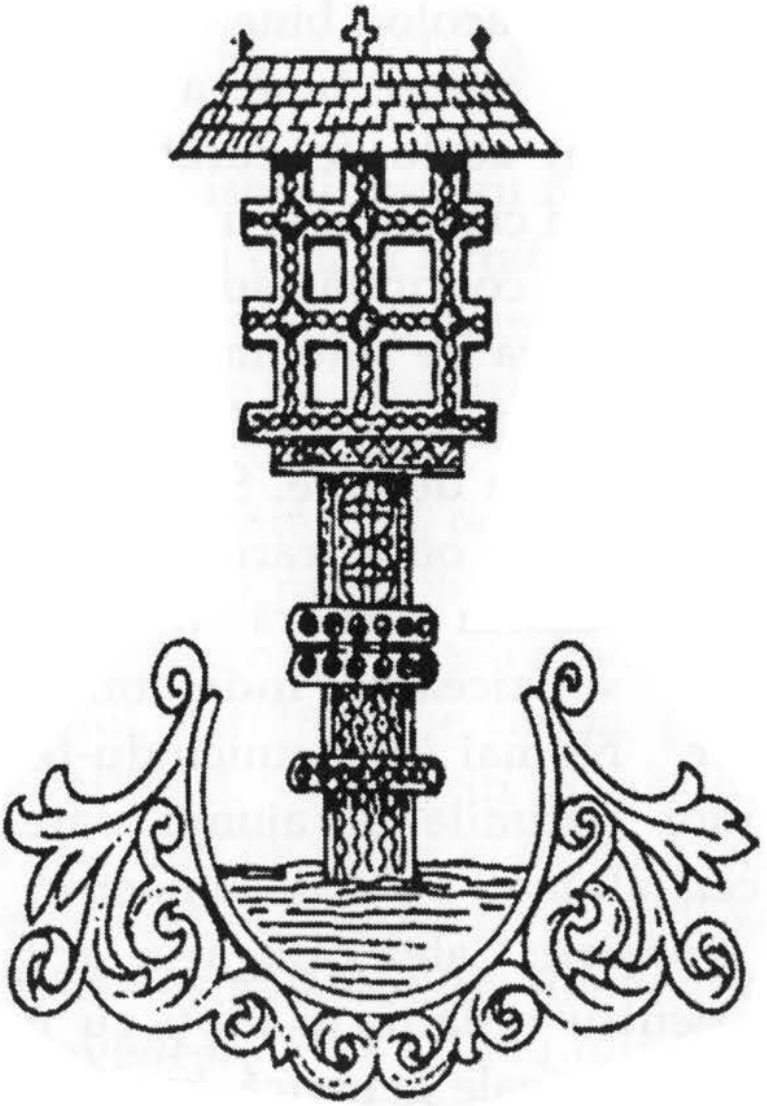

Porunca lepădării de viața aceasta

Să te bucuri când eşti crucificat pe nedrept. Prin încercare se spală menajarea de sine, cruţarea de sine, iubirea de sine.

Când eşti asuprit, răstignit pe nedrept, să te bucuri. Unde-i rău, acolo-i bine. Unde-i rău, acolo sunt eu. Unde ne merge bine, acolo nu sporim. Unde-i mai greu, acolo te curăţeşti mai sigur. Acolo unde nu eşti cioplit, eşti un necioplit.

Călugăria e o continuă ispăşire şi spălare a firii; se spală iubirea de sine, mângâierea de sine, boala cruţării de sine. Călugăria (duhovniceşte vorbind) este murire de sine. Slavă Domnului că am dat (la Athos) de omul care să mă folosească. Cu un secol înaintea noastră, nevoinţelor mari călugăreşti li se ziceau: **"îndeletnicire pentru buna murire"**. Numai îndeletnicindu-te cu "buna murire", mor patimile şi ajungi oarecum mai repede la celălalt mod de viaţă al nostru.

Legea ispăşirii: Calea călugăriei ar fi şi o cale a ispăşirii pentru ceilalţi, te lupţi cu propriile-ţi greşeli care vin pe cale genetică, biruindu-ţi neputinţele tale în contul alor tăi: fraţi, părinţi, moşi, strămoşi, etc.

Bolile sunt o pedeapsă sau un drept al satanei de a te chinui în lumea aceasta. Boala este ultima

milă a lui Dumnezeu cu omul care a întârziat cu pocăinţa, cu omul care nu se gândeşte la mântuire. Dumnezeu vede faptele cele rele ale omului şi caută să le îndrepte.

Moartea năpraznică poate fi şi ispăşire. Omul se încarcă cu păcate până când **Dumnezeu pune capăt.** Neîndoielnic se plăteşte fapta cu care ai asuprit pe altul.

Oamenii stau pe faptele lor şi se vor duce la locurile lor.

Mântuitorul a ispăşit pentru noi prin cruce, dar cu o notă deosebită că şi-a iertat duşmanii. Posibilităţile de mântuire ale lui Dumnezeu sunt infinite.

Dacă nu ne smerim prin pricepere (de bunăvoie), ne smerim prin vinovăţie. Vă asigur că Cineva vă vede aşa cum sunteţi. Să ne îmbunătăţim din zi în zi căci este cine să ne ajute. Dumnezeu e atent la concepţia de viaţă a omului, şi-i rânduieşte anii.

Pentru unii, bătrâneţea e canon, pentru alţii e minte şi învăţătură. Vă folosiţi în măsura ascultării căci nu ascultaţi de mine, ci de cine trebuie. Cei care vorbesc, vorbesc după darul ce li s-a dat de Dumnezeu, iar ascultătorii se folosesc după credinţa ce o dovedesc.

Cunoaşteţi Adevărul, şi Adevărul vă va slobozi pe voi. Adevărul ca persoană reală.

Nu e bine să slujeşti la doi domni. Oamenii iau chipul celui pe care îl slujesc sau îl iubesc.

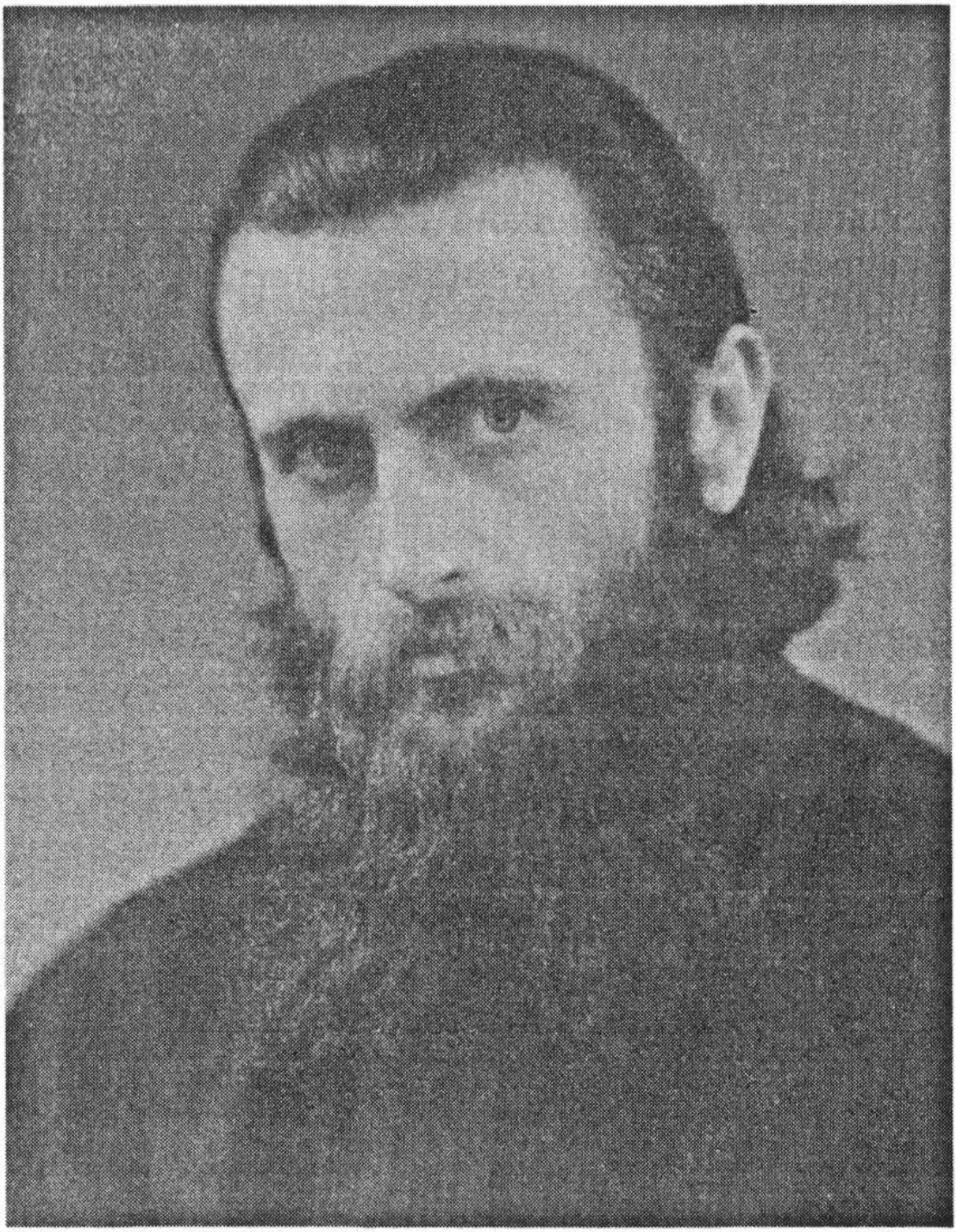

Preacuviosul nostru Părinte
Arsenie Boca

Când se ia talantul?

Îndată după venirea noastră în lume, Biserica lui Hristos ne naşte de sus prin Sfântul Botez în obştea creştinilor sau a ucenicilor Domnului. Prin Sfântul Mir primim sălăşluirea în noi a darurilor Duhului Sfânt, potrivit cu orânduirea lui Dumnezeu pentru fiecare, **întărind dezvoltarea în bine a talanţilor ascunşi în ţarina fiecărui ins la naştere.** Iar prin Sfânta Împărtăşanie Îl primim pe Însuşi Domnul Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Astfel ni S-a dăruit pe Sine în primele trei Sfinte Taine fiecăruia, de la începutul vieţii noastre, ca lumină ce luminează pe tot omul ce vine în lume (Ioan 1,9), urmând ca la vârsta priceperii, când aflăm despre comoara cerească ascunsă în noi, prin cunoştinţa de Dumnezeu să ne întărim firea în starea de curăţie dobândită la Botez, lucrând pentru dobândirea virtuţilor, stăruind cu dragoste în ascultarea de poruncile Lui şi conlucrând fiecare cu harul primit la Botez. Tot la Botez mai primim şi pe Îngerul păzitor care răspunde de noi şi de darurile primite, atât în vremea vieţii cât şi la ieşirea noastră din viaţa pământească. Deci, atunci când ne botezăm primim pe lângă Persoana Domnului Iisus Hristos, în care ne îmbrăcăm, şi daruri de a putea realiza asemănarea. Când se iau acestea? Cine nu lucrează cu ele spre mântuire i se iau.

Oamenii
îşi apără viaţa, sinele şi eul

Spunea Patriarhul Justin: "Oricât de fascinant ne-ar părea Paradisul, fiecare din noi vrea să ajungă în el cât mai târziu. E egoismul din noi, legarea de viaţa aceasta". Prin egoism omul îşi încurcă calea şi mersul duhovnicesc.

"La început era Cuvântul..."[5] Înainte de creaţia lumii e Dumnezeu, Care nu e supus timpului şi nici spaţiului fiindcă eternitatea e mai presus de timp şi spaţiu, eternitatea e veşnică.

Omul e ca un pom. Butucul este firea veche. Altoirea prin Domnul nostru Iisus Hristos este mlădiţa cerească, e omul nou. Lăstarii firii vechi sunt patimile. Seva sălbatică trebuie convertită şi canalizată spre mlădiţa cerească.

[5] Ioan 1, 1.

Mintea încâlcită în războiul nevăzut

Războiul nevăzut: Creştinilor care vor cu adevărat să se mântuiască, satana, tăgăduindu-şi existenţa dar urzind din umbră tot felul de răzvrătiri, le impune un război nevăzut, «*Iată satana v-a cerut ca să vă cearnă ca pe grâu*» (Luca 22,31), luptându-i prin patimi şi vicii care întăresc în suflet întunericul necredinţei în Dumnezeu.

Războiul nevăzut e încurcat pentru că suntem luaţi prin surprindere, mai ales când nu suntem atenţi cu mintea. În loc să fim atenţi la greşelile noastre, ne alunecă gândul de la Doamne Iisuse... şi suntem atenţi la greşelile altora şi de aceea ne încurcăm în acest război. Noi suntem atenţi la patimile altora, nu la patimile noastre, nu la patinările atenţiei noastre, şi în loc să avem o atenţie introvertită (în interiorul nostru) o proiectăm asupra altora.

Cine nu poate fi atent la gândurile minţii lui, nu are ce căuta în călugărie.

Se mântuiesc aceia pe care satana nu-i poate "lua de minte". Aceasta înseamnă "coiful mântuirii" - a te sili să ai cât mai luminat în cap concepţia revelată ca normativ de viaţă. (Cartea "Nevoinţele smeritei rugăciuni şi atenţiei").

Şi noaptea suntem ispitiţi de vrăjmaşul, de aceea trebuie să te rogi neîncetat; şi în stare de vis suntem datori cu ascultarea şi călugăria. Să ai toată convingerea că eşti purtător al Domnului Hristos.

Sfântul Duh; duhul omului; duhurile rele

Legăturile pe care le poate face satana asupra omului sunt de necrezut de tari, de aceea şi încurcăturile ce le vom avea în vămile văzduhului sunt extraordinare dacă nu ne descâlcim mintea din cursele lui. De puterea diavolului se scapă cu ajutorul lui Dumnezeu, cu puterea Domnului Hristos: *"Fără Mine nimic nu puteţi face"* în privinţa izbăvirii de diavol (Ioan 15,5).

Prin vămi trec toţi, afară de cei aprinşi de focul Sfântului Duh încă din lumea aceasta. Exemplu: flăcările mâinilor Avei Iosif, pe care le-a văzut ucenicul iar bătrânul i-a zis: Dacă vrei, fă-te tot ca un foc, nu numai mâinile; ceea ce însemnează "a vrea" la o intensitate pe viaţă şi pe moarte.

Cei care trăiesc în Duhul lui Dumnezeu, în vremea vămilor trec prin ele ca o flacără şi sunt asistaţi de îngeri.

De ce uităm? Pentru că Duhul Sfânt ne vorbeşte, iar dacă noi nu-L avem, nu putem să ţinem minte. Trebuie să-L cerem.

Despre lupta postului cu relele

Dintre toţi cei care au avut de la Dumnezeu vreo slujbă către oameni, chemătorii la pocăinţă au fost cei mai curajoşi, căci toţi au acoperit chemarea cu viaţa lor, recunoscându-se între păcătoşi cei dintâi. Şi dacă a fost nevoie, i-au chemat la pocăinţă cu preţul vieţii lor. Căci cuvântul lor a fost deschis, curat de la Dumnezeu şi ucigaş de rele.

Toţi au vorbit tare şi răscolitor de viaţă, de suflet.

V-am spus astea, ca să vă deprindeţi cu chemarea la pocăinţă şi cu felul ei de a fi, ca să răzbată şi-n urechile surzilor.

Din cuvântul trecut v-aduc aminte, ca să afle toţi: că nu vor fi spovediţi şi împărtăşiţi la mănăstire decât cei ce de aici înainte vor ţine posturile aşa cum sunt rânduite de Biserica noastră Ortodoxă. Părinţii m-au născut din trup, iar Biserica din apă şi din Duh; şi mai mare este naşterea duhovnicească a Bisericii, decât naşterea trupească a părinţilor. De la naşterea duhovnicească - Sfântul Botez şi Mirungerea - am primit pe îngerul păzitor tot în Biserică - de aceea se botează copiii mici, orice ar zice alţii - care să ne apere de toată primejdia văzută şi nevăzută.

Deci dacă Biserica ne naşte, ea ne şi creşte, şi printre poveţele cu care ne creşte spre măsura bărbatului desăvârşit este şi postul. Trebuie deci

să-i ascultăm porunca şi să postim. Sfinţii Părinţi, cei de demult, au băgat de seamă că toate relele de la stomac încep, de aceea au zis o vorbă aspră, că postul este poarta şi patrafirul este uşa, toţi ceilalţi ne fură vremea.

Astăzi, din darul lui Dumnezeu, urmează să vă dovedesc, ca să credeţi cu toţii: lupta postului cu relele sau despre felul cum postul ucide patimile.

Relele sau păcatele sunt de trei feluri, iată-le:

1. Păcate împotriva noastră înşine.

2. Păcate împotriva aproapelui.

3. Păcate împotriva Duhului Sfânt, împotriva Adevărului.

Toate aceste trei feluri sunt şi păcate înaintea lui Dumnezeu, căci tu nu eşti al tău, ci al lui Dumnezeu. Prin urmare şi păcatele pe care le faci împotriva ta sunt întocmai şi păcate împotriva lui Dumnezeu. De ce? De aceea, fiindcă eşti fiul lui Dumnezeu.

Astăzi să stăruim cu deosebire asupra păcatelor împotriva noastră înşine, şi asupra păcatelor împotriva aproapelui.

Păcatele împotriva noastră înşine duc la învârtoşarea inimii - o cunoaştem cu toţii, şi o cunosc şi eu. Dar ele mai duc şi la întunecarea simţirii, care ne îndepărtează de Dumnezeu. Acestea sunt cele şapte păcate de căpetenie sau păcate de moarte: mândria, iubirea de argint, desfrânarea, lăcomia, pizma, mânia şi lenea.

Între acestea şapte se află şi rădăcina relelor: lăcomia stomacului sau dumnezeul cel mincinos

al trupului. Acesta trebuie ars cu postul şi scos afară! Căci de nu va fi ars şi scos afară, iată, o să vedeţi cum creşte şi se întinde acest pom al diavolului, acest dumnezeu mincinos al trupului; şi iată cum anume:

Lăcomia stomacului odrăsleşte dintr-o dată, din rădăcină, o puzderie de ramuri, din care mai arătoase sunt trei: mânia, desfrânarea şi iubirea de avere.

Trebuie să mai ştiţi un lucru, că păcatele sau patimile au două feţe: una a omului şi alta a diavolului; sau două laturi: una văzută şi a doua nevăzută. De acolo, din umbră, sunt conduse şi sporite toate patimile noastre. Diavolul, marele sforar al relelor, are slugi sau căpetenii pentru fiecare patimă.

Aşa să înţelegeţi, cum întotdeauna patimile le-au numit Sfinţii Părinţi prin chiar dracii lor. Astfel: dracul lăcomiei de avere, dracul lăcomiei stomacului, dracul mâniei, dracul curviei şi toţi ceilalţi. Le-au numit aşa pentru că aceste păcate sunt conduse din umbră de diavolul. Şi le-au numit după căpetenia care lucrează din umbră.

Ştiţi din Noul Testament că din Maria Magdalena, care s-a apropiat de Iisus cu gând ispititor, Iisus a scos şapte draci. În ea erau toate cele şapte căpetenii ale răului.

Şi tot din Noul Testament ştiţi şi despre îndrăcitul din latura Gadarenilor, în care intrase un legheon - o legiune de draci - cât abia le-a ajuns o turmă de porci care s-a aruncat în mare.

Acum să luaţi seama că am să vă învăţ, ca să puteţi şi voi să prindeţi şi să vedeţi în voi înşivă lucrarea duhului rău. Vorbesc deschis - deci să nu se supere nimeni. Alţii mai subţiri la nas se supără. Noi însă trebuie să vorbim deschis, căci toţi suntem ispitiţi.

E foarte uşor să-i descoperi lucrarea lui necurată, care se face în noi. De pildă, cu lăcomia stomacului, băgaţi de seamă că stomacul se umple, dar pofta nu se satură. Iată lucrul dracului: poftă peste fire. Vedeţi ce uşor îl poţi prinde, dacă ştii?!

E cunoscută lăcomia lupilor şi totuşi lupii nu mănâncă mai mult decât le este foame. Acum dacă lor le-a fost foame rău, asta-i altceva. Câinii ascund pâinea care n-o mai pot mânca.

Iată dar, că fiarele, animalele, nu trec cu poftirea peste fire - numai omul trece, căci numai pe om are diavolul mânie şi numai pe om îl războieşte şi-l încearcă.

Iată de ce să nu ascultaţi de poftă niciodată, căci cine a ascultat de poftă a ascultat de diavolul. Asta s-o ţineţi minte în privinţa stomacului. Şi aşa e cu toate patimile. Când va fi vreme mai multă vă voi spune şi despre acelea.

Războiul stomacului, însă, e primul război pe care l-a pierdut omul (în rai) şi prima biruinţă a diavolului. Şi cu el (diavolul) nădăjduieşte să-i câştige şi pe oameni şi să-i desfacă de Dumnezeu. Şi să ştiţi, că de nu-şi vor trage de seamă oamenii, diavolul va birui.

Iată de ce strigam, s-audă toţi: Înapoi la post

căci fără de post ne merge rău!

Şi iată cât de rău.

Cine nu se leapădă de carne şi de grăsime repede va fi încolţit de mânie şi de desfrânare, celelalte două laturi ale lăcomiei stomacului. Şi să vedeţi cum:

Mâncarea de carne, şi mai ales mâncată cu împingerea necurată a poftei, ca să se facă sânge are nevoie de fiere, care este o otravă - veninul nostru. Fierea aceasta topeşte carnea şi grăsimea, întocmai cum topeşte soda slănina, când fac femeile săpun. Fierea e o otravă tare.

Dacă sporeşte mâncarea de carne, sporeşte şi otrava, cu care trebuie topită carnea. Şi atâta sporeşte otrava, încât nu mai încape în beşica ficatului, şi atunci simţi dureri la capătul pieptului, căci stă beşica să crape de plină. Fierea câtă nu încape, umblă prin sânge de sus în jos fără rost şi, otravă cum e, atacă nervii, îi slăbeşte, şi de aici vine nerăbdarea, de aici vine nervozitatea, de aici mânia. Din fierea care atacă nervii. Aici e cheia: de ce se supără unii aşa de uşor, din nimicuri, din fleacuri; să moară de supărare că le e plin sângele de fiere şi li se rup telefoanele - că aşa le zic eu la nervi - şi cea mai uşoară vorbă îi aprinde şi-i chinuie grozav; şi ei la rândul lor îi chinuie pe alţii.

Deschideţi uşa ca să audă şi cei de afară. Deschideţi-o bine, dar deschideţi şi voi uşile sufletelor voastre, ca să intre Duhul luminii, ca să auziţi, şi să nu vă aflaţi numai auzitori, ci şi împlinitori!

Vedeţi dar, că *fierea* este petrolul, *nervii* sunt

fitilul şi *mânia* para diavolului. El a aprins fitilul, căci el vrea să dărâme cu orice preţ şi pe orice căi acest locaş al Duhului Sfânt, care e propriul nostru trup. Acest trup, care nu este al nostru, ci este templu al Duhului Sfânt. Credeţi voi aceasta!? Doar stă scris: *"Oare nu ştiţi că trupul vostru este locaş al Duhului Sfânt ce locuieşte întru voi, pe care-L aveţi de la Dumnezeu, şi că voi nu sunteţi ai voştri? Căci sunteţi cumpăraţi cu preţ! Proslăviţi dar pe Dumnezeu în trupul vostru şi întru duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu"* (I Corinteni 6, 19-20). Şi vedeţi cu ce a început? Cu lăcomia stomacului, adică cu pofta peste fire.

În mâncarea de carne mai sunt şi alte primejdii: o mulţime de alte otrăvuri, care încă dărâmă casa de pe noi; acelea aduc: bolile de inimă, durerile de rărunchi, de ficat şi altele.

Toate se tămăduiesc de la sine, înlăturând pricina care le-a adus, curăţind sângele prin post. Căci toate bolile sunt cu putinţă, dacă sângele este otrăvit. Vrei să te însănătoşeşti? Fă calea întoarsă.

Deci luaţi aminte la ce mâncaţi. Căci uite aşa pedepseşte Dumnezeu nesocotirea postului, cu boala, şi încă multe fără leac, cum de pildă e cancerul sau racul - care se face din mâncarea foarte deasă a creierului de dobitoace, de aceea este mai mult boala orăşenilor şi a măcelarilor de la sate. Paralizia sau slăbiciunea unei jumătăţi de trup, tot din nesocotirea postului se trage.

De obicei cu paralizie pedepseşte Dumnezeu pe toţi nesătuii de avere. Ea poate fi şi moştenire.

Şi atunci, dacă simţi acest lucru, ai putea-o ocoli sau stinge postind foarte mult. Dar cum am zis, cu paralizie pedepseşte de obicei Dumnezeu pe toţi nesăţioşii de avere - căci **aceştia şi-au făcut socoteala greşită, zicând că dacă postesc nu mai pot alerga şi lucra**. Ei au crezut sfatul viclean al diavolului iubirii de avere. Deci au făcut o socoteală greşită înaintea lui Dumnezeu. De aceea toţi harnicii să ia aminte şi să ţină post, ca nu cumva după multa alergătură deşartă să vie o vreme când să trebuiască să stea la pat tot restul vieţii. Dar şi asta de li se întâmplă, tot milă de la Dumnezeu să o socotească, deoarece le dă prilej de a cumpăni şi a-şi cunoaşte greşeala. Căci Dumnezeu nu pedepseşte spre moarte, ci spre întoarcere; căci trupul nu plăteşte nimic când din el scoţi unealta cea rea. Sfinţii au scos cu totul altceva: sfeşnic al Duhului Sfânt.

Prin urmare, cine nu păzeşte postul i se va aprinde în gură para mâniei, de unde începe toată vrajba; iar în timpul lui vor încolţi boli peste boli.

Nu pot lăsa să nu vă spun că din lăcomia stomacului se mai naşte şi curvia. Despre aerul drăcesc al ei nu se mai îndoieşte nimeni: acesta-i focul iadului.

Acum luaţi aminte, căci n-am răgaz să vă spun mai pe larg, ci numai ceva, din propriile voastre dureri. Nunta într-atât e de binecuvântată de Dumnezeu, cât este spre naştere de fii; încolo, chiar între soţii legiuiţi, e desfrânare; şi pentru ea vine bătaia lui Dumnezeu pe oameni în fel şi fel

de chipuri.

Desfrânarea între soţi e pricina pentru care vine vremea de se bat de li se sparge casa. Pentru nepăzirea postului şi a sărbătorilor, nu se pot înfrâna de la pofta trupească şi aşa zămislesc copii în zile neîngăduite, peste care nu se află darul lui Dumnezeu, ci pedeapsa lui Dumnezeu. Pentru nepăzirea de poftă trupească pe care au întipărit-o în ei, în vremea celor nouă luni de sarcină, se nasc copii îndărătnici, neascultători şi fără frica de Dumnezeu. Aceştia vor cădea în curvie toţi şi mulţumire în viaţă nu vor avea.

Luaţi aminte, părinţilor, că nu e glumă cu viaţa copiilor pe care îi ai sau vrei să-i ai: eşti răspunzător de ei şi de toată viaţa lor, căci cum le-ai dat-o aşa o au! Şi copiii tăi te vor judeca pe tine după cum bine ştiţi şi bine păţiţi. Iar când te-or supăra, fii cuminte şi nu-i blestema, ascultând de diavolul până în sfârşit, ci trage-ţi de seamă că ei îţi aduc aminte păcatele tale cele nemărturisite şi neispăşite. Roagă-te pentru ei şi roagă-te şi pentru tine - chiar când te-or blestema - să te ierte Dumnezeu.

Păziţi, despre latura poftirii trupeşti, frica şi cuviinţa creştinească şi nu vă amăgiţi de trup, de vreţi să vă bucuraţi de copiii voştri, iar de nu, aşa vor spori relele, încât va junghia fiul pe tată-său şi va sugruma fiica pe mamă-sa! Scrie în Sfânta Scriptură! Că aşa va fi în vremea din urmă.

Luaţi prin urmare seama şi învăţaţi şi pe copiii voştri şi curăţaţi-vă de duhul necurat (de diavolul) cu care v-aţi deprins a fi.

Luaţi seama, că dacă vreţi să nu căderi din creştinătate şi dacă vreţi să biruie chipul lui Dumnezeu în noi, şi nu al diavolului - prin patimile sale - luptaţi-vă din răsputeri cu arma postului, căci după cum vedeţi postul este ucigaşul patimilor. Pentru că este şi **dar** de la Dumnezeu, dat tuturor celor ce luptă lupta cea bună.

Faceţi începătura aceasta şi veţi vedea cum vi se va înnoi viaţa şi se va linişti casa.

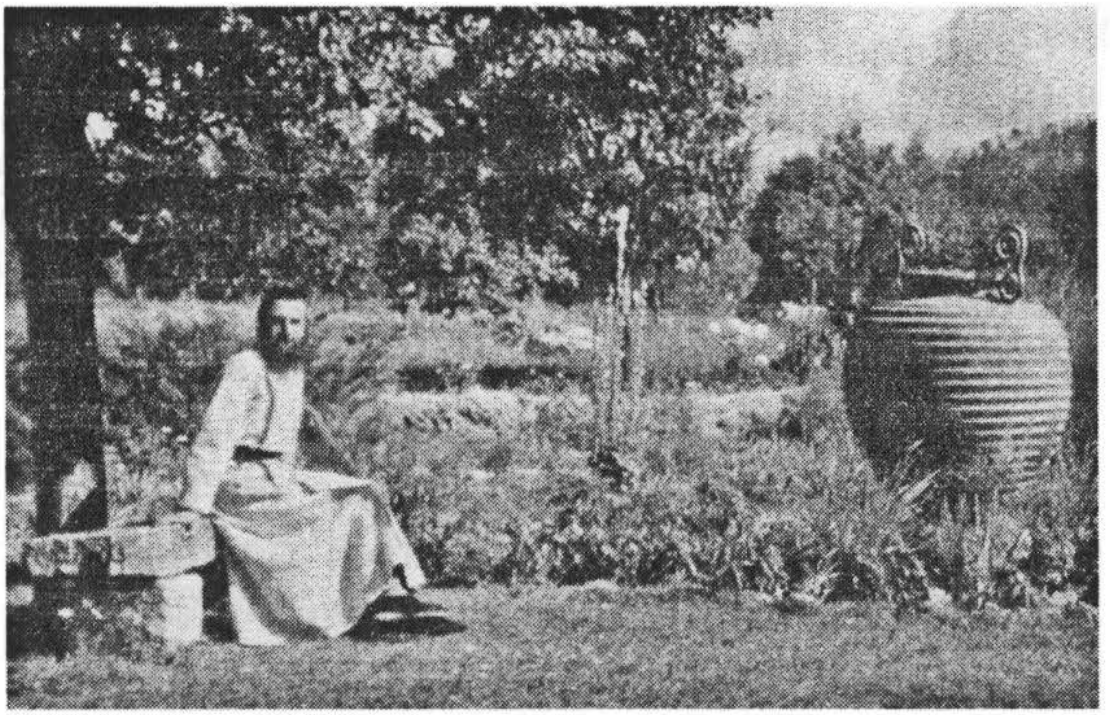

Părintele Arsenie în minunata curte
a Mănăstirii Brâncoveanu
de la Sâmbăta de Sus

Aspecte ale relației dintre neurologie, endocrinologie şi duhovnicie

(În ce concepţie de viaţă alegi să te integrezi?)

Fiecare om, gândind mereu la lumea de dincolo de zare, ar trebui să ţină ca trupul lui să fie sănătos şi să dureze în lumea aceasta cât are rânduit, cu rostul de a ajunge, până la sfârşitul vieţii lui pământeşti, **suport omenesc al unui om îndumnezeit**.

Când însă omul vede rostul său numai la viaţa aceasta atunci înseamnă că a devenit numai trup, patimile i-au întunecat vederea şi el nu vede nimic.

Cum se explică aceasta?

Dumnezeu a sădit în firea omului câteva legi fundamentale numite instincte, cum sunt instinctul conservării vieţii şi instinctul de perpetuare a vieţii. Pe acestea le avem comune cu toată seria vieţuitoarelor care, însă, le au ca norme fixe de viaţă. Numai omul poate interveni, cu libertatea voinţei şi cu funcţia conştiinţei, să modifice natura acestor norme fixe, în două sensuri opuse:

1. - înspre dereglarea lor, devenind patimi;

2. - înspre convertirea şi sublimarea lor prin virtute, înspre eliberarea de tirania lor prin nevoinţă şi luptă metodică.

Astfel, dacă omul intervine în primul sens, legile de existenţă sădite în fire, dereglate prin

otrava păcatului, devin:

- patima de nutriţie, manifestată prin lăcomie, beţie;
- patima de proprietate, manifestată prin avariţie, hoţie, ...;
- patima de reproducere, manifestată prin desfrânare;
- patima de dominaţie, manifestată prin trufie.

Deci, un instinct sădit ca lege de existenţă a firii devine patimă prin libera voinţă a omului. Cum se explică aceasta? "Împlinirea oricărui instinct al firii e însoţită de plăcere. Omul, numai omul, dintre toate vieţuitoarele, vrea să despartă funcţia biologică a instinctului în două, vrea să separe rostul instinctului de plăcerea ce-l însoţeşte, alegându-şi plăcerea şi refuzându-i rostul." Căutând intenţionat plăcerea, omul reuşeşte această denaturare în dauna sănătăţii, cu inevitabile urmări asupra urmaşilor, **cu preţul pierderii libertăţii pe care când a avut-o a folosit-o rău, cu preţul dereglării instinctelor superioare (de natură divină), specific omeneşti, pe care nu mai apucă să le cultive.** Căci Dumnezeu a dat omului legile după care să se conducă în viaţa sa şi puterea de a vrea sau a nu vrea să le respecte, adică a dat omului **cinstea primejdioasă a libertăţii voinţei sale.**

Deci, dacă se învoieşte să rămână între rosturile sale, gândite de Dumnezeu, va trăi după fire în toată libertatea. Însă dacă alege să meargă împotriva legilor vieţii, deci împotriva firii şi împo-

triva intenţiilor lui Dumnezeu, **atunci păcătuieşte**, îşi viciază libertatea sa, aduce infirmitatea în fire şi îşi primejduieşte viaţa sa în întregimea sensului ei.

Instinctele - aceste forţe oarbe ale firii - au rost în apărarea vieţii ameninţată de moarte. Cum însă majoritatea oamenilor au dereglat rostul normal al instinctelor urmărind exclusiv plăcerea ce rezultă din satisfacerea lor şi refuzându-le rostul, oamenii au ajuns în robia patimilor, pierzându-şi libertatea. Plăcerea căutată numai pentru ea însăşi, cheamă repetarea din ce în ce mai deasă a actului de satisfacere a ei, până ce ajunge la distrugerea oricărei cenzuri morale, dereglând organismul şi împingându-l până dincolo de posibilităţile sale funcţionale, pe unii din supuşii ei ducându-i până la doaga nebuniei.

Şi totuşi există şi al doilea sens de modificare a funcţiei instinctelor, sensul divin, pe care l-am amintit mai sus. Căci firea omenească este formată din două naturi; una, a noastră, care este natura biologică, fizică, şi alta, e natura duhovnicească, de origine divină, care locuieşte vremelnic în temniţa acestui trup. Trupul şi sufletul trebuie să le formăm într-o unitate, aşa cum am fost gândiţi de Dumnezeu la începutul zidirii. De aceea, pentru ca omul să nu devină numai natură biologică, "numai trup", peste mecanismul funcţional al omului au fost puse de la zidirea lui, două foruri de conducere:

1. cenzura raţiunii şi
2. mărturia conştiinţei.

Despre mecanismul funcţional al omului putem spune mai întâi că omul are aproximativ 13 miliarde de neuroni, care aparţin sistemului nervos şi care au nevoie de hrană şi mediu:

1. Oxigenul pe care hematiile din sânge îl duc la creier.

2. Glicogenul este zahărul special preparat de ficat pentru neuroni.

3. Hormonii, adică produsul glandelor endocrine, care ageresc întreg organismul şi cu deosebire sistemul nervos.

4. Somnul, dreptul la somn fiind obligatoriu, ştiindu-se că omul moare după opt zile de nesomn.

5. O concepţie de viaţă necesară neuronilor, care aduce cu sine înfrânarea de la orice excese.

În organismul nostru avem răsfirate mai multe glande a căror secreţie internă sunt hormonii. Aceştia sunt un fel de săruri, un fel de substanţe chimice care au rostul să stârnească la lucru anumite organe interne, să agerească nervii şi să învioreze gândirea, să ne facă viaţa plăcută şi cu interes pentru ea, într-un cuvânt hormonii sunt agenţii de stimulare a vieţii. Printre aceste glande sunt şi cele care rodesc sămânţa de om, şi care, spre deosebire de celelalte, au o funcţiune dublă, una internă - secreţia hormonilor, şi alta externă - producerea celulelor germinative; pe lângă alte rosturi mai au şi pe acela de a stimula funcţiunea celorlalte glande şi de a da o configuraţie specifică, plină de vigoare şi precisă, corpului întreg, fie bărbat, fie femeie.

În sânge se mai află pe lângă hormoni şi vitaminele, secreţie celulară a fiecărui ţesut în parte, apoi oxigen, toxine, microbi şi altele.

Toate acestea la un loc dau ceea ce se numeşte mediul nostru interior sau humoral, care trebuie să aibă o compoziţie normală şi determinată pentru ca organismul nostru să funcţioneze bine, căci cu deosebire, aceasta are influenţă asupra sistemului nervos şi a capitalei sale, creierul.

Ştiind acestea putem schiţa o relaţie de conflict precum şi de bună învoială între raţiune şi instinct, fiindcă între concepţia de viaţă şi aceste glande este o strânsă legătură. Astfel: într-un fel excesiv funcţionează toate glandele endocrine când un om are, de exemplu, concepţia de viaţă a lui Epicur şi a urmaşilor săi bazată pe plăcere. Însă, când ai cea mai bună concepţie de viaţă, adică revelaţia creştină, atunci nu se mai produce acest exces de hormoni care să te desfrâneze sau să te dezechilibreze.

Câtă vreme cele două foruri de supraveghere, cenzura minţii şi conştiinţa, puse de Dumnezeu peste construcţia psiho-fizică a omului, lucrează în armonie, instinctele nu-i dau omului lupte, pentru că acestea primesc aprobarea, satisfacerea şi rostul lor concret. Dacă este forţată cu scopul obţinerii numai a plăcerii, cenzura raţiunii slăbeşte considerabil, patimile ajung să conducă mintea, iar omul, dintr-o voită funcţionare excesivă a glandelor lui endocrine, îşi pierde libertatea. Gândurile, oricât de nebune ar fi, încă nu sunt înfrângeri şi păcat,

oricât se impun, muncind mintea. Păcatul începe de la învoirea spre faptă şi fapta propriu-zisă. Ne mai luând în seamă frâna conştiinţei, care prin natura ei nu aprobă niciodată slăbirea raţiunii, viciul şi păcatul, omul păcătos intră în conflict deschis cu "pârâşul" lui, conştiinţa, care prin mustrările sale "nu tace" până ce omul nu-şi revizuieşte înfrângerile morale şi nu se întoarce de la păcat, ca să poată primi iertarea de la Dumnezeu. În situaţia în care înfrângerile morale se ţin lanţ prin deasa lor repetare şi prin gravitatea lor, urmează sancţiuni ale conştiinţei mai grele decât mustrarea şi anume: dezechilibrul minţii care la început poate fi mai uşor şi din care se mai poate reveni (prin spovedanie curată), însă care poate fi urmat de formele mai grave: schizofrenia, paranoia, nebunia, şi în final cufundarea lui în întuneric şi în muncă veşnică încă din această viaţă. Toate acestea sunt urmările în trup ale capitulării conştiinţei ca organ spiritual al omului.

Pentru că atunci când omul cel vechi mereu se obrăzniceşte cu drepturile sale biologice asupra omului ceresc şi biruie, între cele două naturi ale omului, biologică şi spirituală, se ajunge la un contrast nelimitat, încât Duhul lui Dumnezeu se retrage din om.

Instinctul rupe zăgazul rânduielii, te îndeamnă să ieşi dintr-o ascultare care ţi se pare ca un lanţ, sau ca o temniţă; aceasta este situaţia de luptă între trup şi suflet, între bine şi rău, pe terenul minţii şi inimii noastre. Instinctul se răzvrăteşte.

Cu cât eşti mai luptat de instinct, cu atât eşti mai răzvrătit.

Tinereţea trebuie disciplinată.

Dar să vedem acum cum decurge o relaţie de bună învoială între raţiune-conştiinţă şi instinct în forul interior al unui om cu o concepţie de viaţă sănătoasă, în acord cu voinţa lui Dumnezeu. Să luăm, de exemplu, instinctul de reproducere (sexual). Acesta comandă glanda endocrină corespunzătoare să-şi verse în sânge hormonii, care ajunşi la nivelul creierului erotizează scoarţa cerebrală, determinând apariţia pe ecranul minţii a gândurilor şi imaginilor în favoarea satisfacerii acestui instinct. Acum gândurile cer învoirea, dar cenzura raţiunii rezistă şi le respinge iar conştiinţa aduce Numele lui Dumnezeu care-i arde pe diavolii ce stau ascunşi în spatele instinctului, aduce Crucea Domnului, care înseamnă lepădarea de sine, lepădarea de plăcere. Această cenzură manifestată prin gânduri de rezistenţă, puternice şi luminoase, afirmate cu toată credinţa că însuşi Domnul Iisus luptă cu satana în locul nostru, produce în organism o reacţie chimică în care substanţele endocrine din sânge, care erotizau scoarţa cerebrală, se neutralizează printr-o apariţie de anticorpi. Astfel toate gândurile, imaginile şi reprezentările pier şi în minte se restabileşte un echilibru şi o linişte întocmai cu liniştea pe care a restabilit-o Iisus când a venit pe mare la ucenicii Lui învăluiţi de talazurile înfuriate. Liniştirea unei furtuni de gânduri sigur scoate un strigăt interior de recunoaştere:

"Domnul meu şi Dumnezeul meu" (Ioan 20,28) şi mărturisirea: *"Tu eşti Fiul lui Dumnezeu"*. (Matei 14,33)

Concepţia de viaţă este aceea în care te integrezi trup şi suflet. Aceasta va frâna producerea hormonilor şi va echilibra sistemul endocrin. Prin aceasta se modifică pozitiv structura celulelor întregului corp şi se armonizează cu această învăţătură. De exemplu: Sfinţii nu putrezesc, ei ajung izvoare de mir, nu de putoare. Firea lor pământească a fost înghiţită de viaţa Sfântului Duh, ei au devenit temple ale Duhului Sfânt şi fii ai lui Dumnezeu, iar alţi sfinţi au fost răpiţi într-un alt mod de existenţă şi mormintele lor au rămas goale.

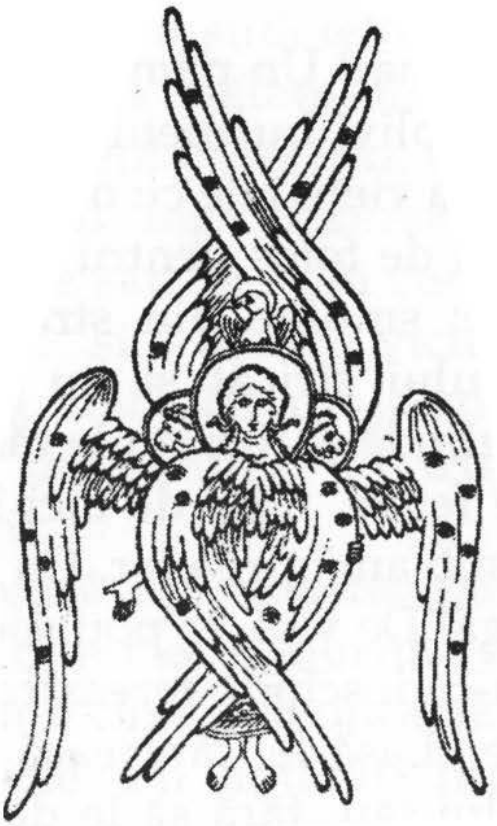

Gândurile bune şi gândurile rele

Sfaturi duhovniceşti

Într-o clipă îs pe pământ şi în cer!

De la marginile lumii şi din adâncuri se reîntorc şi ne spun în şoapta lor tot ce avem de îndeplinit: bine sau rău, dar tu, omule, alege! Gândurile rele... puzderie! Ele tăbărăsc de obicei în mintea omului concentrat la rugăciune sau hotărât a săvârşi binele!

Musafirii nedoriţi, dacă încolţesc ca şi buruienile prin straturi, smulge-le mai înainte de a creşte în propria ta minte.

Ce strat minunat! Un pământ atât de roditor... Dar dacă nu vei plivi buruienile din vreme, te vei pomeni în toamna vieţii tale cu o şerpărie întreagă.

Doreşti să fii de folos pentru tine, pentru viaţă, pentru omenire: smulge din stratul pe care-l ai buruiana gândului stricat şi nu privi gândurile rele ca într-o oglindă şi nici nu le răsuci pentru a le vedea pe toate feţele. Căci de aici începe păcatul, îndulcindu-te sub amăgirea lor. Cu hoţii nu se face târg, ci se alungă! De vrei, le poţi socoti păsări zburătoare; dar nu-ţi deschide fereastra inimii ca să le arunci grăunţe. Lasă-le să treacă în zbor peste ograda sufletului tău, fără să le dai hrană. Te vei uita şi nu vor mai fi, că ele vor zbura mai departe şi păcatul se va risipi ca un fum mai înainte de a

face jeratic pe vatra sufletului tău.

O, voi, gânduri abia născute, de ce vă lăsaţi tulburate? De ce fugiţi (de sub cenzura minţii) ca o turmă de oi când dau peste păşune străină? Vedeţi cum se risipesc de sub ochii păstorului? Ori le sfâşie sălbatica fiară, ori le otrăveşte o iarbă rea. Vraja ispitelor de a scăpa de sub supravegherea multă, pagubă aduce.

Omule! Pune mâna pe toiagul rugăciunii şi făle ocol în staulul minţii ca să stea acasă sub mila Domnului (sub frâna conştiinţei), Care le hrăneşte şi Care primeşte rugăciunile noastre: *"sufletele le sfinţeşte, trupurile le curăţeşte, cugetele le îndreptează, gândurile le curăţeşte şi aşa ne izbăveşte pe noi de tot necazul celor rele şi al durerii"*. (din Ceaslov)

Nemiloasa boală a sufletelor omeneşti, microbul strecurat în rana sufletului, cuiele diavolului bătute în pomul vieţii omeneşti, smulge-le cu cleştele rugăciunii şi-ţi unge durerea cu harul Sfintei Taine. Scapă-te de satana - l-ai cunoscut poate la o înjurătură. Ooo... şi e aşa de viclean. Căci spune Sfântul Iacob că limba îşi are locul ei între mădularele noastre, dar spurcă tot trupul şi vâră în flăcări aria vieţii.

Crezi că înjurătura te astâmpără sau îţi sporeşte puterile? E numai o morfină a sufletului - te uşurează pentru o clipă şi te încarcă de amărăciune pentru o veşnicie. **Fii hotărât! Încearcă şi ai să vezi cât poate un om care vrea să fie curat.** Un înger bun doreşte să te ajute, nu-l refuza.

Sau poate ai ajuns robul băuturii de necaz, din

necumpătare, din patimi? Ooo...! nu ştii că **beţia e culcuşul satanei în sufletul ameţit**? N-ai văzut că unde-s bălăriile se ascund şerpii şi viperele? Dar, oare, în bălăriile beţiei (tulburarea sângelui şi a creierului) nu se îngrămădesc şerpii patimilor - murdăria trupească şi sufletească: vorbe josnice şi glume necontrolate, înjurături, desfrâu şi altele? Adu-ţi aminte că Sfântul Pavel scrie corintenilor că: nici curvarii, nici furii, nici nesăţioşii de averi, nici beţivii, nici cei răi de gură nu vor moşteni Împărăţia lui Dumnezeu.

Mântuitorul nostru voieşte ca: *"toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină"* (I Corinteni 2,4). Nu întârzia! Nu uita că eşti călător prin viaţa asta.

Oare nu ştii, omule, că din prima şi până în ultima zi a vieţii tale tu alergi mereu? Îţi transporţi sufletul spre limanul Împărăţiei lui Dumnezeu, în căruţa trupului tău.

Te-ai gândit cum să-ţi pregăteşti această căruţă? Nici un om chibzuit, sau întreg la minte, nu încarcă lemne, fân sau altceva în carul său până nu-l pregăteşte mai întâi: îl lungeşte, pune lanţuri, prăjină, unge osiile şi apoi încarcă povara pe care doreşte să o transporte. Dacă pentru încărcătura unei poveri obişnuite ne pregătim căruţa cu atâta grijă, cu atât mai vârtos trebuie să ne pregătim căruţa trupului cu lanţurile înfrânării pentru ca să putem transporta cu pace sufletul nostru.

Dacă noi, oamenii, nu îndrăznim să încărcăm o căruţă nepregătită, cu atât mai vârtos Domnul

nostru Iisus Hristos nu va revărsa harul Său într-un trup neîngrijit şi un suflet pustiit.

Nu o spun eu, ci Sfântul Apostol Pavel care zice: orice faceţi cu cuvântul sau cu lucrul, toate să le faceţi din tot sufletul, ca pentru Domnul, iar nu ca pentru oameni (Coloseni 3,23). În numele Domnului Iisus şi prin El să mulţumiţi lui Dumnezeu Tatăl, iar vorbirea voastră să fie dreasă cu sare şi cu grabă să asculte, zăbavnic la vorbă, zăbavnic la mânie (Iacov 1,19). Dacă cineva socoteşte că e cucernic, dar nu-şi ţine limba în frâu, îşi amăgeşte inima, cucernicia acestuia este zadarnică (Iacov 1,26).

De aceea, omule, când vorbeşti, gândeşte-te că vorba ta rămâne scrisă în sufletul celui ce o ascultă, gândeşte-te să te zideşti pe tine şi pe el cu fiecare cuvânt căci şi el şi tu sunteţi ai lui Hristos, Care pentru noi, creştinii, este temelia vieţii noastre. *"După harul lui Dumnezeu, cel dat mie, eu, ca un înţelept meşter, am pus temelia; iar altul zideşte. Dar fiecare să ia seama cum zideşte; căci nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos. Iar de zideşte cineva pe această temelie: aur, argint, sau pietre scumpe, lemne, fân, trestie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut; îl va vădi ziua (Domnului). Pentru că în foc se descoperă, şi focul însuşi va lămuri ce fel este lucrul fiecăruia. Dacă lucrul cuiva, pe care l-a zidit, va rămâne, va lua plată. Dacă lucrul cuiva se va arde, el va fi păgubit; el însă se va mântui, dar aşa ca prin foc"* (I Cor. 3,12). Nu uita că eşti o cărămidă duhovnicească din marea clădire a Bisericii lui Hristos.

Rămâi cuminte în acest zid socotindu-te legat de celelalte cărămizi cu mortarul iubirii.

Nu te smulge din linia acestui zid duhovnicesc, ci, rotunjindu-ţi cuvintele printr-o frământătură curată a gândurilor, arde-le în cuptorul minţii luminate şi abia apoi trimite-le pe marele şantier al vieţii omeneşti. Clădirea construită astfel, niciodată nu se va prăbuşi.

Fericiţi cei ce mor în Domnul căci faptele lor vin cu ei şi trăiesc în veşnicie.

Omule, trebuie să-ţi schimbi viaţa - retează cu foarfeca voile tale - crengile rele, sudalmele, neascultările - şi va rămânea un pom care nu va putrezi în veac - e cuvântul lui Dumnezeu.

În fiecare zi citeşte, dacă poţi, măcar un verset, măcar un capitol sau un psalm, de care să-ţi legi gândurile, mutându-te de la cele stricăcioase la cele veşnice. Dând astfel de lucru gândului, nu-l vei mai lăsa să zămislească păcatul, care să nască fapte ruşinoase.

Rugăciunea şi postul, aceste aripi sufleteşti, puternice arme de luptă duhovnicească, cu care-ţi poţi câştiga biruinţa împotriva la tot păcatul, le cunoşti şi tu, omule, şi ştii cât de folositoare sunt.

Da! **Rugăciunea şi postul sunt minunatele unelte duhovniceşti** cu care îţi strângi laolaltă roada ostenelilor duhovniceşti, ca şi pe altă parte uneltele gospodăreşti - când trebuie să coseşti păcatul, când să aduni virtuţile şi când să nimiceşti buruiana gândurilor sălbatice.

Foloseşte-te de ele când trebuie, căci nimeni

nu cunoaşte mai bine ca tine unde să aduni şi unde să tai, numai tu, omule, ştii. Căci scris este: vreme este să plângi şi vreme este să vorbeşti şi vreme este să taci şi toate la vremea lor, şi toate cu aleasă înţelepciune (Ecclesiastul 3, 4-8).

"Eu voiesc, zice Sfântul Apostol Pavel, *ca toţi oamenii să fie cum sunt eu. Dar fiecare are darul său de la Dumnezeu"* (I Corinteni 7,7).

Mai degrabă atâta cât faci, fă cu duh de smerenie, pentru că Dumnezeu celor trufaşi le stă împotrivă; iar celor smeriţi le dă har.

Te afli în post, nu uita că postul te ajută şi este sala de aşteptare în care creştinul îmbolnăvit de păcate trebuie să cugete, până-i vine rândul, cum să-şi dezvăluie boala mai sincer înaintea duhovnicului său la spovedanie, pentru că de vreme ce ai venit la doctor să nu cumva să te întorci nevindecat, ci să ai parte în mod folositor de cereştile doctorii ale Sfintei Treimi.

Rugăciunea e respiraţia sufletului, iar postul e apa care stinge văpaia patimilor.

Orice unealtă e cu două tăişuri. Dacă nu o foloseşti cum trebuie, în loc să taie, ea te taie, în loc să clădească, te dărâmă. Deci, fii cu nădejdea în Domnul când foloseşti uneltele Lui.

Adu-ţi aminte de acel sobor tainic care a pus la cale trădarea şi prinderea lui Iisus. Era într-o zi de miercuri şi a treia zi, vinerea, a fost străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. Hristos a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui noi toţi ne-am vindecat.

Chinuit a fost şi supus şi nu Şi-a deschis gura Sa, ca o oaie spre junghiere S-a adus şi ca un miel fără de glas înaintea celui ce-L tunde, aşa nu Şi-a deschis gura Sa (Faptele Apostolilor 8,32).

Deci a fost răstignit pentru păcatele noastre. Şi fiindcă în aceste două zile a pătimit Iisus pentru noi toţi, dorind în chip deosebit să ne scoată din mocirla păcatului, a patimilor, a pieirii veşnice, vrând să ne mântuiască, vom rămâne, oare, nepăsători la marea Lui jertfă? Să nu ne jertfim şi noi măcar atât, prin înfrânare?

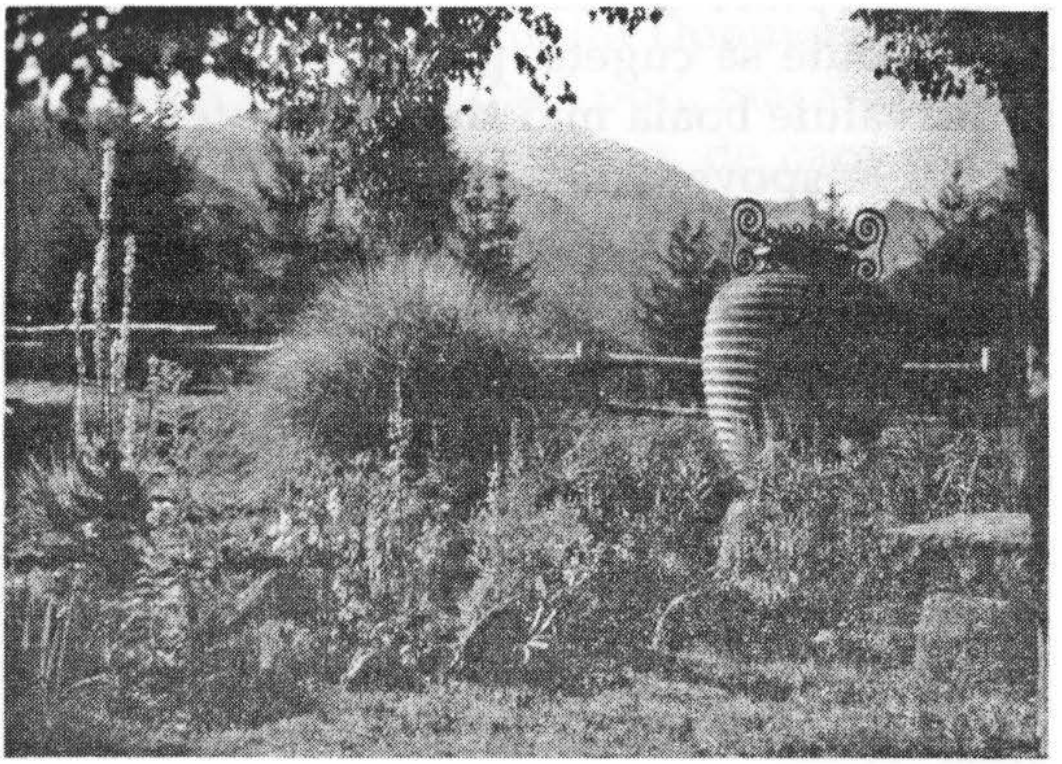

Spaţiu arhitectural
amenajat de Părintele Arsenie Boca în curtea Mănăstirii Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus

Credinţa ne fortifică voinţa

Dacă nu poţi mai mult, fii atent la tine însuţi. Pentru propria ta salvare cinsteşte toată viaţa ta aceste două zile din săptămână, şi ţi se va schimba viaţa ta sufletească şi trupească.

De ce să-ţi dărâmi propria ta viaţă înainte de vreme? Ajută-te şi nu uita că mântuirea e funia împletită cu harul lui Dumnezeu (adică mila şi ajutorul Lui) şi voia ta liberă; întinde mâinile tale spre Hristos. El vrea să te ajute. Lasă-te înfăşurat sufleteşte cu o asemenea funie şi vei fi ridicat spre Împărăţia lui Dumnezeu. Împărăţie care nu este mâncare şi băutură, ci pace, dreptate şi bucurie întru Duhul Sfânt.

Nu uita, deci, că Cel ce S-a jertfit pentru a noastră mântuire ne-a îndemnat să ne jertfim şi noi. Mântuirea sufletului are un revers hotărât.

Ce dar binecuvântat de Dumnezeu este apa pentru viaţa oamenilor. O bem şi ne astâmpărăm setea cu ea, dar mai ales ne răcoreşte trupul înfierbântat de trudă şi ne spălăm hainele murdare, şi ce minunat te simţi când eşti curat.

Un creştin ştie că are şi suflet - oare sufletul nu se murdăreşte trăind în viaţă? Dar ce este păcatul dacă nu groaznică murdărie sufletească ce întunecă până şi ochiul minţii? Că scris este: *"Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este întru noi"* (I Ioan 1,8). Dacă ne măr-

turisim păcatele noastre, **spovedania** este tocmai baia curăţitoare a sufletului omenesc.

Omule, spală-ţi sufletul ca să-l poţi hrăni cu pâinea vieţii celei veşnice (Sfânta Împărtăşanie). Nu doreşti să-l îmbraci cu cămaşa lui Hristos?

Să ne aducem aminte - câţi în Hristos ne-am botezat, în Hristos ne-am şi îmbrăcat.

Ajută-ţi sufletul să guste şi el din pâinea Îngerilor. Dar să mai ştii şi aceasta că o bucată de pâine mâncată cu supărare, ţi se face gol în gură.

O! dacă ai iubi mai mult pe Dumnezeu va spori şi bucuria lăuntrică şi vei simţi atunci şi adevărata dulceaţă a Sfintei Împărtăşanii. Iar cine mănâncă din pâinea aceasta, viu va fi în veci.

Un suflet zbuciumat de vârtejul patimilor şi al urii, nu poate primi sămânţa harului şi nici pe Hristos în Sfintele Taine. De aceea mult se luminează puterea minţii printr-o inimă liniştită. Iar un suflet drept e semnul bucuriilor nesfârşite.

Încearcă, deci, să stingi furtuna din mica împărăţie a sufletului, şi viaţa ta întreagă se va desfăşura ca o adiere peste dureri. Nu ştii că orice faptă, fie bună, fie rea, îndulceşte sau amărăşte mai întâi pe autorul ei? Şi lumina, pe care o aprinzi spre a risipi întunericul dimprejur, îţi luminează propria ta faţă şi apoi mai departe. Nu stinge o astfel de lumină.

Nu uita că o apă răscolită de furtună nu se poate îmblânzi lovind-o cu bâta, şi pe nici-un vrăjmaş nu-l poţi potoli, urându-l şi blestemându-l. Numai rugându-te pentru el, cu pace şi pentru a

lui mântuire, îl vei smulge pe vrăjmaşul tău din stăpânirea vicleanului, şi apoi rămas el singur, oricât ar fi de înrăit, e numai om şi omul nu-i atât de vătămător ca atunci când bagi în el un legheon de diavoli, pe seama cărora l-ai dat prin blestemul tău, prin sudalma ta, prin ura ta, şi cu care, pe urmă, viclenii împreună te şi atacă.

Care este rostul iubirii de vrăjmaşi? Judecată din punct de vedere al subiectului ei, iubirea de vrăjmaşi se vădeşte a fi cel mai bun mijloc de suprimare a faptei de răzbunare.

Practicată numai faţă de rude şi prieteni, iubirea poate lăsa neangajate întinse regiuni ale sufletului şi anume tocmai pe acelea în care mustesc sălbatice porniri spre mânie şi răzbunare. Dar efortul de a-ţi pune purtarea faţă de vrăjmaşi în acord cu pilda dată de Mântuitorul, te angajează atât de total în ceea ce reprezinţi tu ca energie încât pornirile spre mânie şi răzbunare implântate în sufletul tău ajung la un moment dat în situaţia de a nu mai avea la îndemână puterea de care au nevoie ca să se manifeste şi recad în starea unor simple virtualităţi, incapabile să mai exercite vreun fel de tiranie asupra ta. Drept aceea se poate spune că numai iubirea de vrăjmaşi te poate elibera de umilitoarea robie a pornirilor spre ură şi răzbunare. Când Mântuitorul porunceşte iubirea de vrăjmaşi, El n-o face ca să te îngenunche în faţa celui rău, ci ca să te elibereze de răul din tine şi în felul acesta să-l limiteze.

Şi de fapt dacă la duşmănie răspunzi cu duşmă-

nie, prin aceasta nu-ţi dovedeşti tăria, ci arăţi că şi tu însuţi te-ai contaminat de sentimente inferioare, arăţi că şi tu însuţi te-ai lăsat stăpânit de draci. Aşa încât, de unde mai înainte de a răspunde duşmăniei cu duşmănia ta răul era limitat numai la duşmanul tău, acum s-a întors şi asupra ta. În loc de un singur rău: duşmanul tău, acum sunteţi doi: duşmanul tău şi tu, duşmanul duşmanului tău. Dacă însă la duşmănie răspunzi cu îngăduinţă, răbdare, iertare, cu purtare frăţească, ceea ce e totuna cu iubirea, răul (diavolul) a primit o lovitură mortală, cel puţin într-unul din subiectele lumii acesteia: în sufletul tău.

Roagă-te pentru vrăjmaş şi se va ruşina diavolul, lăsându-l singur pe istovitul om. Nu-l mai urî, ci fie-ţi milă de el că e om, e fratele tău, e fiu al aceluiaşi Părinte Ceresc. Doreşte-i vrăjmaşului tău ceea ce ceri tu de la Dumnezeu, în rugăciune pentru tine. La început e greu căci eşti şi tu om pătimaş ca toţi oamenii. Dar stăruinţa despică piatra - şi de la o vreme vei simţi nevoia de a te ruga pentru el, din milă. Nu-l mai poţi urî pe vrăjmaşul tău, nu mai eşti în stare să urăşti nici un om. Abia atunci vezi că l-ai biruit pe diavolul, vrăjmaşul a toată lumea, stricătorul păcii şi răufăcătorul tuturor oamenilor, pe diavol.

Ai vrea să vezi soarele-ţi lăuntric urcând dintr-un frumos răsărit pe cerul propriei tale vieţi? Încearcă atunci să simţi seară de seară, stând de vorbă cu tine, întăreşte-te cu mătănii, cu un psalm, cu o rugăciune, cu smerenie, uşurându-ţi sufletul

şi sporind astfel în dragoste pentru tot omul. Fiecare zi să-ţi fie în faţa ta ca fiind ultima - şi vei câştiga curaj şi vei simţi mâna Harului dumnezeiesc că lucrează împreună cu tine.

Viaţa oamenilor e o brazdă de plug trasă peste ogorul anilor ajunşi spre capătul de hotar. De aceea trage brazda propriei tale vieţi cât mai dreaptă; înlătură greşelile, abaterile; iar de le-ai săvârşit, îndreaptă-le până nu înnoptează şi până nu îngheaţă, făcând tot binele de care eşti capabil, până când plugul sufletului mai poate trage brazda pe curmătura vieţii tale, sub îndrumarea gândurilor curate şi a milei marelui Dumnezeu - adu-ţi mereu aminte cât de plăcuţi sunt cei ce voiesc pacea.

Până la Dumnezeu nu este nici jos, nici sus, nici aproape, nici departe, pentru că Dumnezeu este pretutindeni şi de aceea El e mai aproape de tine decât sufletul şi trupul tău, numai să ştii şi să afli această apropiere prin credinţă şi rugăciune.

Domnul este aproape de toţi cei ce-L cheamă din toată inima.

Am venit să-mi văd greşelile... Am simţit că acest cuvânt a venit din alt loc...

Cuvântul viu este mai bun decât banda magnetică pentru că el emană o energie care vă repară, vă linişteşte, vă luminează şi vă lămureşte.

MĂRGĂRITARE DUHOVNICEŞTI

Facerea de bine sau milostenia

Cât de mult se îmbogăţeşte lumea prin nevoi şi scârbe. De aceea este de mare trebuinţă ca fiii lui Dumnezeu să se îmbogăţească tot aşa de mult cu simţămintele şi faptele milosteniei. **Omul care poate să facă binele şi nu-l face, este o fiinţă josnică.** A nu da săracului din cele ce rămân peste nevoile noastre, înseamnă a răpi binele altuia.

Dumnezeu binevoieşte ca pe pământ să fie mulţi nenorociţi, pentru ca ei să se mântuiască prin răbdarea lor, iar tu prin milostenia ta.

Bogaţii procură săracilor mijloacele pentru hrană, iar săracii mijlocesc la Dumnezeu pentru mântuirea bogaţilor.

Fără nenorocire poţi intra în Împărăţia Cerurilor, dar fără milostenie nu! Este absolut imposibil să ajungi fără milostenie măcar până la porţile cerului.

Fără milostenie însăşi rugăciunea e fără rod. Cu ce nădejde te vei ruga lui Dumnezeu, când tu însuţi nu asculţi rugăciunile oamenilor ce sunt asemenea ţie? Cum vei cere împreună cu credincioşii din Biserică - Dă Doamne! - când tu însuţi nu dai săracilor, deşi poţi să dai? Cu ce gură vei spune: auzi-mă, Doamne! când tu însuţi nu-l auzi pe sărac, sau mai adevărat pe Hristos, Care strigă

spre tine prin sărac?

Aşa cum ne purtăm noi cu aproapele, tot astfel se va purta şi Dumnezeu cu noi. L-ai dispreţuit pe sărac şi l-ai batjocorit pe cel fără apărare? Şi Dumnezeu te va dispreţui pe tine.

N-ai deschis celui ce bătea? Nu ţi se vor deschide nici ţie porţile Împărăţiei lui Dumnezeu.

Nu ai auzit suspinul celui necăjit? Nu ţi se va auzi nici strigătul rugăciunii tale.

Orice lacrimă ce-ţi va fi dăruită de recunoştinţa săracului va străluci pentru tine dincolo de mormânt.

Orice lacrimă pe care săracul o va vărsa silit de răceala şi asuprirea inimii tale faţă de el, va cădea pe sufletul tău ca o picătură de foc înaintea scaunului lui Dumnezeu.

Caută mila lui Dumnezeu prin milostenie către săraci!

- Îţi va da Dumnezeu! îi spui uneori săracului, lepădându-te de el. Dar tu procedezi fără judecată, dacă te porţi astfel cu fratele tău care se află în nenorocire. Dumnezeu îl trimite pe sărac la tine, iar tu îl trimiţi înapoi la Dumnezeu?

Dumnezeu îi va da negreşit (prin alt om), dar El vrea să-i dai tu negreşit. El va da săracilor, dar (oare) o să-ţi dea El ţie mila Sa, **căci tu ai infinit mai mare nevoie de mila lui Dumnezeu decât săracul de milostenia ta.**

Dumnezeu nu părăseşte pe nimeni, dar tu, trimiţându-l de la tine pe sărac, te-ai abătut de la cinstea pe care ţi-a dat-o Dumnezeu şi ai depărtat darul Lui de la tine.

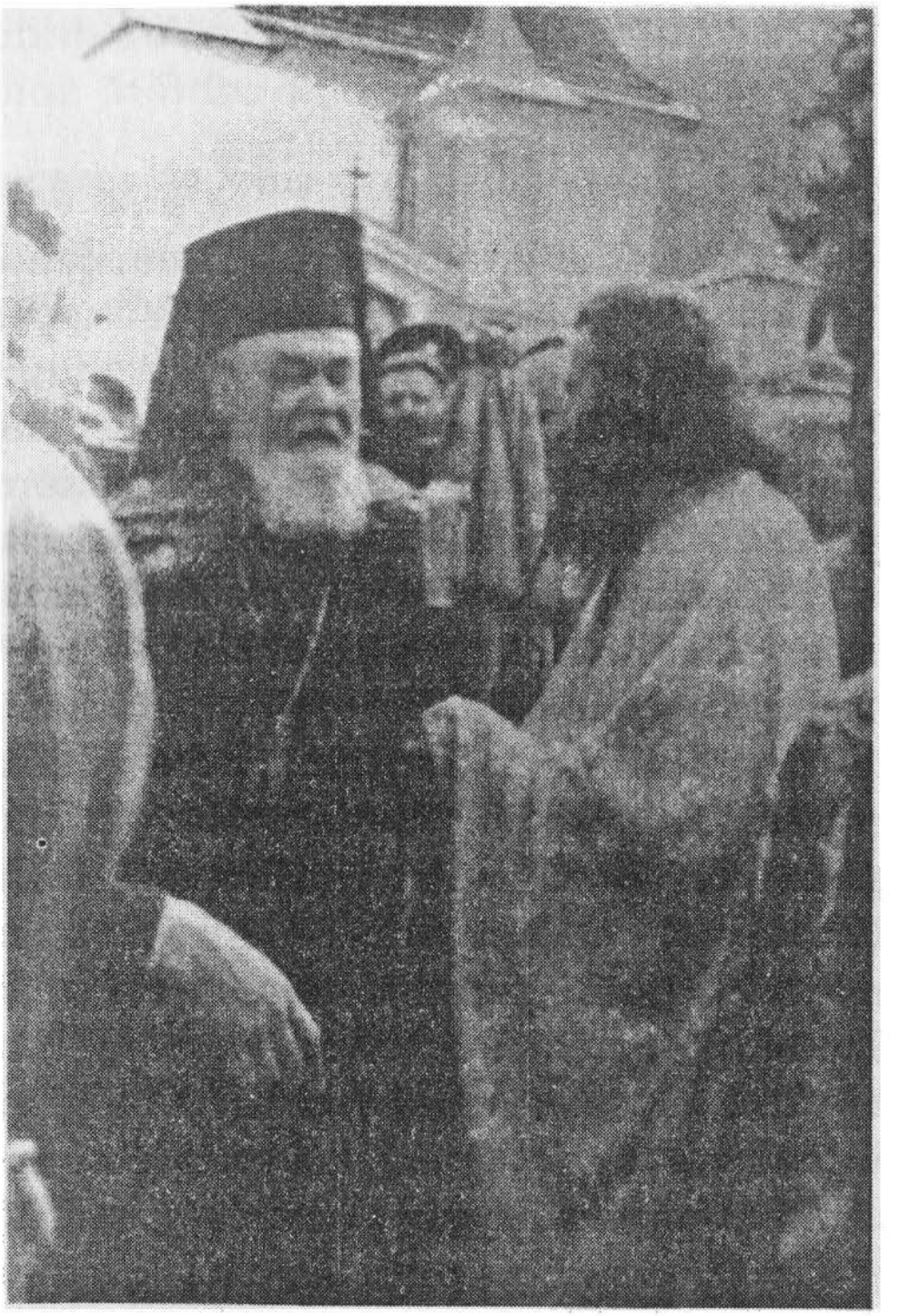

Părintele Arsenie Boca Împreună cu Mitropolitul Nicolae Bălan la Mănăstirea Sâmbăta de Sus

Iubeşte-i pe săraci, pentru ca prin ei să afli şi tu mila lui Dumnezeu pentru tine. Îndestulează-i pe săraci că ei ţi-L vor face milostiv pe Dumnezeu la dreapta Judecată.

Sfântul Nil Sinaitul, despre milostenie[6]

Împarte altora bunătăţile pământeşti, dacă vrei să guşti bunătăţile cereşti.

Când ni se dă prilejul să arătăm mila faţă de alţii înseamnă că s-a revărsat mila lui Dumnezeu peste noi.

Oare nu e cea mai mare milă din partea lui Dumnezeu că nouă tuturor ne este îngăduit să răscumpărăm păcatele noastre prin milostenie?

Apa are însuşirea să spele noroiul de pe trup, iar milostenia să nimicească murdăriile sufleteşti.

Sfântul Ioan Gură de Aur, despre milostenie[7]

Veniţi de moşteniţi Împărăţia lui Dumnezeu, va spune Domnul celor milostivi, nu pentru că n-aţi greşit, ci pentru că prin milosteniile voastre v-aţi curăţit păcatele.

Leacul milosteniei nu e de mică importanţă,

---

[6] Învăţături de folos duhovnicesc adunate de Părintele Arsenie Boca din scrierile Sfinţilor Părinţi.

[7] Ibidem.

căci îl poţi pune la toate rănile. Balsamul pe care-l vărsăm pe inima plină de răni a aproapelui o întăreşte şi pe a noastră.

Cu preţul ieftin al binefacerii făcute oamenilor, noi ne putem dobândi nepreţuita împărăţie a lui Dumnezeu.

Tu dai doi bani cerşetorului, iar ei îţi dau îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu. Fericit este acela care poate să spună cu Sfântul Grigorie de Nissa: "Doamne, fă cu mine ceea ce am făcut eu altora!"

O, sărmani pelerini ai pământului! Încotro mergem noi dacă nu mergem pe calea milostivirii creştine către Milostivul Hristos? Mâna săracului este vistieria lui Hristos: ceea ce primeşte săracul, primeşte Hristos. Dându-i celui ce zace pe pământ, noi dăm Celui ce şade în cer.

Nu te zgârci să dai celor ce-ţi cer şi nu te întoarce de la Acela în numele Căruia îţi cer. Să nu te uiţi la cheltuiala de bani, ci la avantajul acestei cheltuieli.

După cum bobul de grâu aruncat în pământ se preface în profit celui ce-l aruncă, tot astfel pâinea aruncată celui flămând aduce în cele din urmă un folos însutit celui ce o dă.

Dă-i Aceluia Care-ţi dă totul şi vei primi de la El de o sută de ori mai mult. Cine miluieşte pe sărac, are pe Dumnezeu purtător de grijă. Nu te teme că vei sărăci dând milostenie! **Cine slujeşte lui Dumnezeu nu va fi niciodată sărac.**

Însuşi Mântuitorul a spus: "Eşti mai fericit când dai, decât când iei". Fericit în viaţă e acela

care are mijloace de a-i face pe alţii fericiţi.

Omul e "mare lucru"! Iar omul milostiv e "un lucru de mare preţ". Nimic nu-l aseamănă pe om cu Dumnezeu ca facerea de bine.

Dacă ai mult, dă mult, dacă ai puţin împarte cu bucurie puţinul tău cu cel sărac. Dă milostenie altora şi din milostenia pe care o primeşti. Fii binefăcător pe măsura puterilor şi a stării tale.

Dacă nu-l poţi ajuta singur pe fratele tău, cere-I ajutorul lui Dumnezeu. A da cu bucurie în numele Domnului nostru Iisus Hristos înseamnă mai mult decât a da multe.

Dacă dai de pomană o bucată de pâine cu inima mâhnită, pierzi şi pâinea şi răsplata.

A preveni nevoile înseamnă a face bine de două ori. Un suflet bun face bine aproapelui. Nu îngădui ca dragostea ta faţă de aproapele să fie mai scurtă decât nenorocirea lui.

Prelungeşte-ţi milostenia pământească şi ţi se va prelungi mila cerească.

Mai întâi lasă-te de răpire şi după aceea dă milostenie - fugi de rău şi fă binele. Dacă vă place să semănaţi în mâinile săracilor, atunci semănaţi din ale voastre. Dar dacă te vei gândi să semeni din avutul altuia, atunci să ştii că vor creşte cele mai mari neghine.

Trebuie să fugim întotdeauna de slava deşartă, dar mai ales în timpul când facem milostenie. Binefacerea pe care o faci altora s-o dai numaidecât uitării.

Ca de la sine înțeles

Aşa vrea Iisus, să ne însuşim împlinirea poruncilor: precum nu mulţumeşti copilului tău care te serveşte, iar acela n-are nici un motiv să se supere, tot aşa şi noi faţă de Dumnezeu nu vom avea pretenţia ca Dumnezeu să ne mulţumească precum că I-am împlinit poruncile.

Este drept că El nu lasă nerăsplătit nici un pahar cu apă dat cu dragoste vreunui însetat în numele Domnului, darămite pentru lucruri mai de seamă.

Iisus nu admite nici lauda de la alţii, nici lauda de sine. A fost lăudat şi Iisus de câteva ori, dar de fiecare dată a ferit laudele de la sine.

Iisus, însă, S-a bucurat de unii oameni. Recunoştinţa era cea mai bună încurajare şi Iisus o avea, deşi în folosul omului era întoarsă. Lauda de sine şi lauda de la alţii este slavă deşartă şi este al faptei meritul de a fi răsplătit de Dumnezeu. Iubitorii de slavă deşartă iau plata de la oameni.

Cei ce vor lua-o de la Dumnezeu, lucrează pentru oameni ca pentru Dumnezeu, iar de la oameni nu primesc plata deşartă, sau dacă aceia le-o dau, ei o întorc lui Dumnezeu.

Iisus vrea ca fapta bună să izvorască natural, dintr-o natură bună în chip dezinteresat, cum creşte bobul de grâu şi cum izvorăşte apa din stânci, fără să se preocupe de bunătatea lor.

Fapta bună este bună numai dacă este acoperită de smerenie. Nu de viclenii acoperită, sau de interes. Smerenia este ca dragostea, nu caută ale sale.

"Vrea să fie omul bun chiar dacă n-ar fi rai sau iad". Cuvântul acesta a fost interzis pe vremuri din cauza spiritului sceptic care domnea în filozofia timpului, dar adevărul lui rămâne: voinţa unei naturi bune care să facă binele ca pe un lucru de la sine înţeles.

O natură bună (îmbunătăţită) îşi simplifică de la sine principiile şi marginile. S-ar apropia de natura originară a cărei icoană, printre noi, numai copiii o au.

Părintele Arsenie împreună cu alţi slujitori la Altarul din pădure - Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus

Despre conştiinţă şi cunoaşterea de sine

Să nu-ţi fie teamă de nimeni, aşa ca de tine însuţi. Înlăuntrul nostru trăieşte un judecător care nu se înşeală, al cărui glas pentru noi e mult mai important decât aprobarea întregii lumi.

În sufletul păcătosului, care nu e mustrat de conştiinţă, mai devreme sau mai târziu vor veni totuşi momente când glasul conştiinţei înăbuşite va răsuna cu toată puterea în sufletul lui, momente chinuitoare, momente care vor părea ani, care întotdeauna vor fi numai începutul nesfârşitului. Vai de acela care înclină mai mult spre rău şi în adâncul căruia se cuibăreşte păcatul.

Om este acela care se cunoaşte pe sine. Ca să te cunoşti pe tine este cea mai grea şi cea mai folositoare cunoaştere. A te cunoaşte pe tine este lucrul cel mai greu! Egoismul măreşte întotdeauna (în mod fals) vrednicia noastră în ochii noştri proprii! Nu e nimic mai uşor decât să te înşeli pe tine însuţi şi înfumurându-te cu slava deşartă să te socoţi că eşti ceva, iar tu fiind nimic

Nu te apuca să-i judeci pe alţii, iar cât despre tine însuţi... înzeceşte-ţi plânsul şi zdrobirea inimii pentru păcatele tale, pentru că e posibil ca ele să fie de zece ori mai păcătoase de cum le crezi şi înjoseşte-ţi de o sută de ori bunătatea faptelor tale pentru că e posibil să fie chiar aşa. Această pravilă

este prescrisă de Sfântul Macarie Egipteanul.

Sileşte-te să te cunoşti pe tine însuţi şi atunci vei cunoaşte multe. Cine îşi vede păcatele, va vedea pacea.

Mulţi vor să ştie ce se petrece în ţările străine; dar ce se găseşte în sufletul lor nu vor să caute.

Nu-i nimic mai bun decât să-ţi cunoşti neputinţa şi necunoştinţa. Cel dintâi semn al înţelepciunii este să-ţi recunoşti greşelile. Cunoaşterea de sine şi a greşelilor este începutul mântuirii. Cine şi-a cunoscut păcatele, acela e la jumătatea drumului spre îndreptare, dar cine însă nu şi-a cunoscut greşelile sale, acela încă n-a început nici postul, nici rugăciunea.

Pentru ca să ne cunoaştem pe noi înşine, trebuie să ne chemăm în fiecare zi la judecată sufletul nostru şi să-i cerem socoteală de purtarea lui. Să nu adormi înainte de a cugeta la păcatele pe care le-ai săvârşit în cursul zilei.

Nu e un biruitor mai mare pe pământ decât acela care se biruieşte pe sine însuşi şi domneşte asupra patimilor sale.

Nu există vrăjmaş mai mare pentru om decât omul însuşi şi de nimic nu trebuie să se teamă omul ca de el însuşi. Cine îşi stăpâneşte simţămintele, acela îşi petrece viaţa în pace.

Unirea păcii nu trebuie căutată numai între oameni, ci şi în trupul tău şi în duhul tău şi în sufletul tău. De nu te vei face împărat asupra poftelor şi gândurilor tale, nu vei moşteni Împărăţia Cerurilor.

Fiind creat liber şi chemat spre libertate nu-ţi

îngădui să fii robul patimilor necurate.

Prietenia

Cea mai bună dobândă este un prieten credincios.

Un prieten bun şi sincer este mai apropiat decât orice rudă.

Să nu faci cunoştinţă cu omul viclean. Prietenia cu cel viclean este prietenie cu diavolul.

Cu cei ce te vizitează numai ca să-şi omoare timpul şi să ţi-l omoare şi pe al tău, vorbeşte cu ei despre Hristos, despre moarte, despre viaţa viitoare, despre judecată şi despre iad, şi atunci ori se vor duce acasă folosiţi, ori nu vor mai veni la tine să-ţi răpească timpul.

Fii în faţa lui Dumnezeu şi în faţa conştiinţei tale limpede ca un pârâiaş, **dar nu-i lăsa pe cei vicioşi şi pe cei răi să se uite în sufletul tău, că privirea viciului întunecă sufletul.**

Cu oamenii să te împaci, dar cu păcatele să te cerţi.

Creştinul care plăteşte cu rău pentru rău acela e mai rău decât păgânul. Cum va fi oare acela care plăteşte cu rău pentru bine?

De îndată ce ocara îţi aprinde inima, adu-ţi aminte de Hristos şi de rănile Lui, gândeşte-te că cele ce le rabzi tu sunt nemărginit mai mici decât suferinţele lui Hristos, şi atunci se va stinge ca şi cu o apă, scârba ta.

Vrăjmaşul dumitale nu merită iertarea? Dar,

oare, Iisus Hristos nu merită ca din dragostea pentru El să-l ierţi pe aproapele care te-a jignit?

E mai bine să suferi răul decât să fii pricina răului. E mai bună tristeţea celui ce suferă pe nedrept, decât bucuria celui ce lucrează pe nedrept.

Cine se răzbună singur pentru sine, acela e ca şi cum L-ar ocărî pe Dumnezeu că nu e drept în judecata Sa. Împotriva celui ce se răzbună singur se va răzbuna Dumnezeu.

Iartă pe cel ce te ocărăşte că şi tu ai nevoie de iertare de la Dumnezeu. Dacă noi iertăm, vom fi şi noi iertaţi. Domnul a spus şi nu se va lepăda de cuvântul Său. Cum ne vom purta cu semenii, aşa se va purta şi Dumnezeu cu noi. Dumnezeu ne-a dat judecata noastră în mâinile noastre. De noi atârnă, de aici, de pe pământ, să hotărâm de mai înainte condamnarea şi sentinţa asupra noastră.

Fericit este acela care poate spune cu Sfântul Grigorie de Nissa: "Doamne, fă cu mine ceea ce fac eu cu alţii".

Cruţaţi-vă unii pe alţii, ca să vă cruţe şi pe voi Domnul. Să fim îngăduitori cu vrăjmaşii noştri pentru ca să-L dobândim pe Dumnezeu, Care este tot atât de îngăduitor cu noi.

Să nu ai duşmănie împotriva nici unui om, fie el şi rău, altfel rugăciunea ta nu va fi plăcută lui Dumnezeu. Cum vei spune: "Doamne miluieşte" dacă tu nu miluieşti.

Zadarnice sunt rugăciunile şi nevoinţele omului care întreţine în inimă răutatea împotriva aproapelui. Rugăciunea pomenitorului de rău e

tot una cu semănatul pe piatră. Unde nu e pace, acolo nu e Dumnezeu.

Cel ce păstrează pomenirea de rău în sufletul său e asemenea celui ce păstrează focul în paie. Cine ascunde în inima sa pomenirea de rău e ca cel ce ascunde şarpele în sânul său. Dacă în casa voastră a intrat şarpele, ce n-aţi face ca să scăpaţi de el? Dar ura şi duşmănia sunt mai rele decât aceste animale, şi cu toate acestea voi nu vreţi să vă curăţiţi inima de ele, inima, care e templul lui Dumnezeu.

Biruieşte răul cu binele! Rămâi oaie şi (cu puterea lui Hristos) vei birui lupii!

Când suferi din partea oamenilor vreo necinste, gândeşte-te la folosul pe care-l poţi primi dacă suporţi cu inimă blajină. Când vei suferi necinste de la oameni să ştii că aceasta Dumnezeu o trimite pentru slava ta.

Trebuie să ne rugăm şi pentru vrăjmaşi. În cea mai mare parte, ei, săracii, singuri nu-şi dau seama ce fac, ba, şi mai mult, sunt şi binefăcătorii noştri - căci, prin atacurile lor, ei ne întăresc în virtute, ne smeresc duhul până la pământ, iar în ceruri ne pregătesc cununile paradisului. Pe vrăjmaşi trebuie să-i socotim ca pe nişte binefăcători. Cum să nu le mulţumim, cum să nu ne rugăm ca şi pe ei Domnul să-i păzească şi să-i mântuiască, fiindcă se cuvine să ne rugăm pentru ei mai mult decât pentru binefăcătorii noştri.

Însă sentimentul de cinste ar trebui şi trebuie să ne îndemne către împlinirea poruncilor lui Hristos.

Iubeşte-ţi vrăjmaşii şi vei deveni prietenul lui Dumnezeu.

Mântuirea sufletului

Creştinul trebuie să-şi preţuiască mântuirea sufletului ca fiind cea mai principală, chiar unica ţintă pentru el, iar toate celelalte sunt doar mijloace spre această ţintă. Toate faptele acestei lumi, oricât ni s-ar părea de importante şi de mari, nu sunt în fond decât fapte mici, căci cea dintâi şi cea mai însemnată din toate faptele trebuie să fie fapta mântuirii noastre. Mântuirea veşnică (a sufletului) e atât de necesară încât fără ea totul e nimic.

Toate bucuriile din lume, toate bunătăţile, darurile, toate ştiinţele, artele, meşteşugurile, trebuie să fie preţuite numai în măsura în care ele conlucrează la propăşirea în virtute (I Regi 2, 10; Ieremia 9, 24).

Cu adevărat folositor este ceea ce serveşte spre dobândirea vieţii veşnice, iar nu comoditatea şi lucrurile pământeşti. E cu totul lipsit de minte acela ce se îngrijeşte mai mult de cele ce nu servesc spre mântuirea lui.

Dacă vei trăi după trup, atunci îţi vei pierde sufletul şi trupul, iar de vei trăi după Dumnezeu, atunci le vei mântui pe amândouă.

Adevărata virtute nu arde în foc şi nu se îneacă în apă, cu atât mai puţin nu se pierde pe pământ. Ce le-au făcut, de pildă, lui Ioan Gură de Aur, lui Atanasie cel Mare şi altor nevoitori ai credinţei?

Lasă-i să clevetească asupra adevărului, lasă-i să omoare viaţa: adevărul se va adeveri, dragostea va birui, viaţa va învia.

Dacă doreşti mântuirea fă tot ce duce spre ea. După cum e păcat să faci răul, tot aşa e de păcat să nu faci binele.

Rezistând în faţa viciului dar nelucrând cu osârdie pentru Domnul, noi ne învârtim între cer şi pământ ca nişte firicele de praf în aer, la noi nu există nici zbor spre cele de sus, nici vreun punct stabil pe pământ.

E bine dacă nu ai o inimă de piatră, dar nu e bine dacă ai o mână uscată şi care nu se deschide în faţa săracului.

Nu poate fi socotit robul Domnului acela care se supune dorinţelor sale, căci cine-l conduce pe cineva, acela îl şi stăpâneşte (Matei 6, 24).

Lucrarea mântuirii nu o vei săvârşi fără Hristos, nici El nu o va săvârşi fără tine.

E mai bine să alegem pe cele grele - dacă sunt folositoare, iar pe cele uşoare să le lăsăm dacă sunt vătămătoare. Să nu socoteşti (nădăjduieşti) că vei dobândi cerul pe gratis, fără să duci o viaţă vrednică de cer.

Cine fuge de răbdare, fuge de mântuire. Mântuirea nu stă numai în faptul să nu faci răul, ci şi în faptul ca singur să rabzi răul bărbăteşte.

E grea mântuirea, dar nu se poate spune că ea e cu neputinţă.

Ce multe lucruri se fac pentru răsplata pământească! Oare nu trebuie să ne ostenim cu atât mai

mult pentru răsplata cerească? Mare este nevoinţa virtuţii, dar răsplata este mai mare şi mai presus de nevoinţă.

E greu, spun unii, să te mântuieşti, dar e şi mai ruşinos şi de neiertat de nu te vei mântui când ţi se pun la îndemână atâtea ajutoare.

Cel ce dă poruncă, dă totdeauna şi puterea de a o împlini, numai că nu sileşte. Fă ceea ce poţi şi roagă pe Dumnezeu pentru ceea ce nu poţi şi El îţi va veni negreşit în ajutor.

Oare pentru o pasăre sunt grele aripile cu care zboară prin aer? Nu. Tot astfel şi pentru adevăratul creştin nu sunt grele poruncile lui Hristos, prin săvârşirea cărora sufletul nostru întraripându-se zboară la cer.

Fericit este nu cel ce începe bine, ci cel ce termină bine nevoinţa sa. Nevoinţa pocăinţei şi a luptei cu patimile trebuie să fie pentru toată viaţa.

Dacă-ţi vei aduce totdeauna aminte de slăbiciunea ta, atunci niciodată nu vei călca hotarul vegherii. Cu un singur gând necuviincios poţi pierde o osteneală de 100 de ani pe ogorul mântuirii. Rugăciunea şi frica de Dumnezeu să nu te părăsească nici un minut.

Credinciosul trebuie să facă binele fără să se gândească dacă se uită cineva sau nu la fapta lui. Faptele bune sunt preţuite după scopul lor. Faptele fără o bună intenţie sunt ca trupul fără suflet iar Dumnezeu le respinge.

Toate poruncile lui Dumnezeu se unesc în porunca iubirii.

Smerenia

Împrieteneşte-te în aşa măsură cu smerenia, încât fără de ea nicidecum să nu gândeşti, să nu vorbeşti şi să nu faci ceva. Iubeşte smerenia pe care o iubeşte Dumnezeu. La oameni e cinstită bogăţia, iar la Dumnezeu e cinstit un suflet smerit (Sfântul Isaac Sirul).

Dacă sufletul se va mustra înaintea lui Dumnezeu, atunci Dumnezeu îl va iubi. Fericiţi sunt ochii pe care omul din pricina smereniei nu îndrăzneşte să-i ridice spre Dumnezeu.

Dacă un arhitect sapă adânc pământul acolo unde trebuie să pună prima piatră pentru construcţia clădirii, tot astfel şi creştinul care voieşte să-şi zidească mântuirea pe o temelie solidă, trebuie s-o întemeieze negreşit şi pe smerenie.

Mulţi s-au mântuit fără semne şi minuni, dar fără smerenie nimeni nu va intra în cămara cerească. Plânsul pentru păcate bate la porţile cereşti, iar smerenia le deschide. Iubeşte smerenia! Ea îţi va acoperi toate păcatele tale.

Smerenia este unul din semnele adevăratei înţelepciuni.

Ferice de omul care se socoteşte mai rău decât toţi şi nu cade în deznădejde. Fericiţi sunt aceia care neîncetat îşi văd păcatele lor. Cine îşi aduce aminte de păcatele sale, repede dobândeşte smerenia.

Dacă vrei să dobândeşti odihna în veacul de aici şi de dincolo, să-ţi vorbeşti de fiecare dată:

"Dar eu cine sunt?" şi nu osândi pe nimeni.

Dacă vrei să dobândeşti adevărata smerenie, deprinde-te să rabzi bărbăteşte ocările aduse de alţii.

Cel smerit nu-şi aduce aminte de răul pricinuit de alţii şi nu-l osândeşte pe omul care păcătuieşte. În felul acesta el dobândeşte iertarea păcatelor prin trei mijloace:

Ca unul care nu judecă, nu va fi judecat.

Ca unul ce este smerit cugetător.

Ca unul ce iartă, va fi iertat.

Precum omul care zidind o casă sapă adânc pământul moale până când dă de pământ tare, tot astfel şi noi trebuie să săpăm adânc şi să pătrundem înlăuntrul inimii noastre, ca să observăm acolo toată mulţimea patimilor şi viciilor cuibărite în ea, şi prin aceasta să învăţăm adevărata pocăinţă şi adevărata smerenie.

Despre pocăință

Pocăința poate fi: întristată, disperată sau deznădăjduită.

Nu te deznădăjdui știind nemăsurata milostivire a lui Dumnezeu, chiar de vei cădea în multe păcate, chiar dacă vezi moartea în fața ta, dar cu gândul fii la Dumnezeu. Dar aceasta să nu fie pentru tine o încurajare spre păcat sau spre a continua o viață păcătoasă.

Dumnezeu este milostiv față de păcătoși, dar nu față de toți, ci numai față de cei ce se căiesc, iar față de păcătoșii încăpățânați El este drept judecător.

Păcatul este un rău îngrozitor pentru cel ce ține în sine păcatul, dar este lesne de vindecat pentru cel ce-și scoate păcatul prin pocăință.

Piatra aruncată în mare dispare și rămâne necunoscută pentru oricine. Tot așa și păcatele noastre se vor îneca în adâncul milostivirii lui Dumnezeu. Vor dispare înaintea ochilor Cerescului Dreptului Judecător, dacă noi ne vom pocăi cu inima curată în fața Lui.

Un ostaș l-a întrebat pe Avva Moise: "Primește, oare, Dumnezeu pocăința?" Iar bătrânul a răspuns: "Spune-mi, iubitule, dacă ți se va rupe mantaua, tu o vei arunca?" Și i-a răspuns ostașul: "Nu! Ci am s-o cos și o folosesc din nou". "Dacă tu îți cruți astfel haina, i-a spus bătrânul, cu atât mai mult Dumnezeu nu-Și va cruța oare făptura Sa?"

Recunoașterea păcătoșeniei proprii și prihăni-

rea de sine sunt primii paşi pe calea pocăinţei (Luca 15, 18, 19). Cel ce a făcut un păcat, trebuie să se osândească singur, chiar dacă nimeni altul nu l-ar învinui. Dacă sufletul se va învinovăţi înaintea lui Dumnezeu, Domnul îl va iubi. De îndată ce păcătosul va rosti o osândă asupra lui însuşi, el va abate judecata lui Dumnezeu. Cel ce este nemulţumit de sine însuşi se află pe calea cea bună şi poate să aştepte iertarea păcatelor. Iartă altora totul, iar ţie nimic să nu-ţi ierţi!

Recunoaşterea greşelilor noastre ne va da a le şterge. A nu-ţi recunoaşte greşelile înseamnă să ţi le înmulţeşti. Cel ce păcătuieşte şi se laudă cu păcatul, păcătuieşte de două ori. Este de condamnat nu atât săvârşirea păcatului, cât mai ales neruşinarea de după păcat (Sfântul Ioan Gură de Aur).

Unde s-a călcat în picioare simţământul cinstei, acolo nu mai este nădejde de îndreptare, dar unde s-a păstrat, acolo este nădejde de mântuire.

Nimeni nu este atât de bun şi de milostiv ca Domnul, dar pe cel ce nu se pocăieşte, nici El nu-l iartă. Dumnezeu, Care este Sfânt, Unul fără de păcat, n-a cruţat pentru tine pe Fiul Său Unul-Născut, iar tu păcătos nenorocit, care nu te pocăieşti, nu ai milă de tine însuţi? Te-a răbdat Dumnezeu până acum, văzându-ţi faptele tale nelegiuite, dar nu se ştie de te mai rabdă de acum înainte. Nu întârzia, păcătosule, a te întoarce la Domnul, pentru ca nu cumva în locul milostivirii lui Dumnezeu să afli judecata Lui asupra ta.

Să fugim de oamenii cei pierzători şi făcători

de stricăciune şi să lepădăm cuvintele lor; să ne trezim şi să pornim la lucrarea faptelor bune.

Cine voieşte să-L afle pe Dumnezeu, să se lepede de sine şi să nu se cruţe, ci duşmănie să pună între sine şi toţi cei ce umblă după trup. Să nu iei aminte la îndemnurile sau la mângâierile acestora, să nu şezi împreună cu ei, nici să nu grăieşti vorbe rele, care otrăvesc sufletul şi-l aruncă să se zdrobească de gândurile cele rele şi de aducerea aminte de ele. Omule, teme-te de momeala cea cu undiţa şi ascultă-mă: fugi departe de dânşii, ca să nu-ţi cobori iarăşi sufletul în iad. Stăpâneşte-ţi gândul şi nu-l lăsa să rătăcească sau să audă cele deşarte. Nu te întoarce la cele dinapoi, nu fi zăbavnic şi nu te îngreuia cu trândăvia, nu da somn ochilor tăi, nici nu-ţi îndulci gâtlejul cu dulceaţa bucatelor până când nu vei atinge ţinta la care alergi, mântuirea (Sfântul Simeon noul Teolog).

Dacă Fiul lui Dumnezeu a fost atât de îngrozitor chinuit pentru păcatele altora, ce vor suferi pentru păcatele lor cei care păcătuiesc din propria lor voie? Păcatul care nu e mortificat aici, după moarte va fi chinuitorul nostru acolo.

Sileşte-te să nu cazi în ispită, dar dacă ai căzut, scoală-te mai repede - îndreaptă-te prin spovedanie şi pocăinţă! Nu există păcat de neiertat în afară de păcatul nepocăit. A cădea este neputinţa mea, dar ca să rămân în păcat este partea diavolului, este pierzarea mea. Pe Dumnezeu nu-L supără atât păcatul făcut de noi, pe cât nedorinţa noastră de a ne îndrepta. (Sfântul Ioan Gură de Aur).

Nu trebuie să amânăm vremea îndreptării noastre pentru ziua de mâine, că nu se ştie dacă ajungi până mâine. Nu spune: "Astăzi voi păcătui, iar mâine mă voi pocăi". Mai bine e să ne pocăim astăzi, pentru că mâine nu ştim de vom mai trăi. Ţine minte că în ceasul morţii nu mai ai putere să faci binele, dacă nu l-ai făcut în vremea vieţii.

Postul este armă, rugăciunea - zid de nebiruit iar lacrimile de pocăinţă - baie. Să plângem, fraţilor! Ochii noştri să verse lacrimi înainte de a trece dincolo, unde lacrimile şi trupurile noastre nu mai au putere. Cine nu plânge aici pentru sine, acela va plânge acolo - prin urmare, e necesar să plângem ori aici de bună voie, ori acolo din cauza chinurilor. (Avva Arsenie).

Lacrima e simbolul pocăinţei, e preţuită şi ea nu se pierde. Pot fi lacrimi ca dar al lui Dumnezeu, ca pocăinţă a celui care o cere.

"Cine voieşte să se izbăvească de păcate, prin plâns se izbăveşte de ele şi cel ce voieşte să agonisească fapte bune prin plâns le agoniseşte pe ele." (Avva Pimen - Patericul Egiptean). Plânsul folositor este al omului smerit, care se cunoaşte mai bine pe sine; plânsul folositor dovedeşte o stare sufletească de pocăinţă, smerenie, umilinţă.

În patericul de la Kiev se vorbeşte de cel ce şi-a adunat lacrimile înainte de moarte într-un vas arătându-le la judecata particulară. Îngerul i-a adus aminte că are mai multe lacrimi vărsate de-

cât cele adunate în vas şi le-a vărsat toate peste mormântul lui de unde lacrimile s-au urcat ca un fum de tămâie la cer şi ca semn al pocăinţei lui.

Dar lacrimile sunt şi ale firii care plânge din multe pricini, şi nu sunt un semn de neapărată trebuinţă pentru mântuire, nu-s condiţie de mântuire, căci uneori cine le are se mândreşte cu ele. Plânsul deznădăjduit îl au oamenii mândri. Lacrimile nu-s de ajuns să te mântuieşti. De la o anumită vârstă lacrimile scad.

Echivalentul lacrimilor de pocăinţă este în conştiinţă. Lacrimile pe care le vezi, te încurci în ele că le vezi. De folos sunt cele pe care le vede numai Domnul Hristos.

Ferice de acela care mereu îşi va plânge păcatele. Întristarea după Dumnezeu e mai bună şi mai folositoare decât bucuria lumii. După cum bucuria lumească este amestecată cu tristeţea, tot aşa lacrimile după Dumnezeu odrăslesc o bucurie permanentă şi neveştejită.

Să ne grăbim să semănăm lacrimi de pocăinţă, ca să secerăm bucuria Mântuirii. Dumnezeu desigur ştie toate păcatele noastre, dar aşteaptă clipa când ne va părea rău de ele, le vom mărturisi înaintea Lui şi vom cere iertare. Numai într-un asemenea caz Dumnezeu ne vesteşte iertarea păcatelor prin preot.

Păcatul intră prin plăceri şi se izgoneşte prin rugăciune. Taina Sfintei Pocăinţe este baia în care păcătosul se curăţă de păcate pentru cer.

În cartea vieţii noastre se află multe pagini

întunecoase, aceste pagini trebuie spălate cu lacrimile pocăinţei. Păcatul pune pe noi o astfel de pată pe care noi n-o putem spăla nici cu o mie de izvoare, ci numai cu lacrimile şi cu pocăinţa noastră. Cine vrea să se curăţească de păcate le curăţă cu lacrimi.

Dacă tu te miri cum Hristos întreg se dă credincioşilor în multe părţi egale, şi nu mai puţin într-una, nici mai mult întru alta, miră-te şi de faptul că glasul meu, care e unul, atât în gura mea, cât şi în urechile tale, el, totdeodată, nu este decât un singur glas.

Trăieşte fără să-i ocoleşti pe cei ce trăiesc, dar ţine minte şi ceasul morţii. Sileşte-te să trăieşti în aşa fel ca în ceasul morţii mai mult să te bucuri decât să te întristezi. Iubeşte moartea ca pe un prieten ce te duce la Dumnezeu.

Rău este să te desparţi de Sfânta Împărtăşanie, dar rău este şi să te apropii neîndreptat.

Gol ai intrat în lume. O..., dacă şi din viaţă ai ieşi golit de păcate!

Gândeşte-te că vei muri azi sau mâine şi orice deşertăciune va dispare din inima ta. Tot ce faci, să faci ca şi cum în clipa aceasta ar trebui să treci în veşnicie la judecata lui Dumnezeu. La cine viaţa este nelegiuită, acela nu se va bucura de ziua Învierii, ci va petrece fără sfârşit în întuneric.

Despre spovedanie

La spovedanie nu trebuie să mai spui acele păcate de care te-ai căit mai înainte, de care ai fost dezlegat şi pe care nu le-ai mai repetat. Altfel ar însemna că nu ai încredere în puterea Tainei săvârşite prin spovedanie. Nu trebuie să-ţi aminteşti de persoana cu care ai fost în clipa săvârşirii păcatului, pentru ca să te osândeşti numai pe tine. Sfinţii Părinţi îi opresc pe credincioşi să-şi spună păcatele în toate amănuntele ci să le recunoască în general, pentru ca nu cumva luându-le pe toate în parte să dea prilej de sminteală şi sufletului său, cât şi duhovnicului.

Tu ai venit să te pocăieşti şi totuşi nu te căieşti de păcat, fiindcă nu ştii să te pocăieşti cum trebuie, adică tu îţi aduci aminte de păcate în chip rece şi indiferent.

Tu ai înşirat la spovedanie toate mărunţişurile, iar ceea ce este mai important ai scăpat din vedere. Nu ţi-ai mărturisit cele mai grele păcate, nu ai recunoscut şi nu ţi-ai notat că:

- tu nu-L iubeşti pe Dumnezeu,
- îl urăşti pe aproapele,
- nu crezi în cele ce spune cuvântul lui Dumnezeu şi
- eşti plin de mândrie şi de slavă deşartă. În aceste patru păcate intră toată prăpastia de răutăţi şi toată corupţia noastră sufletească. În esenţă ele sunt rădăcinile principale din care răsar toate

vlăstarele căderii noastre în păcate.

Spovedania care duce la smerenia omului lăuntric

Întorcându-mi privirea cu toată atenţia asupra sufletului meu şi observând mersul lăuntric al stării mele m-am încredinţat din experienţă că nu-L iubesc pe Dumnezeu, nu am dragoste către aproapele, nu cred în nimic din cele ce ştiu despre religie şi sunt plin de mândrie şi de iubire de sine. Toate acestea se găsesc într-adevăr în mine printr-o cercetare amănunţită săvârşită asupra simţurilor şi fapte-lor acolo unde sunt.

Nu-L iubesc pe Dumnezeu pentru că nu împlinesc poruncile Lui.

Sfat pentru mărturisit

Când lipseşte mai marele nostru, să avem măcar chipul lui în minte şi despre tot ce am şti că s-ar scârbi dacă ar fi de faţă să nu facem: fie cuget, fie vorbă, fie lucru, fie hrană, fie somn ori altceva, de la acestea să ne întoarcem. Atunci cunoaştem cu adevărat cum este ascultarea noastră. Numai copiii fără minte se bucură de lipsa dascălului lor, ceilalţi o socotesc ca pagubă.

Cel ce-şi vădeşte părintelui său şerpii ispitelor, credinţă adevărată dovedeşte, iar cine-i ascunde, se află pe drumul pierzării.

Nu întârzia să-ţi mărturiseşti păcatele tale, cu chip smerit, duhovnicului, ca înaintea lui Dumne-

zeu. Că el e ajutorul tău. Căci am văzut osândiţi care cu chip prea jalnic, cu mărturisire prea umilă şi cu rugăciuni au îndulcit asprimea judecătorului şi mânia lui au întors-o în milostivire. De aceea şi Sfântul Ioan Botezătorul mai întâi mărturisirea o cerea şi apoi botezul de la cei ce veneau la dânsul, nu că lui i-ar fi lipsit, ci că numai aşa li se lucra mântuirea.

Despre rugăciune

Rugăciunea e cea dintâi datorie a creştinului pe care trebuie s-o îndeplinească. *Este vreme pentru orice lucru de sub cer.* (Ecclesiastul 3,1). Cum dar să nu fie vreme pentru rugăciune, care este cel dintâi lucru de sub cer?

Dacă este vreme pentru distracţie, poţi să te mai plângi că nu este vreme pentru rugăciune?

Numai cel ce nu vrea să se roage nu găseşte vreme pentru rugăciune. Oricât ai fi de ocupat, oricât de grea ar fi munca ta cu care îţi dobândeşti hrana de toate zilele, nu eşti în stare să pui deoparte măcar câteva din ceasurile dintâi ale zilei şi ale nopţii, pentru convorbirea cu Dumnezeu prin rugăciune?

Iar dacă se poate, chiar şi în vremea ocupaţiilor să nu laşi rugăciunea! Lucrul să fie în mâini, iar rugăciunea în minte, spune un nevoitor.

Rugăciunea este cel dintâi dar al lui Dumnezeu cu care se dobândesc toate darurile.

Pentru ca un cerşetor să primească milostenie

trebuie să întindă mâna, pentru ca un prunc să primească hrană trebuie să deschidă gura, asemenea se cuvine omului să se întindă spre Dumnezeu ca să dobândească darul Lui. Se cuvine să aibă sufletul deschis ca să primească darurile lui Dumnezeu.

Rugăciunea este mâna întinsă pentru primirea darurilor de la Dumnezeu, este gura deschisă pentru gustarea hranei cereşti. Ca o cheie de aur, rugăciunea ne deschide toate comorile milostivirilor cereşti. Rugăciunea se ridică, iar binecuvântarea lui Dumnezeu se pogoară spre om. Fără rugăciune, viaţa noastră duhovnicească flămânzeşte, însetează şi moare.

Cine vrea să fie auzit de Dumnezeu în rugăciunile sale, acela trebuie să-L asculte pe Dumnezeu în poruncile Sale.

Primeşte-L pe dătătorul de lege, Dumnezeu, şi El te va primi pe tine, cel ce te rogi. Nu se poate ca atunci când omul Îl ascultă pe Dumnezeu, El să nu-l asculte pe om, pentru că Dumnezeu nu e departe de om. Ascultarea urmează după ascultare. Dacă cineva Îl ascultă pe Dumnezeu atunci şi Dumnezeu îl ascultă pe el (Avva Moise).

Mergi pe drumul care duce spre Dumnezeu şi pe acelaşi drum te vei apropia de înţelepciune. Iar calea spre Dumnezeu e cunoscută: Meditaţia, Rugăciunea, Credinţa.

Toate cunoştinţele noastre sunt nefolositoare dacă nu-L cunoaştem pe Iisus Hristos. Sufletul care zăboveşte în înstrăinarea de Dumnezeu, de

Izvorul Vieţii, de principiul Binelui, zadarnic mai visează că creşte şi merge înainte.

"Roagă-te lui Dumnezeu ca şi când L-ai vedea, pentru că El precis te vede" (Avva Nistor)

Pentru ce credincioşii în vremea rugăciunii îşi pleacă ochii? Pentru că stau înaintea prea luminatei feţe a Fiinţei Celui Prea Înalt. Ia aminte cu cine stai de vorbă, ca să nu-ţi fie rugăciunea spre păcat.

Cel ce se roagă numai cu gura, se roagă văzduhului, iar nu lui Dumnezeu. Dumnezeu ia aminte la inimă, nu la cuvinte. Rugăciunea săvârşită cu neglijenţă şi lenevie este o vorbire deşartă. Tu însuţi nu auzi rugăciunea ta, cum dar vrei s-o audă Dumnezeu.

Trebuie să ne curăţim mai înainte pe noi înşine, şi apoi să stăm de vorbă cu Cel curat (Sfântul Grigorie Teologul).

Numai un suflet curat varsă rugăciuni curate către Dumnezeu (Avva Isaia).

Aşa cum vrem să fim în vremea rugăciunii, tot astfel trebuie să fim şi înainte de rugăciune. Fericit este acela care se smereşte pe sine întru toate, că acela se va înălţa.

Smerenia este o înălţime şi o înălţare continuă. Cu cât cineva se smereşte mai adânc, cu atât se înalţă mai sus. Omul cu cât e mai smerit, mai sărac şi mai de nimic în ochii săi, cu atât e mai mare în ochii lui Dumnezeu.

Cel ce se urgiseşte pe sine, a dobândit adevărata cale spre mântuire. Dumnezeu îi iartă numai pe aceia care nu se iartă pe sine.

Iubeşte smerenia că prin ea Dumnezeu îţi va acoperi păcatele. Smerenia este sarea virtuţilor.

După cum sarea dă gust mâncărurilor, tot aşa smerenia comunică virtuţilor desăvârşirea. Fără sare mâncarea lesne se strică; fără smerenie virtutea lesne se descompune: prin mândrie, prin slavă deşartă, prin nerăbdare şi pieire. Nimic nu poate să se compare cu virtutea smereniei. Ea este mama, rădăcina, hrana, temelia şi legătura oricărui bine (Sfântul Ioan Gură de Aur).

A propăşi în virtuţi, înseamnă să propăşeşti în smerenie. Nu te înălţa prin credinţa şi sfinţenia ta, ci petrece întru frică până la ultima ta răsuflare (Avva Isaia).

A venit un bătrân la un alt bătrân şi când ei vorbeau a spus unul din ei: "Eu am murit lumii". Iar celălalt i-a răspuns: "Nu-ţi pune nădejdea în tine atâta vreme cât n-ai ieşit încă din acest trup".

Despre importanţa rugăciunii

Când te scoli dimineaţa din somn, gândeşte-te că Dumnezeu îţi dă ziua pe care n-ai fi putut să ţi-o dai singur, şi pune deoparte prima oră sau măcar un sfert de oră din ziua ce ţi s-a dat şi adu-o drept jertfă lui Dumnezeu într-o rugăciune de mulţumire şi de cerere bună. Cu cât vei face mai cu osârdie acest lucru cu atât mai mult îţi vei sfinţi ziua, cu atât mai puternic te vei îngrădi în faţa ispitelor pe care le întâmpini în decursul zilei.

Tot aşa, când mergi către somn gândeşte-te că

Dumnezeu îţi dă odihnă de ostenelile tale. Consacră lui Dumnezeu o curată şi smerită rugăciune. Buna ei mireasmă îţi va apropia pe îngerul tău spre paza ta.

Rugăciunea de dimineaţă pentru om este întocmai ca roua de dimineaţă pe plante. Cine se roagă lui Dumnezeu de dimineaţă, cu o cuvenită luare aminte, e mai fericit şi mai liniştit tot restul zilei aceleia. Mintea se ocupă toată ziua cu ceea ce o preocupă de dimineaţă, ca o piatră de moară, care macină în restul zilei grâu sau neghină.

Să ne străduim să punem întotdeauna de dimineaţă grâu pentru ca vrăjmaşul să nu toarne neghină. Să petrecem ziua ce începe în aşa fel încât ea să ne poată duce către ziua veşnică, iar nu către noaptea veşnică.

Sileşte-te ca şi în mijlocul ocupaţiilor să găseşti măcar câteva minute pentru ca să te întorci cu gândul şi cu rugăciunea plină de evlavie către Acela care binecuvântează munca cinstită şi dă izbândă lucrului bun.

Munca şi rugăciunea este folosirea cea mai necesară şi cea mai bună în timpul pe care Dumnezeu ni-l dă în fiecare zi. "Roagă-te şi lucrează!" Iată pravila de aur care îmbrăţişează toată înţelepciunea vieţii pământeşti.

Tu nu eşti creat pentru pământ, ci pentru cer. După ostenelile şi grijile vieţii, ridică-te sus cu mintea şi cu inima, revarsă-ţi înaintea lui Dumnezeu sufletul în rugăciuni şi mulţumiri. Roagă-te! Aceasta este datoria ta, slava ta, fericirea ta. De la

muncă, treci la rugăciune, de la rugăciune la muncă! Roagă-te şi munceşte!

Începe şi sfârşeşte-ţi ziua cu Dumnezeu.

Când mergi către somn adu-ţi aminte de moarte al cărui chip şi tindă este somnul. Adu-ţi aminte de cele trecute şi nădăjduieşte în Domnul pentru cele viitoare.

Foloseşte spre bine cele prezente.

Despre rugăciunea "Doamne Iisuse..."

Rugăciunea *"Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul(a)"* se împarte în două părţi: prima parte, adică: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu" ne duce cu mintea la istoria lui Iisus Hristos iar Sfinţii Părinţi spun că: prescurtează în sine toată Evanghelia. Partea a doua: "miluieşte-mă pe mine, păcătosul", înfăţişează istoricul neputinţei şi păcătoşeniei noastre.

Sfântul Macarie spune: "Să te rogi oricum dar să te rogi des. Iar să te rogi cu adevărat e lucrarea Sfântului Duh". Sfântul Ioan Scăraru scrie: "Când ţi se întunecă sufletul cu gânduri necurate, biruieşte-i pe potrivnici cu numele lui Iisus repetându-L des, cât mai des". O armă mai puternică şi mai plină de izbândă nu vei găsi nici în cer, nici pe pământ.

Roagă-te cu profunzime şi gândeşte-te apoi la tot ce vrei (din cele duhovniceşti) şi gândurile tale se vor curăţi prin rugăciune, roagă-te cu tărie şi fă

ce vrei (din cele duhovniceşti) şi faptele tale vor fi plăcute lui Dumnezeu, iar pentru tine folositoare şi mântuitoare. Roagă-te fierbinte şi nu te teme de nimic, nu te înfricoşa de necazuri, nu te înspăimânta de năpaste, că rugăciunea le va înlătura. Roagă-te cu putere şi nădejde, roagă-te mereu şi nu te nelinişti de nimic, fii vesel şi liniştit cu duhul căci rugăciunea te va înţelepţi!

Sfântul Ioan Gură de Aur zice: "Rugăciunea mă curăţeşte imediat". Sfântul Marcu Ascetul zice: "Ca să ne rugăm într-un fel oarecare stă în putinţa noastră, dar ca să te rogi curat este un dar de sus".

Dacă veţi avea răbdare în necazuri, să ştiţi că veţi avea şi pe Duhul Sfânt întru voi. Dar dacă veţi avea şi puterea de a mulţumi în necazuri, atunci Duhul Sfânt străluceşte în voi.

Despre treptele rugăciunii

La început zici:

I - rugăciunea pe boabe de metanii.

Rezultatul: după un timp rugăciunea se deapănă de la sine. Gândurile tale s-au întâlnit toate cu Domnul Iisus Hristos, Cel în care suntem botezaţi şi la care ai ajuns. Despătimirea este condiţia rugăciunii neîncetate. Atunci ai o altă stare sau a doua treaptă a rugăciunii:

II - apoi rugăciunea începe să se depene de la sine, fără să se numere;

III - a treia treaptă e când te-ai lepădat de toate gândurile tale. El (Domnul Hristos) Se expri-

mă prin gura ta. Când gândurile şi cuvintele tale, mintea şi simţirea ta sunt folosite de Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, El vorbeşte prin gura ta.

Sfântul Serafim de Sarov, întâlnindu-se cu un general (Motovilov) îi spune acestuia toate nedreptăţile câte le-a făcut pentru primirea gradelor şi spunându-i-le aşa precum îi descoperea Domnul Hristos îi cădeau toate trufiile, toate penele de păun, căci generalul ştia că Sfântul Serafim nu-l cunoscuse personal vreodată. În această stare, cele ale cunoaşterii de Dumnezeu şi ale Sfântului Duh vorbesc cu respectivul om. Mintea ta (a sfântului) e absorbită de Mintea Domnului Hristos. El i-a spus toată biografia generalului, cuvânt cu cuvânt.

Zice Apostolul Pavel: *Să ai simţirea şi mintea Domnului Iisus Hristos întru tine* (Filipeni 2, 1-5).

Despre viziuni cereşti şi înşelăciuni drăceşti

Nu se ajunge la rugăciune neîncetată câtă vreme eşti pătimaş, ci ajungi la primejdie de năluciri, halucinaţii, chiar în stare de veghe. Când amesteci rugăciunea cu patimile, biruiesc patimile cu tot felul de năluciri. Unii Îl văd pe Domnul Iisus Hristos ca pe un tânăr de care se îndrăgostesc, alţii ca pe un copil pe care îl strâng la sân, ca rod al patimii. Cu înşelări de acestea se ajunge până la nebunie. Iar pe cel bolnav psihic îl poţi ajuta doar dacă e conştient de boala sa.

Până nu te purifici de patimi[8], nu te avânta în rugăciunea neîncetată, că satana te prinde în înşelăciuni drăceşti, în loc de vederi cereşti. Întâi trebuie făcută despătimirea. Cum? Trebuie lepădată iubirea de sine, iubirea curvească de sine şi semnele acestei iubiri sunt printre altele: judecarea, cârtirea, nemulţumirea.

Sunt două faze ale nevoinţelor:

1. Faza ascetică - toată străduania din partea omului să se purifice de patimile sale.

2. Faza a doua, după această biruinţă, caracterizată prin darurile Sfântului Duh, care ridică mintea la stări de credinţă luminată. Sfinţii au făcut nevoinţe grozave, înfricoşătoare şi au ajuns

---

[8] Patima reprezintă „o înstrăinare egoistă, un ataşament maladiv faţă de noi înşine. Ea se caută în toate doar pe sine, se iubeşte în toate doar pe sine. Şi, întrucât nu se poate atinge pe sine în nimic, această afecţiune faţă de sine se transformă în ură oarbă faţă de toate" (Preot Profesor Dr. Dumitru Stăniloae). Patima este deci o alergare după trup şi spre cele trupeşti, o lovitură dată sufletului nostru, atâta timp cât o lucrăm. O bucurie aparentă şi trecătoare pentru trup şi o durere şi tristeţe copleşitoare pentru suflet. Ea este o căutare exacerbată a plăcerii trupeşti, în detrimentul adevăratelor bucurii, care nu pier niciodată, cele sufleteşti. În timp ce păcatul are caracterul de cădere accidentală, singulară, *patima este o deprindere rea a sufletului, lucrată continuu* (Avva Dorotei, în Filocalia IX, pag. 594). Spre deosebire de păcat, care poate fi săvârşit din slăbiciune, din neştiinţă sau chiar din întâmplare, *patima este o obişnuinţă* (Sfântul Isaac Sirul, în Filocalia X, pag. 214); (notă explicativă adăugată de editor, 2008).

la starea lui Adam înainte de cădere, când fiarele în prezenţa lor leapădă starea lor de fiare. Ca exemplu, aproape contemporan, avem pe Sfântul Serafim de Sarov şi blândeţea fiarelor din pădure. Sfinţii iubesc toată făptura lui Dumnezeu.

Faza ascetică cuprinde nevoinţele, iar faza mistică se caracterizează prin darurile Duhului Sfânt, care ridică sufletul şi mintea la stări luminate de credinţă. Despătimirea este condiţia rugăciunii neîncetate.

Lepădarea de lume înseamnă lepădarea de patimile lumii, nu de lume care e creaţie a lui Dumnezeu.

În lume umblă oamenii lui Dumnezeu şi oameni ai acestei lumi.

De ce vin gândurile de hulă?

Pentru că vreodată ţi-a fost plăcută şi acceptată terminologia unei huliri, ai discutat-o şi nu te-ai curăţit prin spovedanie curată de aceste gânduri, care acum reprezintă o putere a satanei asupra ta, cu care te canoneşte. Termenii aceştia fie că nu i-ai alungat, fie că i-ai acceptat. Pe baza lucrurilor necurăţite îngăduie Dumnezeu să fii pălmuit ca să te pocăieşti.

Preamărită eşti tu, Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, pe tine te lăudăm; că prin Crucea Fiului tău, iadul s-a prădat, moartea s-a omorât şi noi, cei morţi, ne-am sculat şi vieţii ne-am învrednicit; raiul am luat, desfătarea cea de demult. Pentru aceasta, mulţumind, slăvim ca pe un puternic pe Hristos, Dumnezeul nostru, Cel unul Mult-milostiv.

(Troparul Născătoarei de Dumnezeu)

Despre tăcere

Trebuie să ne învăţăm mai întâi a tăcea: "Cine nu ştie să tacă, nu ştie nici să vorbească".
Cuvântul pentru care se poate părăsi tăcerea, trebuie să fie foarte ziditor de suflet. Numai convorbi rea duhovnicească este folositoare, iar tăcerea este mai preferabilă decât toate. Un cuvânt bun şi numai cel bun este asemenea argintului, iar tăcerea este asemenea aurului curat.

Tot ce e nedrept, tot ce e mincinos, va pieri mai devreme sau mai târziu.

Numai adevărul nu se sperie de timp, numai adevărul petrece în veac.

Trebuie să ne uităm la lume ca la o mare primejdie; între bine şi rău, între adevăr şi rătăcire - răbdare şi nădejde.

Mai bine este să suferi un necaz pentru adevăr, decât să spui o minciună. Un cuvânt rău îi face răi şi pe cei buni, iar un cuvânt bun şi pe cei răi îi face buni.

Limba e un mic mădular, dar pricinuieşte multe şi mari nenorociri, ea este îngrădită cu două garduri, adică cu dinţii şi cu buzele, dar foarte lesne le rupe şi scapă.

Gândeşte-te bine dacă cuvântul pe care-l răspândeşti în lume va fi spre binele tău şi al altora, cuvânt care, oricât de mic şi neînsemnat s-ar părea, va trăi până la Judecata din urmă, unde ne va sta înainte spre mărturie, pentru tine ori împotriva ta.

Nu-ţi deschide gura pentru râs; acesta este semnul unui suflet risipit şi negrijuliu, străin de frica lui Dumnezeu. Alege-ţi tăcerea pentru că ea te înfrânează de la multe rele.

Dacă omul va ţine minte textul Sfintei Scripturi: *din cuvintele tale te vei îndrepta şi din cuvintele tale te vei osândi,* atunci se va hotărî ca mai bine să tacă. E bună tăcerea, în timpul ei ea nu e nimic altceva decât mama gândurilor celor mai înţelepte.

Discuţiile noastre să fie de aşa natură încât să nu răspundem pentru ele cu munci veşnice. Orice cuvânt care nu se sprijină pe fapte, nu trece dincolo de urechi, iar când se sprijină pe faptă, el dă viaţă şi pătrunde până la inimă.

Învaţă-te să vorbeşti mult cu tine însuţi şi cu Dumnezeu, iar cu oamenii puţin. Cu cât vei vorbi mai puţin cu oamenii, cu atât vei vorbi mai mult cu Dumnezeu. Din când în când stai de vorbă cu El în inima ta.

Cuvinte interzise

Cuvântul "nebun" este un cuvânt interzis. Cine zice fratelui său "nebunule" se pedepseşte cu matca focului. De ce? Fiindcă şi numai simpla aruncare a acestui cuvânt în obrazul unui om este în stare să-i desfigureze fizionomia minţii.

Este cunoscută experienţa mai multor inşi care au organizat odată următorul complot psihologic: şi-au ales victima şi s-au prezentat pe rând, la intervale neregulate, şi-au început a se nedumeri

înaintea omului: - Ce-i cu tine, parcă te-ai schimbat cumva! Şi s-a dus. A venit următorul: - Ce-ai păţit, frate, că nu-ţi caută ochii bine, ce-i cu tine? Şi s-a dus şi acesta. Altă dată, al treilea îi spune marea sa uimire, că-l găseşte aşa de schimbat şi nu îndeajuns normal. Următorul îl găseşte cu totul curios la minte. Şi aşa şi ceilalţi, până când ultimul i-a propus să se ducă la un spital de boli nervoase şi să-şi repare deranjurile la minte. Şi biata victimă, pierzându-şi treptat liniştea şi neştiind capcana, a ajuns la nebuni. A trebuit să vină apoi toţi ca să-şi descopere complotul şi cu mare greutate i-a revenit omului mintea la loc. Adevărul abia a putut limpezi mintea zăpăcită sistematic de minciună.

Dar minciuna, şi în treptele ei uşoare de glumă, poate fi dăunătoare. Experienţa următoare mi-a dovedit-o. Aveam în meditaţie un şcolar. Întâmplându-i-se odată ca să doarmă după amiaza cam mult, era şi toamnă şi ziua scăzuse, când s-a trezit era ora şapte seara. Cum era somnoros, l-am luat prin surprindere: "- Repede la şcoală că-i târziu!", "- Dar, parcă este întuneric afară", zise el. "- Da este, dar în dimineaţa aceasta este eclipsă de soare". S-a conformat crezând întocmai situaţia descrisă. Luând ceva în gură, a dat să plece la şcoală. "- Stai, Gicule, este seară". "- A, râzi de mine!" şi dă repede să plece. Au trebuit şi alte ajutoare ca să-i dovedească evidenţa, că este seară şi nu dimineaţă. Atunci am văzut "chipul dezorientării" pe faţa unui copil.

Cuvintele interzise orientează greşit sau dezorientează.

Deci, trebuie să fii mai presus de minciunile şi de cuvintele oamenilor: să nu te atingă nici lauda, nici ocara din ele. **Cuvintele sunt fiinţe vii**, capabile să facă treaba la care au fost trimise. Şi fiindcă sunt fiinţe vii, viaţă din viaţa celui care le-a creat, ele-l însoţesc până la judecata "de apoi", ca nişte copii ai lui, cu toate isprăvile, cu toate consecinţele lor. Mărturisirea lor cu pocăinţă, mai poate schimba situaţia. Taina pocăinţei este o judecată milostivă; căci orice opreşte aceasta aici, nu mai ajunge la cealaltă. "Zece porunci are înţelepciunea: de nouă ori să taci şi o dată să vorbeşti dar şi atunci puţin".

Mânia şi răbdarea

Nu vorbi nimic cu tulburare pentru că răutatea nu naşte binele, ci tu să rabzi până ce te vei linişti şi atunci vorbeşte liniştit. Nu îngădui mâniei să se ridice până la gâtlejul tău. Cine nu-şi reţine limba în vremea mâniei, acela nu-şi va reţine nici patimile.

Noi, creştinii, cunoaştem cuvinte mai bune pe care le putem da minţii şi inimii pentru ca să potolim tulburarea. Ascultând învinuirile în tăcere, noi Îl imităm pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Blândeţea şi răbdarea au mai multă putere decât mânia şi încăpăţânarea. Focul nu se poate stinge cu foc, ci cu apă, nici mânia nu poate fi bi-

ruită cu mânie, ci prin blândeţe şi multă răbdare. E mai bine să tai întărâtarea printr-un zâmbet, decât să te înfurii ca o fiară neîmblânzită.

Dacă cineva te va învinui sub o formă oarecare de păcat, la care tu nu eşti părtaş, smereşte-te în faţa celui ce te învinuieşte şi vei moşteni o cunună nestricăcioasă. Fii înţelept şi închide gurile celor ce te vorbesc de rău cu tăcerea, iar nu cu mânia. Să nu te superi şi să nu te mânii decât doar pe tine însuţi. Mânia şi încăpăţânarea sunt puterea celor fără de judecată.

Cel ce ascultă din dragoste de Dumnezeu, întotdeauna culege folos. Unde este pace, acolo este şi Dumnezeul păcii.

Acela care îşi aduce aminte în chip viu de neputinţele şi păcatele sale, acela se vede mai prejos decât toţi oamenii cu privire la stricăciunea sufletului său. Acestuia nu-i mai arde să se tulbure de mânie asupra altuia.

Zavistia

Putem scăpa de zavistie dacă cele omeneşti nu le vom socoti ca pe ceva mare, nici ceea ce oamenii socotesc bogăţie, nici slava ce se vesteşte, nici sănătatea trupească. Să năzuim spre dobândirea bunătăţilor veşnice şi adevărate.

Dacă ne e teamă de demoni şi de iad, trebuie să ne fie frică în aceeaşi măsură şi de zavistie, pentru că ea este un demon casnic ce poate să tragă în inima invidiosului o legiune de adevărate duhuri

ale răutăţii, care aprinde focul gheenei în sufletul păcătosului înainte de înfricoşata judecată a lui Dumnezeu. Aşa cum rugina roade fierul, tot astfel zavistia roade sufletul.

Noi dorim ca alţii să fie desăvârşiţi, iar propriile noastre neajunsuri nu le îndreptăm.

Mândria

Nu te mândri omule, tu fiind praf şi pulbere. De ce-ţi înalţi fruntea? Să ştii că tu nu eşti decât pământ şi cenuşă. Din pământ eşti luat şi în pământ repede te vei întoarce. Teme-te şi fugi nu numai de mândrie, ci şi de tot ce duce la ea şi mai ales de slava deşartă. Începutul mândriei este începutul slavei deşarte. Cel ce n-a fost prins în slava deşartă acela nu va cădea în mândria nebună ce vrăjmăşeşte împotriva lui Dumnezeu.

Nu te aşeza mai presus de alţii ca să nu stai mai prejos în faţa lui Dumnezeu. Să nu ne înălţăm unul faţă de altul, pentru că pământul ne va nivela pe toţi şi ne va da fiecăruia o parte egală. Căci pământ purtăm, pe pământ umblăm şi pământ vom fi. Putem oare să ne mândrim cu ceva când noi nu avem nici un fel de proprietate în afară de păcat şi de slăbiciune? Vrednicia noastră nu merită mai mult decât chinurile vremelnice şi veşnice. Cine suntem noi toţi, dacă nu nişte cerşetori? Ce avem noi propriu? Cu adevărat nimic nu avem în afară de păcat.

Fericit este acela care are în faţa ochilor, ziua

şi noaptea, ieşirea sufletului din trup şi care urăşte mândria şi minciuna.

S-a lăudat cineva în Apocalipsă: *Bogat sunt şi de nimic nu am nevoie.* Şi i s-a spus lui: *Vai ţie, că tu nu ştii că eşti ticălos şi vrednic de plâns, sărac, orb şi gol* (Apocalipsa 3-17). Ce lecţie umilitoare pentru mântuirea noastră.

E mai bine să fii un păcătos smerit, decât un drept mândru. Nu te ridica la înălţime ca să nu cazi în adâncime. Cel mai bine este să ne recunoaştem păcatele cu smerenie. Toate păcatele sunt urâte înaintea lui Dumnezeu, dar cel mai urât păcat este mândria.

Cel ce-şi descoperă faptele bune şi le trâmbiţează este asemenea semănătorului care seamănă seminţe la suprafaţă, pe piatră, şi vin păsările cerului şi le mănâncă.

Un sac găurit nu păstrează ceea ce s-a pus în el, iar slava deşartă pierde răsplata faptei bune. Slava deşartă face până şi faptele bune nefolositoare şi omeneşti.

Timpul şi veşnicia

Ooo..., vreme, vreme! Cât de iute zbori şi totodată cât eşti de nesigură!

Vremea pare lungă numai pentru cei ce nu ştiu cum s-o întrebuinţeze. Şi cu toate acestea noi, nechibzuiţii, ne mărginim toate grijile noastre numai la acest nimic, iar la veşnicie aproape că nici nu ne gândim, ca şi cum ea nici n-ar exista pentru

noi. Vremea zboară, iar veşnicia se apropie. Veşnicia este totdeauna şi nu se va sfârşi niciodată.

Adu-ţi aminte totdeauna de veşnicie şi nu vei pofti nimic în lume.

Gândul la veşnicie a produs întotdeauna o mare lucrare: el a însufleţit pe ucenici şi a făcut ca cele mai cumplite suferinţe să fie de netemut. El i-a închis pe nevoitori în pustie şi i-a dus la nevoinţe supraomeneşti de lepădare de sine. El a oprit pe păcătoşii pătimaşi de la calea fărădelegii şi i-a ajutat să se lupte bărbăteşte cu patimile. Câte n-ar produce gândul la veşnicie chiar asupra noastră, dacă noi luând aminte la mântuirea sufletului nostru am şti să ne supunem lui măcar din când în când, aşa cum trebuie!

Trăieşte, gândindu-te că viaţa ta se va sfârşi curând şi că tu nu eşti legat de această viaţă. Trăieşte, gândindu-te la veşnicia care va urma acestei vremelnice vieţi şi vei trăi creştineşte. Trăieşte în aşa fel ca şi cum ar trebui să mori astăzi. Lucrează în aşa fel ca şi cum ar trebui să trăieşti veşnic.

Preţuieşte vremea! Ea e mai scumpă decât aurul. Cu ea se cumpără veşnicia fericită. Nu numai zilele, ci şi ceasurile sileşte-te să le întrebuinţezi spre folosul mântuirii, pentru că din cele mici sunt alcătuite toate lucrurile mari. Nu pierde chiar nici un singur minut cu care poţi să câştigi ceva pentru veşnicie. Păstrează fiecare clipă, căci pe fiecare din ele se reazemă viaţa ta. Priveşte cu folos, ascultă cu folos, răspunde cu folos (Sfântul Vasile cel Mare).

Orice oră, orice minut sunt scumpe, pentru că

ne sunt date cu socoteală şi o să ni se ceară socoteală de ele! Vremea e scumpă şi cu toate acestea cu câtă uşurinţă ne gândim la ea, cât de puţin o preţuim. Nu există vreme pe care am putea s-o neglijăm fără primejdie, căci în orice vreme ne putem mântui sau ne putem pierde.

Fapta bună ce se poate face în ceasul de acum, nu trebuie s-o amânăm pentru mai târziu. Trebuie să ne folosim vremea. Vai de cel leneş! Va căuta vremea pe care a întrebuinţat-o rău, şi nu o va mai afla. Aşa cum vorbele spuse nu le mai poţi întoarce, tot astfel vremea pierdută nu se mai poate afla. Cine nu dă lui Dumnezeu vremea sa, pe acela Dumnezeu îl va lipsi de fericirea veşnică.

Adu-ţi aminte de dreapta judecată a lui Dumnezeu, ca să te înspăimântezi, dar nu uita nici milostivirea Lui, ca să nu cazi în deznădejde.

A te deznădăjdui însemnează să îndepărtezi singur de la tine mila lui Dumnezeu, pe care Domnul e gata s-o dea în fiecare clipă. Doctorul ceresc nu are bolnavi de nevindecat. Atâta vreme cât trăim, până atunci ne putem mântui, oricât de mari ar fi păcatele noastre.

Dacă însuşi Iuda în locul lemnului pierzător ar fi alergat la "Lemnul Crucii" lui Hristos cu credinţă şi cu pocăinţă atunci ar fi intrat în Rai împreună cu tâlharul ce s-a pocăit. Căci pe om îl pierde nu mărimea, nu mulţimea păcatelor, ci inima nepocăită şi împietrită. Numai acelora li se cuvine negreşit o veşnică osândă cu diavolul în iad, care nu vor să se pocăiască şi să se lase de păcat, iar pentru cei ce

se pocăiesc şi se lasă de păcat, uşile milostivirii lui Dumnezeu sunt deschise.

Domnul nu voieşte moartea păcătosului. El chiar a murit pentru cei păcătoşi. Fiul lui Dumnezeu îl iubeşte pe omul ce n-a căzut, dar îl doare pentru omul căzut, de aceea El însuşi a venit să-l ridice şi i-a spus: "Deşteaptă-te cel ce dormi, şi scoală-te din morţi, şi te va lumina Hristos" (Ef. 5,14).

Cu timp şi fără timp, cu voia lui Dumnezeu şi fără voia mai marilor lumii, Părintele Arsenie va predica neîncetat: "Pocăiţi-vă că s-a apropiat Împărăţia Cerurilor" (Matei 3,2)

Imagine de la Altarul din pădure; Mănăstirea Brâncoveanu - Sâmbăta de Sus

Ce trebuie să facem pentru morţii noştri

Pentru morţi nu trebuie să plângem atâta de mult ci mai ales trebuie să ne rugăm şi să facem milostenie.

Despre Sfinţii Apostoli se povesteşte că ei închinându-se Învăţătorului divin şi Domnului, Care se înălţa la cer, pe Care ei Îl iubeau cu toată inima şi cu tot sufletul, s-au întors la Ierusalim cu o mare bucurie, în nădejdea că odată şi odată din nou se vor uni cu cele mai strânse legături de dragoste, iar cu duhul nedespărţindu-se de El nici după Înălţare (Luca 24, 52).

Tot aşa şi noi, plângând şi petrecând cu rugăciuni pe morţii noştri la locul odihnei, trebuie să ne întoarcem la casele noastre cu inimă bună şi cu nădejde mângâietoare că îi vom vedea din nou la învierea de obşte.

În Taina Sfântului Botez ne naştem din apă şi din Duh.

Înfricoşata Judecată a lui Hristos

Va veni vremea când noi toţi vom fi chemaţi la un examen deschis în faţa lumii întregi. Adică la înfricoşata judecată a lui Hristos, unde acelaşi Iisus, Care acum ne cheamă pe toţi la Sine, îi va chema şi pe cei ce n-au venit.

Să ne temem de aceasta şi de acel ceas ca fiind cele mai grozave, în care nu ne vor lua apărarea nici fratele, nici rudele, nici puterea, nici bogăţia,

nici slava cea lumească. Că va fi numai atâta: omul şi faptele lui.

Ce va fi cu noi în ziua înfricoşatei judecăţi? Să ne gândim şi să ne îngrijim pentru această zi încă de pe acum, cât încă mai suntem în trup. Dacă judecata lui Hristos este înfricoşată, să ne înfricoşăm fraţilor de păcat, care este unica pricină ce face ca judecata să fie aşa de înfricoşată. Unde vom fi noi atunci? Ce se va întâmpla cu noi atunci de nu vom fi chemaţi spre partea dreaptă a Împărăţiei lui Hristos.

Gândeşte-te în fiecare dimineaţă când te trezeşti din pat că trebuie să dai răspuns lui Dumnezeu de toate faptele tale şi nu vei păcătui în faţa Lui, ci frica de Dumnezeu se va sălăşlui întru tine. Ţine minte ca tot ce faci, să faci ca şi cum în clipa aceea ar trebui să treci în veşnicie la Judecata lui Dumnezeu. Sileşte-te să te faci acum înaintea lui Dumnezeu aşa cum doreşti să te înfăţişezi la judecată. Dacă în această viaţă lupţi să te lepezi de tine, atunci la judecată, Hristos te va socoti al Său.

Nu vei aduce nici un fel de comoară pământească la înfricoşata judecată, în afară de aceea pe care o vei da săracului.

Dacă fiind noi într-o temniţă întunecoasă şi strâmtă ne-ar scoate cineva şi ne-ar duce într-o cămară luminoasă, iar de acolo într-o locuinţă mai strălucitoare decât soarele care ne luminează, atunci am putea să înţelegem mai bine cele trei locaşuri hotărâte pentru om. Aceste locaşuri sunt: pântecele mamei, lumea aceasta şi cerul care ne

aşteaptă. În prima locuinţă petrecem nouă luni, în cea de a doua 50-60 de ani, mai mult sau mai puţin, iar în cea de a treia dobândim adevărata viaţă pentru că intrăm în veşnicie.

E cu neputinţă să ne uităm cu un ochi la pământ şi cu altul la cer. Nu nădăjdui să capeţi cerul pe gratis fără să trăieşti o viaţă vrednică de cer. Fraţii i-au spus unui mare stareţ care trecuse prin mari nevoinţe: "Avva, încetează de a te mai nevoi cu osteneli atât de mari pentru că eşti sleit de puteri!" Iar el le-a răspuns: "Credeţi-mă, fraţilor, că şi Avraam văzând marile daruri pregătite Sfinţilor ce se ostenesc pentru Dumnezeu regreta că s-a nevoit prea puţin pentru Dumnezeu în această viaţă".

Cei ce nu aşteaptă viaţa veşnică sunt morţi încă din această viaţă.

Ostenelile sunt uneori grele aici, dar odihna după ce ele au trecut este veşnic dulce. Să ne ostenim puţin pentru ca să ne odihnim veşnic. Să nu căutăm aici odihnă, pentru ca să o dobândim veşnic în ceruri. **Căci nimeni nu va intra în Împărăţia lui Dumnezeu din cer dacă nu are Împărăţia lui Dumnezeu în inimă.** Adu-ţi aminte în fiecare clipă de Împărăţia Cerurilor pentru ca amintirea ei să te atragă puţin câte puţin spre căutarea ei.

Umblă pe pământ, dar vieţuirea să ţi-o ai în ceruri. Îndreaptă-ţi privirea în jos, iar sufletul în sus!

Numai pentru că n-am suferit chinurile iadului socotim noi că necazurile pământeşti sunt grele. Însă de o sută de ori e mai bine să ne chinuim

toată viaţa asta pământească în foc, decât să ne lipsim de veşnica fericire şi să murim în veşnica osândă. E groaznic până să şi auzim de chinurile veşnice, dar să le şi mai suferim. Dacă e greu să răbdăm până şi o scânteie ce cade pe mână, dar ce o să fie în iezerul de foc, care o să ardă în decursul unei veşnicii?

Focul iadului va fi oarecum tainic, el va arde cu o inexplicabilă proprietate trupurile păcătoşilor, şi în acelaşi timp le va păstra întregi, puterea lui nu numai că nu va fi mai slabă decât puterea focului de acum, ci dimpotrivă, după cum învaţă Sfinţii Părinţi, focul veşnic arde dar nu luminează, mistuie dar nu consumă, chinuieşte dar nu omoară.

O singură scânteie din focul iadului va fi mai chinuitoare pentru un păcătos decât o mie de ani de dureri şi chinuri ale unei femei ce naşte.

Să ne închipuim, pe cât se poate, groaznicele chinuri ale iadului: întuneric nepătruns care fierbe cu foc şi cu pucioasă, şi cu viermi, care este plin de zgomotul produs de scrâşnirea dinţilor şi de gemete de durere. Minutele trec ca anii, iar anii nu mai trec şi nu este decât începutul durerilor. Trec veacuri şi veacuri şi tot începutul durerilor este. Vor trece atâtea mii de ani câte fire de praf conţine lumea de acum şi nu va fi decât acelaşi început al durerilor.

Gândeşte-te că în iad chinurile nu au sfârşit, acolo păcătoşii suferă chinuri felurite şi veşnic suferă. Vor trece sute de ani, mii de ani, milioane de ani de suferinţă, iar chinurile vor fi abia la

început. Vor trece miliarde de miliarde de ani şi de veacuri, iar chinurile vor fi la început. Cum mai poate un păcătos, ştiind toate acestea, să continue să trăiască în păcat?

Dacă noi suntem împietriţi cu inima şi stăruim în fapte rele, răstignindu-L, după cuvântul Apostolului, a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu, Care Şi-a vărsat pentru noi Prea Curatul Lui Sânge, nu vor fi oare chinurile veşnice pedeapsă pentru noi? Cât de mult vom regreta atunci în vremea despărţirii sufletului de trup fiecare oră pe care am fi putut s-o folosim pentru mântuirea sufletului şi pe care am pierdut-o, fiecare prilej pe care l-am avut pentru întărirea noastră în virtute şi pe care l-am irosit aiurea. Cu atât mai mult Dumnezeu, ca Unul ce este Atotbun şi drept Judecător, nu va primi niciodată în împărăţia Sa cerească oameni cu voinţă încăpăţânată, rea.

A-ţi aduce aminte de Dumnezeu e mai necesar decât a respira

Omul trebuie să fie neîncetat treaz cu mintea ca şi cum ar sta înaintea judecăţii lui Dumnezeu. A-ţi aduce aminte de Dumnezeu e mai necesar decât a respira. Ceasurile în care nu te gândeşti la Dumnezeu şi în care nici un gând bun şi evlavios nu se învârteşte în mintea şi în inima ta, socoteşte-le pierdute pentru mântuirea ta. Aşadar, gândeşte-te iubite creştine câtă vreme ai pierdut până acum.

Cere iertare de la Dumnezeu pentru vremea

pierdută şi pe viitor trăieşte cu chibzuinţă, creştineşte. Închină lui Dumnezeu fiecare zi şi fiecare noapte în rugăciune, mulţumindu-I pentru cele trecătoare, şi rugându-L în cursul zilei să binecuvânteze cele viitoare.

Siliţi-vă după putinţă, din când în când, măcar câteva minute, ca să vă aduceţi aminte de Dumnezeu ridicând spre El în taina inimii un gând de evlavie, de mulţumire, de rugăciune.

Adu-ţi aminte întotdeauna de Dumnezeu ca şi El să-Şi aducă aminte de tine. Dumnezeu nu te va lăsa, dar teme-te ca să nu-L părăseşti tu pe El. În orice vreme adu-ţi aminte de Dumnezeu şi El Îşi va aduce aminte de tine când vei cădea în nenorocire. Întoarce-te mai des cu gândul şi cu inima către Dumnezeu - Izvorul vieţii - şi vei face cu ajutorul Lui fapte bune şi atunci nu-ţi va fi teamă de nimeni şi de nimic în lume.

Dacă tu nu simţi în tine dorinţa permanentă de a împlini ceea ce e plăcut lui Dumnezeu atunci tu eşti şi orb şi surd şi mut şi fără mâini şi fără picioare.

Eu sunt vierme şi nu om. Mila lui Dumnezeu le isprăveşte pe toate cele bune.

Voia lui Dumnezeu nu e numai legea noastră cea mai înaltă, ci este şi binele nostru cel mai înalt. Cine păzeşte poruncile Domnului, pe acela Domnul îl păzeşte de orice rău.

Adevărata bucurie iese din Dumnezeu şi se dă numai celui ce se sileşte singur pe sine ca să-şi lepede voia sa, iar voia lui Dumnezeu s-o împli-

nească în toate. Ce bine ar fi dacă am trăi în lume nu după voia şi ideile noastre, ci întotdeauna am întreba pe Domnul prin însăşi cuvintele Lui: *Spune-mi, Doamne, trebuie oare să fac acest lucru sau nu?* (Isaia 8,20; Deuteronom 12, 8-22).

Unde e frica lui Dumnezeu acolo e înălţarea spre virtute, iar unde e nepăsarea şi lipsa de frică de Dumnezeu, acolo e coborâre spre rele.

Frica lui Dumnezeu este începutul şi rădăcina evlaviei omeneşti. Patimile nu-l pot birui pe acela care are frică de Dumnezeu. Precum se topeşte ceara de foc, aşa se topeşte duhul necurat de frica lui Dumnezeu. Păzeşte frica de Dumnezeu şi să nu-ţi fie frică de cădere.

Fie-ţi teamă de Dumnezeu, nu ca de un chinuitor, ci teme-te de El din dragoste. Să ne fie prezentă frica de Dumnezeu şi atunci nu ne vor întrista nici sărăcia, nici boala, nici robia, nici oricare alt necaz.

Dumnezeu este iubire de oameni, aşa cum Îl numim cu toţii, trebuie deci ca şi omul să fie iubitor de Dumnezeu. Cum să nu-L iubim pe Dumnezeu? Cu El trăim, cu El respirăm, cu El ne mişcăm.

Focul răspândit pe pământ nu năzuieşte spre el, ci se întinde întotdeauna în sus. Tot astfel şi dragostea ta, nu trebuie să se odihnească în tine, ci întotdeauna să se înalţe spre Dumnezeu. Măsura iubirii de Dumnezeu este iubirea fără de măsură.

Evlaviosul Macarie, ucenicul Sfântului Antonie, mergând odată cu fraţii a văzut un băieţaş care îi spunea mamei sale: *Un om bogat mă iubeşte dar eu*

nu știu pentru ce îl urăsc, iar un om sărac mă urăște și eu îl iubesc! Auzind aceste cuvinte Macarie s-a mirat și a căzut pe gânduri. *Ce s-a întâmplat cu tine*? l-au întrebat fraţii. *Cuvintele pe care le-am auzit*, a răspuns bătrânul, *însemnează următoarele*: Domnul Dumnezeu este bogat în milă și ne arată zilnic dovezi de dragoste părintească, iar noi nebunii nu știm să prețuim darurile Lui. Dar duhul pierzării sărac și rău ne urăște și caută ca un leu ce răcnește să ne înghită, iar noi orbii îl iubim și nu ne rușinăm să ne slugărim în fața lui.

Cine are mintea legată de vreun lucru pământesc, acela nu-L iubește pe Dumnezeu.

Precum două suflete nu pot însufleți un singur trup, tot astfel două iubiri - iubirea de Dumnezeu și iubirea de lume - nu pot însufleți un singur suflet. Fiindcă dragostea de Dumnezeu ne face cetățeni ai Ierusalimului, ai orașului de sus, ceresc, iar dragostea de lume ne face cetățeni ai Babilonului, ai orașului plin de păcate. Să se întrebe fiecare pe sine: Ce iubește el? Și va cunoaște al cui cetățean este.

Iubește totul în Dumnezeu și în toate iubește-L numai pe Dumnezeu.

Orice suflet care iubește altceva mai mult decât pe Dumnezeu este preacurvar. Cel care iubește ceea ce Dumnezeu oprește, nu-l iubește pe Dumnezeu.

Cel mai bun semn că în noi nu există nici măcar un început de dragoste pentru Dumnezeu este greutatea de a-I sluji lui Dumnezeu, când nu vrem

să ne îndeplinim deloc datoriile noastre privitoare la El. Cineva i-a spus lui Avva Agaton: "Mi s-a dat poruncă, dar îndeplinirea poruncii e legată de necazuri; vreau să îndeplinesc porunca, dar mi-e frică de necazuri". Bătrânul i-a răspuns: "Dacă ai fi avut dragoste, ai fi îndeplinit porunca şi ai fi biruit necazurile".

Să nu-mi spui că-L iubeşti pe Dumnezeu, acestea nu sunt decât simple cuvinte, arată dragostea cu fapta.

Nimic nu poate înlocui lipsa iubirii, dar iubirea înlocuieşte toate neajunsurile.

Iubeşte şi vei proceda cu dreptate în orice prilej. Acest principiu duhovnicesc te va învăţa cum să procedezi în toate împrejurările.

Nu va lumina candela fără untdelemn, nici rugăciunea nu va lumina duhul fără iubire. Fumul de tămâie nu se va ridica fără foc, nici rugăciunea nu se va ridica la Dumnezeu fără dragoste. Iubirea de Dumnezeu toate le întoarce în mijloace pentru mântuirea şi fericirea noastră.

Să fugim de vorbirea de rău, de acest păcat atât de mare. Nu învinui pe nimeni, ci zi: "Dumnezeu ne ştie pe fiecare".

A judeca este o ruşinoasă răpire a vredniciei dumnezeieşti.

Nu-l osândi pe aproapele, tu îi cunoşti doar păcatul, dar pocăinţa lui nu i-o ştii. Nu e nimic mai greu, nu e nimic mai rău ca osândirea. Să nu osândim pe nimeni ca să nu fim osândiţi. Limba

celui ce osândeşte e mai rea decât otrava.

Prietenului care greşeşte aminteşte-i de judecata lui Dumnezeu. Cu aceasta vei aduce lui un folos şi totodată şi ţie. Pentru că această lucrare, obştească fiind, e folositoare şi lui şi ţie.

Când îl vei vedea pe aproapele păcătuind, întoarce-te către Dumnezeu şi spune-I Lui cu recunoştinţă: *Vai mie, Doamne, dacă Tu ai fi îngăduit, eu aş fi făcut mai rău ca el.* Dacă Dumnezeu nu ne întăreşte, orice om cade. Nu putem sta fără ajutorul lui Dumnezeu.

Nu se cuvine să osândim pe nimeni atât pentru cuvântul Scripturii care zice: *"Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi; nu osândiţi şi nu veţi fi osândiţi"* (Luca 6,37), cât şi pentru că trebuie să ne recunoaştem pe noi înşine mai păcătoşi decât toţi şi pentru că trebuie să socotim greşelile fratelui ca pe ale noastre proprii şi să nu-l urâm decât pe diavolul care l-a înşelat.

Nu gândi rău de nimeni. Când vei vedea sau vei auzi rău de fratele tău atunci pecetluieşte-ţi gura cu tăcere şi suspină pentru el către Dumnezeu să-l îndrepteze şi să te rogi şi pentru tine ca să nu cazi în acelaşi viciu.

Nu căuta să cunoşti faptele altora, se vor găsi şi în tine multe din aceleaşi fapte de care îl bănuieşti pe aproapele. Să fim atenţi cu noi înşine şi să nu luăm în râs pe aproapele, pentru că şi în noi înşine se află multe din acelea pentru care râdem de alţii.

Omul bun îi vede pe toţi oamenii buni, iar cel

rău şi viclean învinuieşte, osândeşte şi vorbeşte de rău nu numai pe cei ce merg strâmb, ci şi pe cei ce merg drept. Cine are inima curată îi vede şi îi socoteşte pe toţi oamenii curaţi, dar cine are inima pângărită de patimi, nu socoteşte pe nimeni curat, ci socoteşte că toţi oamenii sunt asemenea lui.

Vreţi să ştiţi, spune Fericitul Învăţător al Bisericii, pentru ce în voi nu se află o sete aşa de mare de desăvârşire şi o atât de nereţinută năzuinţă spre Dumnezeu? Pentru că voi nu sugrumaţi şerpii voştri, poftele trupeşti. Omorâţi, dar, aceşti şerpi ai nedreptăţii şi atunci cu o întreită osârdie veţi alerga spre izvorul vieţii şi adevărului.

Clopotniţa Mănăstirii Prislop construită, în stil athonit, de Părintele Arsenie Boca

În lupta cu păcatul, cere ajutorul lui Hristos!

Inima omului este un câmp năpădit de spinii păcatelor. Caută întotdeauna să fii învingătorul patimilor tale, iar nu învinsul lor. Smulge gândurile rele din inimă şi cugetă la poruncile lui Dumnezeu care opresc această lucrare rea.

Dacă satana a avut atâta putere ca să localizeze în noi păcatele, atunci Domnul Iisus Hristos - Creatorul nostru - desigur că este mult mai puternic să ni le dezrădăcineze.

În lupta cu păcatul, cere ajutorul Aceluia, Care a spus: *"Fără de Mine nimic nu puteţi face nimic* (bun)" (Ioan 15,5) şi vei ieşi biruitor din luptă. Căci sufletul poate să se împotrivească păcatului, dar nu poate dezrădăcina răul fără ajutorul lui Dumnezeu.

E lesne să faci păcatul, dar nu e uşor să te eliberezi de el. Cine nu urăşte păcatul, chiar de nu va face păcatul se numără cu păcătoşii.

Un stareţ a spus: "Minunat lucru, noi săvârşim rugăciunea în aşa fel încât ni-L înfăţişăm pe Dumnezeu ca şi cum El ar fi de faţă şi aude cuvintele noastre. Iar când păcătuim facem în aşa fel (şi ne amăgim) ca şi cum El nu ne-ar vedea (Vechiul Pateric). Însă nimic nu este ascuns în faţa lui Dumnezeu Judecătorul, de aceea zadarnic căutăm să păcătuim în ascuns".

Orice păcat nou pune o nouă pată pe sufletul

nostru. Mai bine este să ne lipsim de miile de înfrumuseţări ale trupului, decât să înfăţişăm Atoatevăzătorului cea mai mică pată de pe suflet şi conştiinţă. Fugi chiar de cele mai mici păcate, pentru că cel ce nu se îndepărtează de cele mici, negreşit că va cădea şi în cele mari şi grele.

Cel ce trăieşte în păcate nu se deosebeşte cu nimic de cei morţi. Şi un singur păcat, luat ca jignire adusă măreţiei lui Dumnezeu, e vrednic de chinuri veşnice şi de moarte. Între a făptui păcatul şi a fi omorât, mai bine să mori, când nevoia ţi-o cere, decât să păcătuieşti.

Un păcat totdeauna te duce la alt păcat. Se socoteşte că ţi-a pricinuit cea mai mare nenorocire dacă-ţi va satisface pofta în vreun lucru oarecare, căci împlinirea unei singure pofte trezeşte alte multe pofte.

Cel care nu vede cât de pierzător este păcatul, este un orb cu ochi.

Priveşte mai adânc în inima ta; şi vei vedea singur că orice gând rău, orice dorinţă rea şi orice faptă rea îţi aduc ruşine. Faptele rele, încă înainte de gheenă, chinuiesc conştiinţa ta aici pe pământ. Nimeni nu-ţi ştie gândurile, dorinţele şi faptele tale, dar va veni vremea când toate se vor afla.

Când te apucă ispitele şi gândurile cele rele, roagă-te cu tărie şi cu suspine: Doamne, miluieşte-mă; Doamne, nu mă lăsa pe mine; Dumnezeule, grăbeşte-te spre scăparea mea; Doamne, grăbeşte-te spre ajutorul meu!, şi aşa nu vei mai fi biruit de gânduri. Ridică-ţi adesea mintea spre rugăciune şi vei

distruge gândurile rele care se apropie de inimă.

Nu-ţi hrăni prea mult trupul tău şi gândurile spurcate se vor împuţina de la tine.

Să nu îngădui niciodată să intre în inima ta vreun gând care să-L mânie pe Dumnezeu. Alungă din inimă orice gând păcătos cât se poate de repede. Aşa cum nu ţii un şarpe în sân, tot aşa să nu ţii un gând rău în inima ta. După cum nu e bine să laşi să crească buruiana pe straturi împreună cu legumele, tot astfel să nu laşi să crească în suflet gândul cel viclean. Dacă vom tăia gândurile vom tăia şi păcatele (patimile).

Să nu gândeşti să neglijezi vreodată gândurile că nici un fel de gând nu se poate ascunde de Dumnezeu. Fiindcă Dumnezeu este judecător nu numai al lucrurilor dinafară, ci şi al gândurilor dinlăuntru. Fii portarul inimii tale ca să nu intre nimic sau nimeni într-însa; zi mereu gândurilor care vin: "eşti tu dintre ai noştri, sau dintre vrăjmaşii noştri?" Dacă uneori gândurile necuviincioase îţi tulbură mintea, nu deznădăjdui, ci adu-ţi aminte de îndurările lui Dumnezeu. Mare este puterea păcatului dar de o sută de ori e mai mare puterea darului lui Dumnezeu.

Să nu faci rău nici chiar în glumă, fiindcă se întâmplă ca cineva să facă de la început răul în glumă, iar mai târziu să fie atras de rău chiar glumind. Totdeauna şi în toate, dar mai ales în lucrurile rele, important este primul pas, cel dintâi pas e greu, al doilea e mai uşor, iar mai târziu omul nu mai merge, ci se rostogoleşte pe lunecoasa cale

a răului.

Cine socoteşte că greşelile lui nu sunt mari, acela cade în altele mai grele ca cele dintâi. Şi un păcat mic poate să-l aducă pe om până la mari nelegiuiri. Fereşte-te de păcatele cele mici, ca să nu cazi în cele mari.

E dulce păcatul pentru om, dar roadele lui sunt amare şi grele. Orice păcat este o beţie, după a cărei trezire ai un simţământ foarte amar şi neplăcut. Dulceaţa păcatului este scurtă, dar moartea care urmează e veşnică.

Fugi de foc ca să nu se aprindă trupul, fugi de păcat ca să nu-ţi ardă sufletul în focul nestins.

Cine trăieşte rău aceluia rău îi va fi. Cine face răul, tocmai pe acela îl va ajunge răul. Ceea ce e rău dobândit, rău se risipeşte. Nu rămâne nici binele fără răsplată, nici păcatul fără pedeapsă.

Omul care face rău altora poartă în el însuşi acest rău, care nu-i dă linişte nici ziua, nici noaptea; el e un vierme care roade şi-l pileşte necontenit.

Mult mai uşor este să suferi şi amarul şi nenorocirea, decât să le pricinuieşti. Omul cu conştiinţa curată suferă dar pacea sufletului său este netulburată.

Acela în care trăieşte Domnul nostru Iisus Hristos, Biruitorul diavolului, nu poate fi biruit de diavol. Numele lui Iisus este mai puternic decât diamantul şi mai tare decât granitul. Nu există scut mai puternic şi armă de nebiruit în războiul duhovnicesc decât rugăciunea lui Iisus.

După cum un vânt puternic alungă praful, tot

așa vrăjmașul nostru diavol este alungat de glasul slavosloviei lui Dumnezeu, de rugăciune și de lacrimi. Diavolul văzând semnul crucii lui Hristos cu care s-a dărâmat puterea lui, se teme, se cutremură și fuge.

Dintre toate relele omenirii singur păcatul este adevăratul rău. Păcatul este mai aproape decât însuși diavolul, pentru că păcatul l-a făcut pe diavolul însuși din înger luminat, diavol întunecat.

De nimeni nu se apropie satana, așa de lesne, ca de cel ce trăiește în trândăvie și lene.

Întoarceți-vă cu mintea și cu inima voastră spre cer și spre veșnicie și nu veți fi prinși de diavol. Rugăciunea credinciosului este cea mai mare tortură pentru duhurile rele. Căldura inimii în vremea rugăciunii este pentru demoni o flacără care îi arde.

Să ne ocupăm totdeauna de lucruri duhovnicești și mai ales de rugăciune, și de îndată ce va încerca să se apropie de noi vrăjmașul să găsească inima noastră închisă pentru el și înarmată.

Satana îl orbește pe om cu scopul ca să-l arunce în păcat, iar după aceea îi deschide ochii ca să-l aducă la deznădejde.

Nimeni nu poate fi înșelat de diavol dacă omul nu va voi să dea consimțământul voinței sale, căci scris este: *"Stați tari împotriva diavolului și el va fugi de voi"*.

Nu ne străduim noi atât de mult pentru mântuirea noastră, cât se străduiește diavolul pentru pierzarea noastră.

Socotește viața de acum ca pe un bici, căci viața

este un teren de luptă. Vai de acela care nu va ieşi biruitor dintr-însa - că soarta lui este veşnica moarte.

Priveşte la fiecare lucru al vieţii ca la un pas spre cer sau spre iad. Viaţa este un dar dumnezeiesc. Viaţa omului este un război continuu, o luptă cu lumea şi cu diavolul. Priveghează, frate! Tu eşti muritor şi nu veşnic, să nu doreşti dar pentru puţină vreme de dulceaţă să pierzi viaţa veşnică. Viaţa noastră este ca un minut în comparaţie cu veşnicia.

Un frate sa dus la un bătrân iscusit şi i-a spus: "Avo! Mi-e urât să petrec în pustie". Şi i-a răspuns bătrânul: "Roagă-te mai des lui Dumnezeu, şi El îţi va ajuta, şi-ţi va da putere şi odihnă". Rugăciunea este leacul mântuirii şi al urâtului.

Adevăratul creştin

Creştin să fii, iar nu numai să pari! Iată una din principalele tale pravile. Numele de creştin fără o viaţă creştinească este o făţărnicie. Creştin este acela care, cât este cu putinţă omului, Îl imită pe Domnul Hristos: prin cuvinte, prin fapte şi prin gânduri. Pentru împlinirea poruncilor lui Dumnezeu să ai simplitate.

Precum numele de Apostol cu care s-a numit Iuda, cel ce avea gânduri, intenţii şi alte rele, nu l-a apărat în faţa pedepsei veşnice, tot astfel nici pe noi nu ne va răscumpăra dintr-o pedeapsă asemănătoare numele de creştin, dacă noi nu vom trăi viaţa noastră după legea Domnului nostru Iisus Hristos.

Sărac este creştinul care caută multe şi se aprovizionează în lumea aceasta.

Orice creştin trebuie să-şi poarte crucea lui.

Adevăratul creştin poate să-şi spună cu o bucurie plină de îndrăzneală chiar în pragul morţii care se apropie de el: *"Unde îţi este, moarte, boldul tău?"* (I Corinteni 15, 55). Fiindcă trăind pe pământ, adevăratul creştin îşi refuză plăcerile, simţirile, dar în schimb după moarte el se va învrednici în cer de altfel de bunătăţi pe care după spusa Apostolului: *"ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-au suit"* (I Corinteni 2,9). Pe care nu e cu putinţă nici să ni le închipuim, nici să ni le înfăţişăm.

Creştinul şi pe pământ îşi primeşte mângâierea de la Dumnezeu.

E cu neputinţă să domnească cineva peste patimile altora, dacă el nu şi le-a biruit pe ale sale proprii. Dacă tu eşti pus stăpân peste oameni atunci adu-ţi aminte că peste tine este stăpân Dumnezeu. Fii cu cei care te servesc, cum ai dori să fie Domnul cu tine.

E mai bine ca supuşii tăi să te iubească decât să se teamă de tine, pentru că din frică se nasc minciuna şi făţărnicia, iar din dragoste se naşte adevărul.

Datoria stăpânitorilor este să mântuiască, nu să prăpădească. Cel ce se supune stăpânirilor întru Domnul, se supune lui Dumnezeu.

Tu te numeşti "tată" copiilor tăi după trup, fii

tatăl lor şi după duh. Nu numai simpla naştere te face tată, ci mai ales buna educaţie a lor în duhul credinţei ortodoxe. Ai ştiut să-ţi naşti copii? Să-i şi educi cum trebuie, pentru ca să porţi cu vrednicie numele de tată.

Nu numai purtarea în pântece te face mamă, ci şi o bună educaţie creştinească a copiilor. Cel dintâi cuvânt pe care-l spui copilului trebuie să fie despre Dumnezeu, fiinţa Căreia i-a dăruit cel dintâi zâmbet.

Născându-şi copilul, mama dă mai întâi un om, iar pe urmă tot din el trebuie să dea cerului un înger. Starea normală a copiilor atârnă în cea mai mare parte de influenţa morală pe care o are mama asupra lor.

Daţi-ne mamele cele mai bune (smerite şi tari în credinţă), şi vom avea cei mai buni oameni.

Nu există nici o artă superioară artei educaţiei. Ce fel de educaţie le vor da părinţii copiilor în pruncie, cu ce fel de obiceiuri îi vor deprinde, plăcute sau urâte lui Dumnezeu, îngereşti sau diavoleşti, cu acelea vor şi trăi. Părinţii vor fi pedepsiţi nu numai pentru păcatele lor ci şi pentru ale copiilor lor, pe care nu i-au crescut în duhul evlaviei şi al credinţei în Dumnezeu. Părinţii care nu-şi cresc copiii cum trebuie, adică creştineşte, îi nasc pentru o viaţă vremelnică, trupească, şi le deschid uşa spre moarte veşnică, iadul.

Fii mai întâi tu însuţi, ceea ce vrei să faci pe altul. Dacă vrei să-i educi pe copii, educă-te pe tine însuţi în Duhul lui Dumnezeu.

Părintele Arsenie Boca

Adevăratul călugăr

Pentru adevăratul călugăr nu există nimeni şi nimic pe pământ. Bucuria şi desfătarea lui este rugăciunea neîncetată. El îi iubeşte pe toţi oamenii, dar se plictiseşte cu ei pentru că ei îl despart de Dumnezeu.

Viaţa unui călugăr trebuie să fie altceva decât a celor ce trăiesc în lume. Liniştea este o îndulcire iar rugăciunea este o contemplare duhovnicească. Cuvântul lui Dumnezeu este hrana sufletului său, e cea mai dulce convorbire cu Dumnezeu. Biserica este unicul adăpost, curtea locaşului sfânt, este un hotar. Lumea lui este veşnicia, acolo este comoara lui, acolo este şi inima lui.

Singura legătură cu cei ce trăiesc pe pământ este o candelă, rugăciunea pentru ei, iată ce este viaţa de călugăr. Pentru adevăratul călugăr nu există nimeni şi nimic pe pământ.

Monahul n-are decât o singură dorinţă din inimă, o singură grijă, să fie plăcut lui Dumnezeu şi să lucreze pentru Dumnezeu. Când Sfântul Ioan Scăraru a fost întrebat: "Cine este monahul adevărat şi chibzuit?", el a răspuns: "Acela care în fiecare zi, până la sfârşitul vieţii, nu încetează să aducă foc lângă foc, dorinţă lângă dorinţă, exerciţiu lângă exerciţiu". Acela este monah care, fiind îmbrăcat în trup material şi stricăcios, imită viaţa celor fără de trup.

Cel ce vrea să fie adevărat monah trebuie să

aibă o completă neagoniseală, să caute cum ar putea să se lipsească până şi de cele necesare. Sărăcia, necazul, strâmtorarea şi postul: iată armele de lucru ale monahului.

Monah este acela care în toate îşi face silă, el trebuie să trăiască singur. Monahul care nu se îngrijeşte de chemarea sa, mai bine ar fi putrezit în pântecele maicii sale.

Monahismul, după cum arată însuşi cuvântul, este viaţa singuratică.

De aceea povăţuitorii înţelepţiţi de Dumnezeu, şi îndrumătorii vieţii monahale, stăruie în mod deosebit să-i convingă pe cei ce au primit cinul monahal, să se păstreze în singurătate, arătând pe deoparte roadele bune ale acestei însuşiri, iar pe de altă parte urmările rele ce vin din distrugerea ei.

Fii monah nu numai cu îmbrăcămintea, ci şi cu lucrul şi cu fapta: fii monah, adică singuratic. Monahul trebuie să trăiască singur, iar altul cu el să fie Domnul. Singurătatea pe pământ duce spre obştea cerească. Cine se depărtează de cele pământeşti şi de prieteni, de acela se apropie Dumnezeu cu Sfinţii Îngeri.

Prin nimic nu greşeşte omul aşa de mult pe pământ ca prin limbă, iar în singurătate scapă de acest păcat. Gândurile bune şi cereşti se nasc în singurătate şi linişte, iar nu în mulţime şi zgomot. Petrece în chilia ta şi ea te va învăţa toate. Însingurarea nu cunoaşte vorba deşartă, pentru care urmează să dăm răspuns în ziua judecăţii (Matei 12, 36).

În măsura în care omul se depărtează de legătura cu oamenii, în aceeaşi măsură se învredniceşte de o liberă primire la Dumnezeu în mintea sa.

Aşa cum într-o apă limpede se vede mai bine soarele, decât într-o apă tulbure şi cu valuri, tot astfel Soarele veşnic şi dumnezeiesc se cunoaşte mai bine în linişte şi în pace prin credinţă şi prin ochiul minţii, decât în nelinişti şi în zgomotul lumii.

Omul care a cunoscut dulceaţa chiliei fuge de aproapele, cu toate că-l iubeşte şi-l respectă. Avva Marcu a spus lui Avva Arsenie: "Pentru ce fugi de noi?" Iar bătrânul i-a răspuns: "Dumnezeu vede că vă iubesc, dar nu pot să fiu împreună şi cu Dumnezeu şi cu oamenii".

În cer, miile şi milioanele de duhuri şi sfinţi au o singură voinţă, iar la oameni sunt voinţe diferite.

Petrecerea singuratică adună o comoară duhovnicească, iar lipsa ei o risipeşte oriunde. Fără o nevoie mare să nu ieşi din mănăstire şi nu intra în case laice, altfel te vei întoarce altul, deosebit de cel care ai ieşit.

Când vei ieşi chiar pentru interesele mănăstireşti şi mântuitoare din petrecerea singuratică, nu te vei mai întoarce acelaşi care ai fost în singurătate. A spus cineva: "Ori de câte ori am petrecut printre oameni, m-am întors la mine mai puţin ca om".

Pune-ţi strajă în chilie, pune-ţi strajă în afară de chilie. Dacă nu te vei învăţa să trăieşti în pace cu oamenii, atunci nu vei găsi pacea nici în pustie. Să nu crezi că îndepărtându-te în pustie eşti sin-

gur; dacă nu este cu tine Dumnezeu, atunci negreșit este cu tine diavolul. Oriunde ai să fii nu poți scăpa de cursele satanei.

Cel ce intră în cinul monahal trebuie să știe că tocmai aici în singurătate năvălește în mod deosebit duhul cel rău asupra sufletului, dorind să-l abată de la calea cea dreaptă a mântuirii. Cel ce trăiește în lume se luptă cu demonii ca și cu micii iar cei ce petrec în singurătate se luptă cu ei ca și cu tigrii și cu leoparzii. Cel ce trăiește în pustie și liniște, acela e mai liber de trei ispite (păcate): de ispita aurului, a limbii și a văzului. El nu are decât o singură ispită: ispita inimii.

Prima dată - după cum învață cei ce au trecut calea vieții de nevoință - duhurile rele îl luptă pe monah, mai ales prin plictiseală, prin deznădejde, prin mâhnire pentru cele lăsate în lume, îmboldindu-l prin aceasta: să lase singurătatea și să plece din nou în lume. Monahul trebuie să știe acest lucru dinainte, ca să nu cadă în împuținare de suflet în vremea unei asemenea ispite, ci s-o întâmpine liniștit și să lupte bărbățește cu ea, stăpânind-o și lucrând cu nebiruita armă a rugăciunii. Rugăciunea este leacul mâhnirii și urâtului.

Creștine! Dacă cei ce slujeau stelelor de la stea s-au învățat să se închine singurului adevăratului Dumnezeu, atunci cu atât mai mult te închină tu lui Dumnezeu când vezi soarele, luna și stelele (Matei 9, 1-11).

Fii totdeauna cu Dumnezeu dacă vrei ca El să fie cu tine. Dumnezeu e prezent oriunde, iar tu

stai înaintea Lui.

Trebuie să fim tari în credinţă că ochii Domnului, ce sunt infinit mai luminoşi decât soarele, privesc ţintă spre fiii oamenilor şi nimic nu se poate ascunde de El: nici gândul, nici visul, nici vreo oarecare simţire a inimii. De către atotvăzătorul ochi al lui Dumnezeu nu se vor ascunde nu numai faptele ascunse şi cele de faţă, ci şi înseşi gândurile noastre.

Domnul dă şi-Şi revarsă darurile Sale cu îndurare celui ce primeşte cu o smerită recunoştinţă; iar de la cel nerecunoscător i se va lua şi ceea ce i se pare că are.

Laudă-L pe Dumnezeu şi vei primi sigur laudă de la El.

Cine Îl uită pe Dumnezeu, pe acela şi Dumnezeu îl va uita cu mila Sa.

A venit bunăstarea, mulţumeşte-I lui Dumnezeu şi bunăstarea îţi va fi puternică.

A sosit nenorocirea, mulţumeşte-I lui Dumnezeu şi nenorocirea se va curma. Slavă lui Dumnezeu pentru toate.

Fie prin munţi, fie prin văi, mă las purtat de mâna nevăzută a Providenţei, numai să mă ducă în patria cea de sus.

O! Dacă ne-am folosi de cărţile Sfintei Scripturi, aşa încât propria noastră inimă să devină o carte scrisă în Duhul lui Dumnezeu.

Chiar din clipa naşterii Domnul nostru Iisus Hristos a suferit: S-a născut în iesle, a trăit unde s-a întâmplat şi a murit pe cruce. Iar noi ne uităm la

crucea Domnului Hristos şi citim suferinţele Lui, iar singuri nu suportăm nici-o ocară. Domnul nostru Iisus Hristos a murit pentru ca în noi să moară patimile.

Când furtuna va începe să clatine corabia sufletului nostru, atunci să-L rugăm pe Domnul Hristos prin rugăciune şi pacea Sa se va sălăşlui în sufletele noastre. Cel ce S-a răstignit pentru noi, ne va ajuta să răstignim şi patimile şi poftele.

Iisus este întotdeauna şi doctor şi doctorie. Iisus prin moartea Lui a biruit păcatul, iar învierea Lui a biruit moartea. Cu toate că nu-L vezi pe Domnul Hristos, crede într-Însul, iubeşte-L şi bucură-te şi vei fi fericit.

Dacă tu asemenea mironosiţelor nu dormi dimineaţa pentru Domnul şi te pregăteşti pentru El cu duhul tău, atunci, chiar dacă nu-L vei vedea, vei primi totuşi o povaţă unde să-L vezi.

Priveşte mai adânc în inima ta, şi vei vedea singur că orice gând şi orice dorinţă rea, orice faptă rea, îţi va aduce ruşine. Nimeni nu-ţi ştie gândurile tale, dorinţele tale şi faptele tale, dar va veni timpul când se vor afla toate, (la dreapta Judecată).

Omul cu conştiinţa curată suferă dar pacea sufletului său este netulburată.

După cum nu poţi opri vântul, tot aşa nu poţi opri gândurile rele. Avva Pamvo a dat următorul răspuns fratelui său, ce se plângea asupra războiului sufletesc dus împotriva gândurilor: "Nu te mira de ceea ce ţi s-a întâmplat, tu mă vezi cât sunt de bătrân? Trăiesc de 70 de ani în această chilie,

îngrijindu-mă de mântuirea mea. Întru o asemenea bătrâneţe sufăr până acum ispitele şi năvălirile din partea gândurilor".

Dacă ne împotrivim cu râvnă gândurilor, atunci lupta cu ele ne împleteşte cununi cu atât mai luminoase.

Aşa cum nu ţii o scorpie în sân, tot aşa să nu ţii un gând rău în inima ta. Dacă vom tăia gândurile, vom tăia şi păcatul.

Cine trăieşte rău, aceluia rău îi va fi. Cine face răul, tocmai pe acela îl va ajunge răul.

Un om cu bună conştiinţă poate să se împrietenească cu oricine, iar cel rău se chinuieşte şi nu are linişte nici în singurătate.

Cine sărăceşte pentru Dumnezeu, dobândeşte o comoară care nu se împuţinează. În măsura în care omul taie de la sine mângâierile acestei lumi, în aceeaşi măsură se învredniceşte de bucuria lui Dumnezeu întru Duhul Sfânt. Cu cât eşti mai departe de lume, cu atât eşti mai aproape de Dumnezeu.

Între viaţa monahală şi cea mirenească este aceeaşi deosebire care este între liman şi mare.

Pentru ca să atingi scopurile adevăratului monahism - desăvârşirea morală şi cea mai strânsă unire cu Dumnezeu - e necesar pentru cel ce intră în cinul monahal să ştie şi să îndeplinească acele pravile deosebite ale purtării lui lăuntrice şi dinafară pe care le cere acest cin îngeresc, aşa cum se numeşte el nu fără nici o însemnătate. Altfel, poţi să trăieşti între zidurile mănăstirii, în afară de zgomotul şi de deşertăciunile lumii, poţi să porţi

îmbrăcăminte şi denumirea de călugăr, iar după suflet să fii mai prejos decât un mirean de rând.

Fiecare să se ispitească pe sine şi după aceea să mănânce pâinea vieţii călugăreşti, care este amestecată cu ierburi amare şi să bea din acest pahar care este plin de lacrimi, ca să nu se ostenească spre osândă. În acest caz e mai bine să nu pui începutul lepădării de lume decât s-o îndeplineşti mai târziu cu răceală şi să te expui unei primejdii mai mari.

E mai bine să nu dai făgăduinţa, decât după ce ai dat-o să n-o îndeplineşti. Nu toţi care trăiesc prin mănăstiri sunt monahi, ci acela e monah care îndeplineşte.

Lucrarea monahală, viaţa monahală - înseamnă o înţelepciune între înţelepţi şi o iscusinţă între iscusiţi.

În viaţa unui călugăr totul trebuie să fie altceva: simţămintele, rânduielile, totul în viaţa unui călugăr este altceva decât în viaţa celor ce trăiesc în lume. Liniştea este o îndulcire, rugăciunea este o contemplare duhovnicească. Cuvântul lui Dumnezeu este hrana sufletului, e cea mai dulce convorbire cu Dumnezeu.

- Făgăduinţele călugăriei: sărăcia, fecioria şi ascultarea.

- Prin strămutare, săltăm de la fire la calea cea mai presus de fire.

Despre existenţa lui Dumnezeu

Câteva răspunsuri la unele întrebări.

Un om de ştiinţă necredincios intră odată în casa unui astronom la care văzu un foarte frumos glob al cerului şi, uimit, îl întrebă:

- Cine l-a făcut?

- Nimeni!

- Cum "nimeni"?

- Da, nimeni! S-a făcut aşa..., singur, din întâmplare. Şi când omul de ştiinţă, omul raţiunii, era să se supere că era luat în bătaie de joc, astronomul îi mai zise:

- Vezi, dumneata nu poţi concepe ca un simplu glob de hârtie să se facă singur, dar admiţi că universul întreg e rezultatul întâmplării. Legile universului nu sunt legile întâmplării, ci ale Legiuitorului. Existenţa universului e argumentul existenţei lui Dumnezeu. Universul fără Dumnezeu nu are explicaţie.

Iată, prietene, o constrângere raţională la normal!

Între Dumnezeu şi om sau
între raţiune şi credinţă

Toată lumea e atârnătoare de Autorul ei. Lumea lucrurilor atârnă de Dumnezeu fără să ştie. Noi, creştinii, ştim.

Chiar dacă nu vrem, tot atârnăm, fiindcă spre deosebire de toată lumea lucrurilor, noi, oamenii,

aici în trup încă nu avem înfăţişarea noastră definitivă.

Noi suntem în lucru.

De aici vine că simţim neajunsurile noastre, necunoscutele şi tensiunile noastre spre desăvârşire.

Poziţia omului în creaţie e unică, suntem făpturile lui Dumnezeu, dar suntem şi realizarea noastră.

Din cauza acestei stări de lucruri se aude adesea constatarea tragică: că "n-am făcut nimic" în viaţă. Aceasta e constatarea că n-ai dat vieţii tale sensul sau destinul ei.

Omul e un rezultat al creaţiei divine.

Noi nu suntem numai lucruri ca să mergem în virtutea legilor necesităţii; noi mai suntem şi fiinţe spirituale, înzestrate cu conştiinţă, şi ca atare mergem în virtutea legilor libertăţii. Ca atare căutăm adevărul şi ca atare Îl căutăm pe Dumnezeu.

Pentru orientarea noastră în lumea văzută ni s-a dat credinţa şi un om ca model, Iisus.

La porţile sufletului omenesc Dumnezeu îşi încetează stăpânirea: îi vrea iubirea. Aici El vrea să fie primit din iniţiativa noastră. Prin urmare, la împlinirea sensului sau destinului nostru în creaţie suntem aşteptaţi de Dumnezeu ca făpturi ale Sale, conştiente de rudenia noastră cu El.

Noi trebuie să realizăm în noi această icoană divină: stilul de a fi al lui Iisus.

Fără acest fel de a fi, care atârnă de toate deciziile noastre de fiecare zi, şi de fiecare clipă, te constaţi un om fără sens, un om fără hrană în faţa

haosului care caută să te soarbă în tragedia nefiinţei - una din definiţiile răului.

Propriul tău destin aşteaptă de la tine decizia acestei transpuneri a ta, în chipul lui Dumnezeu, transpunerea în felul de a fi al lui Iisus în lume.

Iată în ce vreau să vă antrenez: în declanşarea mecanismului religios al sufletului.

Sufletul Îl recunoaşte pe Tatăl său şi I se alipeşte.

Dar fiind închis într-un trup, care aparţine lumii acesteia, sufletul se alipeşte şi de lumea dinafară, crezând că într-aceasta îşi poate găsi liniştea sa. Dar nu şi-o găseşte, de aceea toată nevoinţa vieţii călugăreşti are această raţiune de a fi: să nu lase sufletul să se alipească mai tare lumii văzute decât lui Dumnezeu.

Fiindcă Dumnezeu e Duh, iubire şi adevăr, nu-L putem "vedea", nu oferă imaginaţiei - cinematografiei noastre - nimic, de aceea avem impresia că credinţa în Dumnezeu e un risc sau un pariu al raţiunii.

Fapt este că **credinţa e o continuă asceză a raţiunii,** fiindcă Dumnezeu este altă natură decât existenţa creată şi cunoaşterea lui Dumnezeu ne cere şi pe noi, în întregime, într-un alt mod de a fi.

Cunoaşterea lui Dumnezeu, cine vrea s-o aibă - şi nu eşti liniştit până n-o ai - antrenează în ea fiinţa noastră întreagă, cu toate rădăcinile ei în existenţă. Suntem irezistibil mânaţi spre această cunoaştere metafizică a lui Dumnezeu şi ca atare feriţi de neajunsurile noastre de oameni.

Iată tragicul şi smerenia cunoaşterii noastre.

Din cele de până aici rămâne de reţinut că întreaga noastră fiinţă trebuie sfinţită, pentru a ne putea apropia de Dumnezeu. O cunoaştere teoretică a lui Dumnezeu au şi dracii, dar aceasta nu-i sfinţeşte. Dumnezeu face parte din destinul omului şi e neliniştit sufletul nostru până nu se odihneşte întru Dumnezeu.

De aceea, când lipseşte preocuparea de mântuire fiinţa noastră e în pierzanie, care şi ea, pierzania, amăgeşte cu o "odihnă".

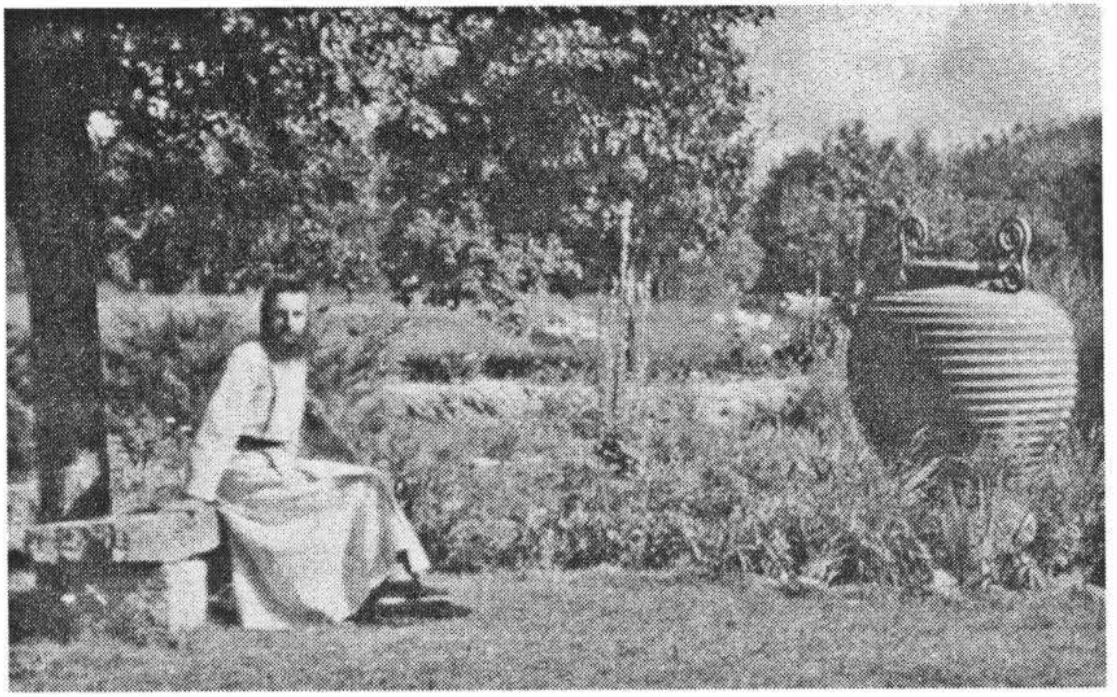

Părintele Arsenie în minunata curte
a Mănăstirii Brâncoveanu
de la Sâmbăta de Sus

O cercetare duhovnicească[9]

Părintele Sachelarie, duhovnicul Seminarului monahal, ne-a vestit într-o bună zi că a venit părintele Arsenie, stareţul de la Sâmbăta de Sus.

Cam pe la ora 16^{00} a venit la noi, însoţit de părintele nostru duhovnic. În mână are o geantă în care poartă Sfânta Scriptură.

Părintele Arsenie e de statură potrivită, simplu dar curat îmbrăcat; un culion mic şi o rasă cu mâneci largi, cum poartă călugării din Sfântul Munte. Faţa-i uscăţivă dar luminată, iar în ochii albaştri, cu o strălucire tainică, se vede cum se vede în fundul apelor limpezi când e cer senin.

După obişnuita salutare călugărească, Părintele Arsenie a început să ne vorbească. Ne-a vorbit despre misiunea noastră, despre nădejdile şi credinţa pe care trebuie s-o aibă slujitorii Bisericii.

«- Dacă tu crezi ceea ce spui, credinţa ta se mută la cel pe care îl înveţi, la cel cu care stai de vorbă. Iar dacă nu crezi tu, nu vei putea să-l transformi, să-l prefaci nici pe cel pe care îl înveţi. Nu vei birui, dacă nu faci tu ceea ce spui. Cuvintele tale să fie ca ale lui Dumnezeu. Să nu bagi învăţături omeneşti în numele lui Dumnezeu, căci va fi vai de tine.

- Iar dacă unii nu ascultă de cuvânt, să fie câştigaţi fără de cuvânt, adică prin faptele voastre,

---

[9] Din amintirile unui absolvent al Seminarului monahal.

când vor vedea felul vostru de a trăi: curat și în temere. Podoaba voastră să nu fie podoaba de afară, ci să fie omul ascuns al inimii în curăție nepieritoare, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu.

- Osteniți-vă Domnului căci secerișul este mult și secerătorii puțini. Domnul poruncește prin prooroci: *"Dacă tu vei vedea pe nelegiuit și nu-l vei îndrepta, Dumnezeu va cere sângele lui din mâinile tale. Iar dacă îl vei îndrepta și el nu se va întoarce, el va pieri în păcatele lui și tu nu vei avea nici o vină"* (Iez. 3, 20-21).

- Am venit să vă cercetez, pentru că m-a biruit o carte scrisă de duhovnicul vostru "Asceza monahală în primele veacuri". Folosiți-vă dar de meșteșugul dascălului vostru. Întovărășiți știința cu osteneala purificării trupești și sufletești. Dacă tu crezi și lucrezi ceea ce spui, cu aceasta vei birui și vei răspândi lumină în jurul tău.

Sunt unii lipsiți de darul credinței. Aceștia nu vor să creadă din două motive:

1. - sau sunt stăpâniți de dracul mândriei,

2. - sau pentru că nu vor ca să fie (ca să existe) un judecător drept, care să le ceară socoteală de faptele lor nelegiuite și de viața imorală pe care o duc.»

După ce a plecat Părintele Arsenie am rămas toți tăcând multă vreme. Poate așa au fost călugării din timpul Sfântului Ioan Scăraru despre care ne vorbește adesea Părintele Sachelarie.

Ne-am întipărit bine în minte şi în inimă cuvintele şi chipul Părintelui Arsenie Boca.

Viaţa Domnului nostru Iisus Hristos, model de război duhovnicesc

Războiul nevăzut al lui Iisus cu satana se concentrează pentru cele două legi: iubirea de Dumnezeu şi iubirea de oameni.

I. Ispita întâi este ispita **prin plăcere**: pâini din pietre, ispitire de Dumnezeu şi slavă deşartă.

II. Ispita a doua este ispita **prin durere**: necazurile în timpul vieţii cu cărturarii, fariseii şi pătimirile (culminând cu Crucea).

Ieromonahul Serafim Popescu cu un grup de credincioşi la mănăstirea Brâncoveni de la Sâmbăta de Sus

Răspunzători peste oameni[10]

"Orice stăpânire de la Dumnezeu este" (Romani 13,1).

Toţi oamenii sunt fiii şi slujitorii lui Dumnezeu, colaboratorii lui Dumnezeu chiar.

Cu toate acestea, diferenţa dintre capacităţile oamenilor fiind evidentă, se înţelege că evidenţa impune o ierarhie, o conducere. De aceea, Providenţa caută "iconom credincios şi înţelept" peste oameni, "care să le dea la vreme măsura de grâu".

Textul poate fi înţeles în modul cel mai colectivist. Din punct de vedere creştin nu se află scris nicăieri dacă proprietatea grâului trebuie să fie particulară sau colectivă. Ce se atrage aminte este calitatea iconomului, de credincios şi înţelept, care dă fiecăruia măsura de grâu la vreme, deci măsurată după om şi după vreme. Evoluţia societăţii omeneşti spre munca unită, "spre colectivism", spre organizarea pământească a omului în socialism, este acum un lucru de la sine înţeles. Ştergerea graniţelor dintre oameni este ştergerea motivelor de război între creştini. Dacă motivele religioase n-au putut face aceasta, recunoaştem ca de la Dumnezeu pe oricine care, cu raţiuni pământeşti, va putea să facă "din săbii şi tunuri, fiare de plug".

Textul Evangheliei atrage atenţia iconomilor

---

[10] Luca 12, 42-48.

lumii asupra atârnării sau neatârnării lor de Dumnezeu. Răspunderile sunt proporţionale misiunii încredinţate. Iar Cel ce trage la răspundere "pe neaşteptate" este Dumnezeu. O mie de ani de-ar trăi ateul, tot pe neaşteptate este tras de Dumnezeu la răspundere ca unul ce nu se aştepta că mai există Dumnezeu şi Care să poată trage la răspundere.

Raţionalismul i-a antrenat pe oameni pe primejdioasa pantă înclinată spre neant. Toţi oamenii recunosc supremaţia Adevărului, numai că puţini mai ştiu acest adevăr exact. Una dintre definiţiile sale, de mari ravagii, este echivalenţa raţiunii cu realul. De aici, a spune că realitatea este numai ceea ce îmi spune mie mintea că e realitate, iar ceea ce îmi spune că nu e, înseamnă că nu există, n-a fost decât un pas. Afirmarea aceasta mai cuprinde în sine şi un alt sâmbure stricat: eul. Eul este un bun la locul lui, dacă nu este exaltat la rangul de criteriu al adevărului. Descartes[11], întemeind ontologia[12] pe "cogito", putea să se sperie de

---

[11] Descartes, RenÈ (1596-1650) - filozof, matematician şi om de ştiinţă francez; profund raţionalist, fixează îndoiala ca metodă fundamentală de cunoaştere şi aplicând-o începând cu sine pentru a stabili adevărul propriei realităţi este autorul expresiei (dictonului): „Dubito ergo cogito, cogito ergo sum" = „Mă îndoiesc deci cuget, cuget deci exist". Doctrina sa se bazează pe deducerea tuturor lucrurilor şi adevărurilor plecând de la gândire, care aparţine eului omului. (n.ed. 2008)

[12] Ontologie - ramură a filozofiei care studiază trăsăturile generale ale existenţei; studiul fiinţei în general.

urmările declarației sale cel puțin cât s-a speriat Nobel când a inventat dinamita și a întemeiat cu averile sale un premiu permanent pentru pace. Numai gândirea lui Dumnezeu echivalează cu creația. Omul este creator în fantezie. Cea mai fantastică creație a omului: *fantezia că nu există Dumnezeu* este negativă. Iată o interpretare greșită a **definiției** omenești de iconomi ai lui Dumnezeu.

Înmormântarea Părintelui Arsenie Boca - Mănăstirea Prislop 04 decembrie 1989

Momentul morţii, "Memento Mori"

Pentru înţelegerea celor ce se petrec la ieşirea sufletului din trup, mult ne ajută teologia chipului şi asemănării (cu Domnul nostru Iisus Hristos; n.ed).

Repetăm pe scurt câteva date:

Omul a fost creat după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Chipul îl are în însuşirile sale sufleteşti prin natură, iar asemănarea a primit-o ca posibilitate a desăvârşirii prin **har**, după nevoinţă. Deci chipul ne este dat, iar la asemănare trebuie să ajungem în cursul vieţii pământeşti.

Porunca lui Dumnezeu de la început a fost "creşteţi" şi însemna tocmai această ajungere la asemănare prin ascultare şi conlucrare cu voia divină.

Dar omul, neascultând prin cuvânt, la sfat străin se grăbi cu partea a doua a poruncii, cu "înmulţirea" înainte de a creşte. Aceasta i-a adus "îmbrăcarea" în aceste "haine de piele" a căror sfârşit este "moartea". Una din rugăciunile înmormântării explică aceasta astfel: "Ca această negrăită legătură dintre trup şi suflet să se taie şi să se desfacă în cele din care a fost alcătuit, adică sufletul să se întoarcă la Dumnezeu de la Care şi-a luat fiinţă, iar trupul să se întoarcă în pământ, din care a fost luat, pentru ca răutatea să nu devină nemuritoare". Prin neascultarea care i-a adus omului moartea hainelor de piele a fost îndreptată şi posibilitatea creşterii la "asemănare".

Această stare de lucruri a dăinuit în tot neamul omenesc până la întruparea lui Hristos, noul Adam, Care a fost ascultător până la moarte şi "încă moarte pe cruce". Prin ascultarea Sa, de asemenea încercată de ispititor, am recâştigat iarăşi posibilitatea asemănării. Înainte de Hristos n-a fost mântuire şi în afară de Hristos nu este mântuire, ci numai în Hristos ne putem mântui.

Între chip, ascultare, asemănare şi mântuire se stabileşte o strânsă legătură. Căci nu ne putem mântui numai cu chipul, fără asemănare, şi nu putem spori de la chip la asemănare, fără ascultare şi nu putem asculta prin natură fără Hristos.

Deci, ascultarea Lui cea până la jertfă ajută şi ascultării noastre, întorcând-o în ascultarea originară pe care o pierdusem toţi în Adam. Ce am pierdut toţi în Adam recâştigăm individual în Hristos. De aceea e numit creştinismul o a doua creaţie a lumii.

Moartea totuşi dăinuieşte şi după Hristos. Dar acum nu mai are sensul osândei, ca plată a neascultării, căci ascultarea lui Hristos - jertfa - a transformat moartea în eliberarea de patimi.

Jertfa Mântuitorului a biruit moartea, care până aici se întindea şi asupra sufletului nemuritor, ţinându-l închis într-o stare de iad.

Învierea lui Hristos a biruit moartea, pentru noi lăsându-i morţii puterea numai asupra trupului, "care nu se supune lui Dumnezeu şi nici nu poate" iar pentru suflet făcând-o şi înviere. Învierea lui Hristos mai este totodată şi certitudine

religioasă a învierii celei de obşte a cărei începătură S-a făcut Domnul Hristos. Deci Hristos prin jertfa Sa a câştigat biruinţă asupra morţii în toată extinderea sa, iar biruinţa ne-a dat-o nouă. Cu puterea ascultării Sale a restabilit chipul ce se desfigurase, am văzut slava asemănării, "slava Sa", "ca a unui Dumnezeu". A restabilit asemănarea originară a omului cu toate urmările acestei restabiliri.

Cu aceste câteva date dogmatice putem înţelege ceva mai bine şi cele de la ieşirea sufletului şi cele de pe urmă ale omului, iar pentru o mai clară înţelegere a lucrurilor împărţim descrierea faptelor ce se petrec în două situaţii extreme, lăsând subînţelese treptele intermediare a căror variaţie este aproape infinită.

- O extremă o formează starea sufletelor care în cursul vieţii pământeşti n-au avut nici-o grijă de mântuirea lor, au fost numai trup, numai natură, numai chip.

- Cealaltă extremă o formează starea sufletelor care în starea vieţii pământeşti au alergat la "Ţinta Hristos", au biruit trupul prin duh, prin nevoinţă şi har şi-au depăşit natura şi în dar au primit cununa alergării: asemănarea, desăvârşirea, slava îndumnezeirii.

Totuşi pentru evitarea încadrărilor arbitrare şi a fanteziilor deznădejdii, descriem şi câteva stări intermediare, luate la întâmplare.

Să luăm lucrurile cum se petrec ele:

1. - **în prima extremă:** trupul slăbeşte, legătura materiei se subţiază, relaţia cu veacul acesta se stinge, fie pe calea bolii, fie pe calea ascezei. Dacă omul a trăit mai mult după firea pământească, la sfârşit prezintă o înfăţişare de înfrânt, de amărât dar şi de "arătare". Dă impresia unei absenţe a sufletului într-un rest de om. În realitate sufletul e încă în trup, dar nefiind dezvoltat după natura sa, fiind pipernicit ca rosturi ale sale în trup, avem această impresie de absenţă, de "dus".

Omul natural, omul trupesc nu-şi vede sufletul, abia îşi constată chipul, însă fără să-i confirme obârşia. Nu-şi poate face o idee clară despre suflet, deşi el există în trup, care-i este sufletului ca o temniţă ce-l ţine în întuneric. Când trupul slăbeşte, ca putere de temniţă asupra sufletului şi vremea ieşirii sale din lumea aceasta se apropie, sufletul ia cunoştinţă de sine într-un mod violent, trezindu-se ca făptură spirituală - deci imponderabilă - ce stă pe prag de conştiinţă de sine între două lumi. Abia acum sufletul se vede pe sine, spre deosebire de vremea ce o petrecea în trup. În trup el împrumuta acestuia energia specifică a simţurilor. În baza energiei sufletului trupul e vioi, sănătos şi capabil de o viaţă de relaţie cu lumea dinafară. Când omul prin modul pământesc de viaţă, pe care l-a considerat singurul real, a neglijat sau a tăgăduit sufletul şi celălalt tărâm al existenţei, acum, la întâlnirea violentă cu această lume de dincolo, crezută de el "fictivă", strigă, aşa zicând, de spaimă sau de uimire. Acest tipăt se

răsfrânge şi în trup ca un ecou în pădure, iar cei ce stau prin preajmă zic, auzind aceste frânturi, că delirează.

Ce se petrece de fapt?

Sufletul în preajma ieşirii din trup capătă vedere specifică naturii sale spirituale, prin care se vede pe sine mult mai clar de cum ne putem vedea noi în oglindă. Această nouă vedere are un plus faţă de a noastră, o dimensiune morală. Acum se descătuşează funcţia morală a conştiinţei "unde" era sădită energia atentă a asemănării şi a cărei existenţă o simţim şi prin vălul trupului. Trupul rămâne în sine inutil şi neputincios dar acum el e "legat" de o făptură spirituală descătuşată, extrem de impresionată, uluitoare, care-l poate face şi pe el capabil de acţiuni şi rezistenţe neobişnuite în mod normal. Această făptură, imponderabilă, eliberată de legea gravitaţiei în baza căreia corpurile au greutate, nu e nicidecum statică. Acum începe dinamica unui dialog interior aprins între lumina conştiinţei şi întunericul nefiinţei cel înscris în făptura sa de către patimile fixate în trup şi de către alte amăgiri, după cum omul şi-a condus viaţa sa pământească sub aspect moral. Păcatele, aceste înfrângeri morale, aceste dovezi de necredinţă, puteau fi şterse de pe "haina" sufletului în cursul vieţii dând ajutor luminii conştiinţei cu puterea dumnezeiască din Sfintele Taine, în care în mod acoperit este Hristos, dar acum aceasta nu se mai poate. Toate acestea stârnesc o contradicţie cumplită, insuportabilă, fără ieşiri şi fără termen.

Faptul acesta îi face pe unii să strige cu un huiet sinistru, prelung, ca de nebun.

Trezirea neașteptată a sufletului pe celălalt tărâm, al celei mai intense conștiințe a existenței - declanșarea acelui dialog cumplit, ucigaș, între "chipul" structurat cu negrijă în viața pământească și "asemănarea" sădită în conștiință, dar aflată acum fără nici un conținut, o conștiință "goală" fără haina luminii divine a făpturilor cerești - apoi întâlnirea brutală în cale a făpturilor cerești corespunzătoare chipului și asemănării cărora s-a făcut, toate acestea sunt fondul huietului sinistru, pe care trupul nu l-ar fi putut suporta ca durată și intensitate în cursul vieții normale.

Acum el este jucăria unor puteri care-l depășesc. Locul din psalmi: *"Omul în cinste fiind n-a priceput, alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte și s-a asemănat lor"*[13], capătă acum o fioroasă realitate. Cei cumpliți la chip se reped să-l ia în primire: "Căci nouă te-ai dat!" și "Nouă ne ești dat!" de urâtul cărora spaimă mare cuprinde sufletul, care însuși pe sine se vede la fel de cumplit, de furios și de urât. Acum întinde mâinile după ajutor și-i strigă pe toți și nu-i cine să-i ajute, căci "nevoie mare a cuprins sufletul" (Din rugăciunea înmormântării).

Suferința sufletului începe brusc de la această constatare a chipului său demonic în care s-a structurat prin necredință, prin împotrivirea față

---

[13] Psalmul 48, 21.

de jertfa lui Hristos pe care trebuia să o primească "în fiecare zi" prin umilă şi statornică lepădare de sinea sa cea deşartă. Acum se vede brutal: plin de sine ca un demon, muncit de sila de a petrece cu ei, alţi plini de sine. Se vede ţesut de patimile lor care i se păreau lui "Viaţa" dar erau "moartea". Vede iluzia şi amăgirea patimilor, care i se păreau "adevăr" dar care acum se lămuresc că au fost omorârea vieţii celei adevărate. Deznădejdea şi trufia îl macină cumplit într-o contrazicere de iad. Cele deşarte după care alergase orbeşte o viaţă i-au adus acum mintea prinsă pentru eternitate în preocuparea cu nimicul sau nefiinţa. Acum patimile nemaiavând posibilitatea satisfacerii prin trup se satisfac "în gol" crescând la intensităţi fantastice şi chinuind fantastic sufletul într-o muncire fără ieşire. Acesta este iadul.

Acum, în ceasul al doisprezecelea, vede sufletul că a greşit calea, stând de dragul patimilor şi a iubirii de sine împotriva căii Adevărului Vieţii veşnice, dar acum singur nu-şi mai poate ajuta cu nimic: s-a făcut noapte, când nimeni nu mai poate lucra mântuirea sa, adică această izbăvire de consecinţele patimilor.

Această stare extremă a sufletului poate deveni intermediară dacă mai este cu el mila dumnezeiască. Astfel, dacă însă intervine activ mila dumnezeiască, starea aceasta de iad a sufletului, de spaimă şi de dezastru, mai dăinuieşte o vreme pământească oarecare şi e "ţinut legat de trup" să-şi îndrepte

viaţa şi prin iubirea de oameni să facă pomenire şi pentru cel mutat care pesemne a mers la rău. Căci iubirea de oameni depăşeşte şi ea hotarele morţii şi prin rugăciunile Bisericii însoţeşte pe cei mutaţi de la noi până la judecata de pe urmă şi poate îmbunătăţi starea sufletului la cele de pe urmă ale omului la învierea cea de obşte, înainte de judecata definitivă asupra omului întreg.

Această deprindere cruntă de aici a trupului şi a sufletului ca ispăşire pasivă în ceasul al doisprezecelea al vieţii a câte unui om, vedem întâmplându-se şi ca o măsură extremă luată de la distanţă de Sfântul Pavel îndeobşte cu cei din Corint şi cu puterea Domnului Iisus Hristos; ca pe unul care păcătuise cu femeia tatălui său, să fie dat satanei spre pieirea trupului său, ca sufletul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus. Fireşte că satanizarea unui om ca cel din Corint, sau îndrăcirea celor din Gadara, sau ţinerea în gârbovie 18 ani de satana a femeii ce venise într-o sâmbătă la Sinagogă şi altele nenumărate numai în Noul Testament nu sunt fapte în afara ştirii lui Dumnezeu. De asemenea sunt grăitoare cuvintele Scripturii despre îngăduinţa dată de Dumnezeu satanei ca să se atingă de avuţia şi trupul dreptului Iov "Dar de sufletul lui să nu se atingă" spre dovedirea credincioşiei sale către Dumnezeu, pusă la îndoială de satana, ca pildă de răbdare în necazuri şi umilinţă şi ca statornicie neclintită a sufletului către Dumnezeu, oricâte propuneri îi făceau prietenii, nevasta, ca să blasfemieze pe Dumnezeu şi să moară ca să scape de chinuri

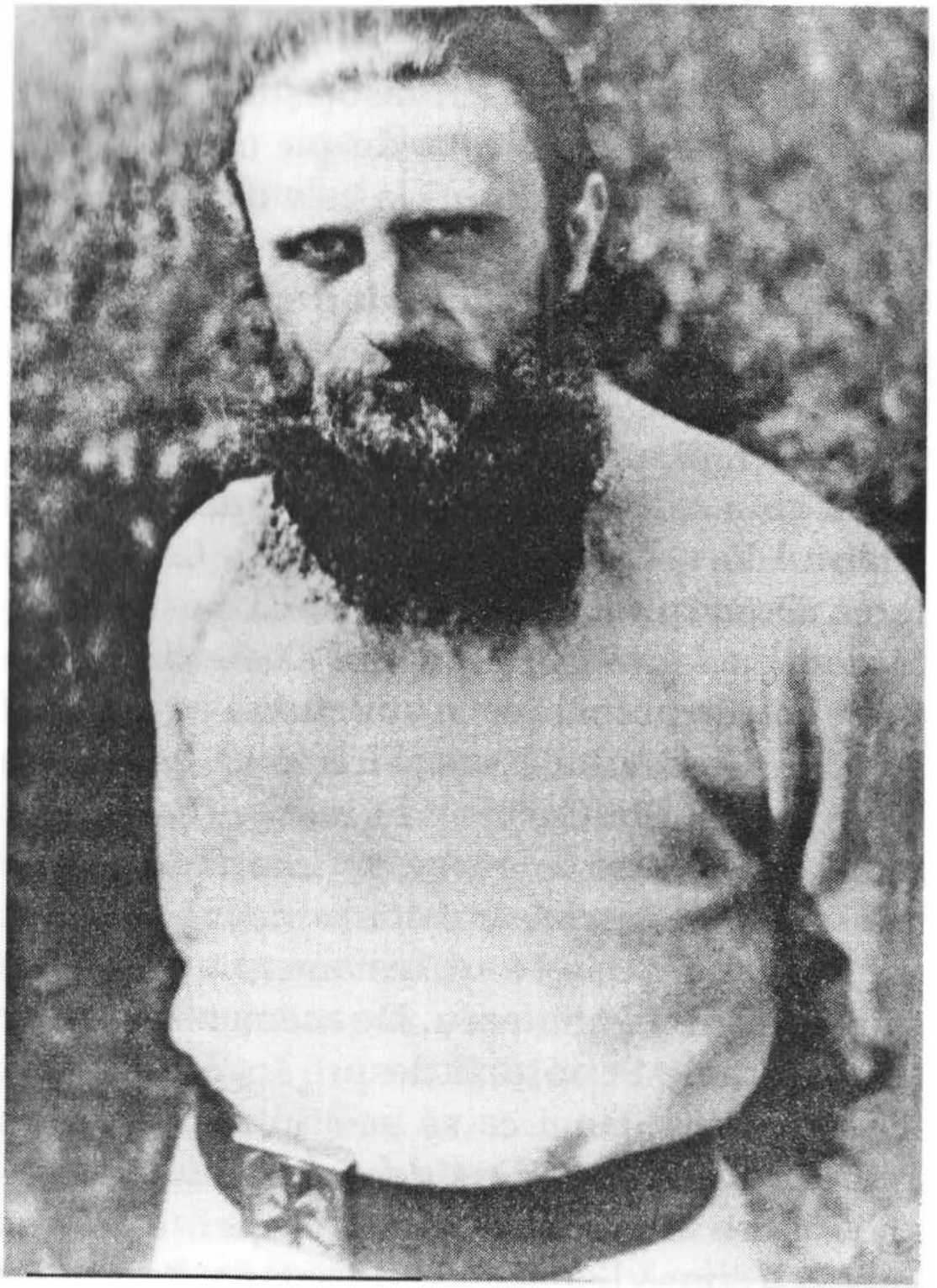

Preacuviosul Părinte Arsenie Boca

2. Cea de-a două extremă a stării sufletelor la ieşirea din trup.

Începem cu o precizare în plus a noţiunii de conştiinţă şi a noţiunii acelui "dincolo" al existenţei cu care şi conştiinţa are o tangenţă. Conştiinţa, cuvânt cu cuvânt, înseamnă a şti împreună, cu ştiinţă comună între cei doi termeni ai religiei: Dumnezeu şi omul. Ochiul lăuntric ce vede în două părţi: înspre Dumnezeu şi înspre om cu sediul în suflet. Acesta, prin natura sa, codifică totul cu o dimensiune morală. Este ochiul comun al nostru şi al lui Dumnezeu sădit în adâncul fiinţei noastre, o ultimă stea din Rai, rămasă pe cerul nostru metafizic - dincolo de cele văzute - faţa noastră duhovnicească pe care o răsfrângea asemănarea, adâncul fiinţei pururi întors către Dumnezeu, de la care primeşte energia slavei Sale, care poate să răzbească prin toate învelişurile de piele ale trupului încât se făcu văzută "strălucirea slavei lui Dumnezeu pe faţa lui Moise" şi a altor sfinţi aleşi ai lui Dumnezeu, până aproape de zilele noastre, pe faţa Sfântului Serafim de Sarov.

Partea dintru noi a acestui ochi se poate şi îmbolnăvi, în înţelesul că-i slăbeşte vederea morală, până la a nu mai vedea deloc. Aceasta se întâmplă în urma faptului că **omul respectiv n-a mai vrut să ia în seamă "mustrarea conştiinţei" pentru înfrângerile sale morale. Ca urmare vederea morală i se atrofiază.** Dar se poate întâmpla şi mai rău: după o perioadă de orbire a conştiinţei, ener-

gia să răbufnească cu violenţă şi să strice şi chipul, adică echilibrul şi buna funcţionare a facultăţilor sufleteşti, exprimat prin sistemul de relaţie al trupului cu sine şi cu lumea.

Ca atare se înţelege că ochiul conştiinţei este ochiul sufletului şi că această vedere a lui, după ieşirea din trup, nu se mai împiedică de materie, vede prin ea, nu se mai opreşte de timp, vede trecutul unei vieţi comprimat într-o clipă, distanţele nu-i mai sunt o stavilă deşi nu are o mobilitate şi o atotprezenţă.

Aşa este acest "dincolo": eliberare de îngrădirile trupului, spaţiului, masei, greutăţii - fără ca totuşi să fie topire sau destrămare a fiinţei. Pentru comparaţie, e dată într-o carte întâmplarea unuia care făcuse nişte rele pentru care e prins şi închis. Stătu o vreme la închisoare, apoi de aici la judecată, unde este judecat şi trimis cu toată rânduiala la spânzurătoare. A ajuns la locul de osândă, la urmă i se trece frânghia peste cap. Când simţi frânghia pe grumaz deschise ochii, trezit din vis de o bucată din tencuiala care căzuse din tavan tocmai pe grumazul lui. Toată istoria visată de el, care cuprindea vreme îndelungată, se petrecuse în fracţiuni de secundă.

Aşa este şi cu ieşirea din durata pământească în coordonatele celuilalt tărâm al existenţei. Dincolo - înaintea lui Dumnezeu, *"o zi e ca o mie de ani şi o mie de ani ca o zi"* (II Petru 3, 8). Dacă este zi petrecută în chin, e ca o mie de ani, iar dacă este în bucurie, o mie de ani e ca o zi - căci "dincolo"

nu mai e timp matematic sau astronomic, ci trăirea **în durata morală a existenţei** pe care revelaţia o transcrie cu această paradoxală expresie.

Acum se deschid înţelesuri şi perspective largi ale Împărăţiei lui Dumnezeu, care este înlăuntrul nostru. Faptul că conştiinţa noastră are o faţă pururi întoarsă către Dumnezeu a Căruia oglindă se face, ne explică posibilitatea asemănării, a desăvârşirii şi a îndumnezeirii. Pe de altă parte, suntem botezaţi şi îmbrăcaţi întru Hristos şi temple ale Duhului Sfânt, fiind nevoitorii pe calea ascezei, a dreptei credinţe şi a bunei povăţuiri, am biruit trupul cu puterea Duhului, făcându-l până la urmă din râvnitor al patimilor ascultător supus Duhului. De aici începe toată deosebirea cu privire la cele ale diferitelor mutări din lumea aceasta.

Sfinţii toţi s-au nevoit întins şi susţinut de a stinge patimile din trup - de a curăţi mintea şi inima de slava cea deşartă, sau pentru lepădarea de voia lor ca să facă "loc" lucrării Duhului Sfânt în sufletul, mintea şi inima lor. Aşa, cele nevăzute de "dincolo" prindeau viaţa sufletului şi chipul devenea asemănare, răzbind vălurile trupului, subţiindu-l, împrumutându-i însuşiri duhovniceşti, pentru mari faceri de bine şi fapte ale iubirii de oameni cum ar fi, de pildă, faptele de ajutor la distanţă ale Sfântului Nicolae sau ale unor părinţi din pustia scetică. E clar că atotprezent numai Dumnezeu în Treime închinat este şi ca atare numai El ştie necazurile şi nedreptăţile răbdate pretutindeni de robii Săi, care I se roagă de izbăvi-

re. Dar, oricât de nerezut s-ar părea, Dumnezeu mult iubeşte şi doreşte să petreacă cu oamenii în inima lor şi să-i pună unii pe alţii să-şi ajute pe căi naturale sau pe căi supranaturale, El făcând totul prin mâinile sau prezenţa "văzută" a lor. De aceea, trupul cu cât este mai ascultător de Duh, cu atât e mai subţire şi devine din ce în ce o unealtă mai bună a lui Dumnezeu, "în mâna" iubirii Sale de oameni, şi rămâne ca atare şi după mutarea lor din lumea aceasta. Deci cele de pe urmă ale trăitorilor după Duh, care au realizat cel mai bine nevoinţa asemănării, trupul, deşi a ajuns neputincios, începe să iradieze viaţa cea lăuntrică a sufletului până la măsuri de slavă dumnezeiască. Un suflet luminat lăuntric acţionează asupra trupului, făcându-l şi pe acesta luminos, chiar mai multă vreme, cum avem chipul strălucitor "ca fulgerul" al Sfântului Sisoe, când se muta acesta. Domnul Hristos era prezent, iar nevoitorul se lumina de lumina dumnezeiască de pe Tabor a Slavei Schimbării la faţă a Domnului. Nevoitorul se ruga să fie îngăduit să se mai pocăiască puţin "Tu mai ai nevoie de pocăinţă, părinte?" ziseră cei din jurul său, iar el răspunse "cu adevărat încă n-am pus început bun" şi s-a săvârşit în dumnezeiasca lumină. Poate că acesta a fost nevoitorul care l-a determinat pe Sfântul Ioan Scărarul să spună că "desăvârşirea e o prăpastie de smerenie".

Dacă la sufletele celor trupeşti vin cu silnicie vameşii de tuci ai unui cer de catran, sufletele

dreptilor însă se trezesc înconjurate de razele luminii, de sfinți și cântarea cerească. Uimiți de dumnezeiasca frumusețe de care sunt atrași și înșiși străbătuți, ca dintr-un extaz se strămută din cele de aici la veșnicele lăcașuri în Împărăția lui Dumnezeu.

După dumnezeiasca iconomie trupurile lor pot primi în continuare harul tămăduirilor de boli, a izvorârii de mir, a ocrotirii de cetăți și alte haruri, ca confirmare a iubirii de oameni a sfinților, activă și după mutarea lor din trup. Atingerea în viață a nepătimirii, a izbăvirii de patimi prin focul smereniei și conlucrarea Duhului Sfânt, au ca urmare buna mireasmă și harul atingerii de un suflet îndumnezeit. Sfântul Serafim în serafica sa iubire de oameni pe care-i numea "bucuria mea" îi îndemna să vină cu necazurile și la mormântul lui și să i le spună, ca și cum el ar fi de față; căci va mijloci la Dumnezeu pentru alinarea lor.

Cu aceste date, înțelese, începe să se facă lumină în problema fundamentală pentru tot omul: mântuirea. Adevărat că în Hristos *"în dar suntem mântuiți"*: însă darul mântuirii câștigat de jertfa lui Hristos ni-l însușim cu mare nevoință, vreme de-o viață. Niciodată nu putem zice pe pământ "de acum suntem mântuiți, pentru că încă zicând așa ne împiedicăm și cădem".

Îngerii duceau la cer sufletul Sfântului Macarie. În văzduh îl întâmpinau și vicleanii diavoli și ziceau: "ai scăpat de noi, Macarie" și el răspundea

"încă nu am scăpat, ci îmi mai trebuie ceva", şi intrând pe uşile raiului s-a întors către ei zicându-le: "acum am scăpat de voi!"

Această întoarcere a sufletului în Rai - aceasta este mântuirea, pentru dobândirea ei, "ştiind cui credem", punem toată osteneala şi fizic şi cu mintea, cerem ajutorul lui Dumnezeu şi punem toată viaţa înaintea Domnului nostru Iisus Hristos, Care ne-a chemat şi ne-a ales din lume. Faptul că se nasc contemporani, în aceeaşi vreme, o serie de oameni, că aceştia se întâlnesc şi se angajează împreună la un anumit mod de viaţă, că cei mai încercaţi îi ajută pe ceilalţi nu e nicidecum un fapt întâmplător, ci un fapt cu tâlc şi orânduire dumnezeiască. Dacă modul de mutare al unuia dintre noi ne-a pus pe toţi pe gânduri şi de aici am înţeles (unele) taine ale vieţii şi ale morţii, e limpede că aceasta e cu dumnezeiască rânduire, spre folosul tuturor. Nevăzut, Dumnezeu este cu noi, ne are de grijă şi ne învaţă. Ca atare noi reînnoim făgăduinţele noastre, limpezindu-ne alergarea.

Toţi termenii "grei" folosiţi până aici ne sunt daţi în diferite porunci, de a ne ocupa în mod practic de ei. Totul începe de la ceva uşor, posibil şi neînsemnat, dar duce cu anii, cu stăruinţă şi cu dragoste, până la culmi de lumină dumnezeiască. De pildă: **Asemănarea** (cu Dumnezeu) este nevoinţa îndumnezeirii care se adună în suflet, cu migală, câştigând prilej după prilej, comportare după Duhul Sfânt, sau după cum ar face Domnul

Iisus, şi nu după omul sau după patima din mod. Patimile slăbesc cu postul şi cu rugăciunea neîncetată, se ard cu smerenia cea din ascultare şi cu a ţine în conştiinţă pe Celălalt, pe Cel bun.

Lepădarea de sine - crucea firii pământeşti cea din fiecare zi şi condiţia fundamentală a urmării lui Hristos - e cheia câştigării prilejurilor de îmbogăţire în Dumnezeu. Căci ne lepădăm de voia noastră pe toate cărările, ca să facem "loc" lucrării Duhului Sfânt în noi, care se roagă "negrăit" pentru noi şi lucrează mântuirea noastră în anii vieţii.

Îndeplinind cu convingere şi cu dragoste această condiţie fundamentală cerută de Domnul Iisus - a lepădării de sine - în scurtă vreme pricepem că pe El Îl câştigăm, câştigând prilejurile, şi câştigăm totodată şi desprinderea noastră de trupul patimilor şi de "lume", după cuvântul unei preasfinţite feţe care zice că: oricât de paradoxal ni s-ar părea, **pentru aceasta ne-am născut în lumea aceasta "ca să învăţăm a ne desprinde de ea".**

Desprinderea deci, nu prinderea sau înprinderea.

Putem şi şti în ce măsură suntem pe cale, în adevăr şi în viaţă - semnul e măsura smereniei - când Atotprezenţa lui Dumnezeu în Treime închinat devine un fapt de conştiinţă şi de trăire a noastră chiar şi între mărunţişurile de toate zilele. Sentimentul şi conştiinţa trăirii dogmatice a lui Dumnezeu ca Atotprezent: "Aici eram, dar dacă nu M-ai chemat?", ne curăţeşte inima până la

măsuri de trăire mistică şi vedere dumnezeiască.

În altă ordine de idei, trăirea în prezenţa vie a lui Dumnezeu Iisus ne aduce şi alte daruri; ne uneşte duhovniceşte cu toţi nevoitorii care mai înainte de noi au dobândit mântuirea şi le câştigăm şi rugăciunile şi rudenia lor spirituală.

Gândindu-L şi trăindu-L pe Dumnezeu viu şi de faţă, devenim din ce în ce mai odihnitori de Dumnezeu în inimile noastre. Ochiul conştiinţei se deschide la noi lumini, mintea se luminează de har şi primim, din vreme în vreme, încă de aici, evidenţa vieţii celuilalt tărâm al existenţei.

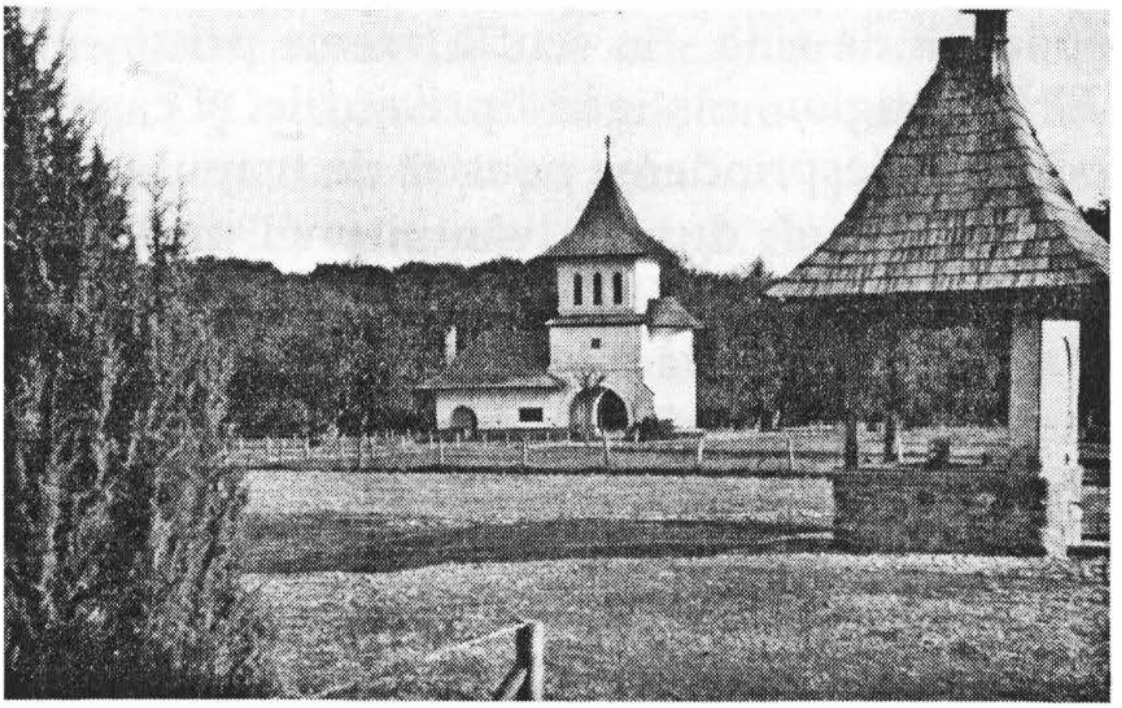

Imagine de arhivă;
Biserica Mănăstirii Brâncoveanu
de la Sâmbăta de Sus

Gândurile şi vicleniile lor

Gândurile vin în minte de la fire, de la Dumnezeu şi de la diavol.

De la fire sunt cele numite: foamea, setea, frigul şi celelalte.

De la Dumnezeu sunt gândurile cu grijă de suflet, de luminarea lui, de aducerea omului întreg, curat înaintea lui Dumnezeu, precum şi atenţionările conştiinţei şi altele asemenea.

De la diavolul sunt plăcerea de a face rău, de a uita de Dumnezeu, precum şi toate pasiunile. Şi o altă caracteristică a lui este că sileşte omul la toate extremele care-i sunt peste putere.

Mintea, nu creierul, trebuie să ştie să deosebească ce vine de la Dumnezeu, sau de la fire, sau de la diavol. Cu mintea trecem prin mormânt dincolo, ea nu-i supusă morţii.

Toate acestea ca gânduri.

Dar diavolul încurcă lucrurile şi altfel, le strâmbă!

Strâmbă şi cele ale firii, îmbiind firea la toate denaturările şi exagerările ca s-o uzeze şi s-o înnebunească după tot felul de plăceri egoiste.

Strâmbă şi cele ale lui Dumnezeu. Dacă mintea nu ia aminte, diavolul face cu omul cum face cu sectarii. Trage în greşeală pe om să nu asculte de orice rânduială ci numai de capul lui în care el (diavolul) e profesor.

Ce interesează aici, cu deosebire, e ce face diavolul cu instinctele primare ale omului, cum le degradează, cum le exagerează... prezentându-le ca drepturi la ceva - "minţind că asta-i libertatea lui". Că asta-i el şi altceva nimic. De cumva omul crescând află că mai are şi minte şi suflet, le umflă de mândrie, de aroganţă, de suficienţă de sine, de neascultare şi îndărătnicie.

O altă caracteristică a diavolului: **este cel mai mare pisălog pe capul omului**, obsedând mintea chiar şi în vis cu "învăţăturile lui". Obsesiile sexuale, de pildă. Acestea sunt gânduri care ciocănesc la cap până îl biruie şi îl duc la învoială pe bietul om neatent, îl duc la faptă şi îl aruncă în păcat. Plăcerea mincinoasă şi de-o clipă a căderii în păcat devine cleiul memoriei şi se face deprindere care de acum va cere o repetiţie continuă şi omul pierde stăpânirea de sine şi merge în calea păcatului până la istovire prin moarte şi nu moarte bună, ci moarte a minţii mai întâi - că a fost prima de vină. Nevrozele, psihozele sunt efectul denaturării acestui instinct primar al firii în câteva generaţii succesive dar pot apare şi într-o generaţie dată. **Deci omul, condus fără să-şi dea seama de diavol, a declanşat exploziv un instinct al firii. Astfel deci a slăbit firea minţii, a slăbit stăpânirea de sine, a acoperit mustrarea de conştiinţă, care acum ea face explozie şi găsind mintea slăbită o alungă în schizofrenie, în paranoia şi în alte nenorociri nervoase.**

Calea călugăriei nu e după fire; ea e mai presus de fire, ca atare cere o putere în plus. Se înţelege că o putere mai presus de fire de la Dumnezeu dar şi o capacitate biologică de rezistenţă faţă de pisălogeala obsesiei, a tensiunii firii sau a povârnişului denaturării.

Când au zis ucenicii Mântuitorului într-un context: "Nu e bine a se însoţi omul cu femeie", Domnul Hristos, Autorul omului, le-a răspuns: "Cuvântul acesta nu-l pot cuprinde decât aceia cărora le este dat"

Cum dat? Dat în conştiinţa lui genetică, mai înainte de a fi vreuna din zilele lui pe pământ. Dat ca destin cu ajutorul orânduirii speciale, a unor gene... în cromozomii săi specifici **xx** sau **yy**, ca tensiunea lor cea după fire să poată favoriza convertirea iubirii fizice - pentru o singură persoană, opusă sexului - în iubire duhovnicească universală pentru toţi oamenii oricum ar fi ei.

Potrivnicul (diavolul) e îngăduit să ispitească trupul şi sufletul cu plăcerile patimilor: senzualitatea, lăcomia, luxul, slava deşartă, ispita puterii sau a măririi trecătoare, a mândriei sau aroganţei, cu patima proprietăţii sau poate ispiti omul făcându-l să intre în contextul unei concepţii de viaţă diametral opuse Revelaţiei. **Toate patimile dezlănţuie o concurenţă pentru bunurile lumii acesteia încât oamenii se văd unii pe alţii duşmani de moarte şi ajung la crime şi războaie.**

Iubirea de oameni e înfrântă de egoisme atât

gonice sau demonice. Oamenii pot înnebuni dacă rămân sau oftează cu exclusivitate numai pentru viaţa de acum şi de aici. Libertatea lor cu care sunt împodobiţi de creaţie nefolosind-o sub îndrumarea lui Dumnezeu ajung în cea mai demonică robie şi omul e pierdut cu voia şi cu mintea lui. **Deci, de ce sunt îngăduite devierea şi potrivnicul? Ca să se vadă încotro înclină libertatea duhului şi de acea direcţie să aibă parte în veci.**

"Iată pus-am înaintea feţei voastre apa şi focul, viaţa şi moartea; spre care veţi întinde mâna, pe aceea veţi avea-o." (Isus Sirah 15, 16-17; Deut. 30,16)

Numai între contrarii se desăvârşeşte iubirea.

Se întâmplă că vin la mănăstire un număr de inşi pentru că simt în ei infirmitatea neputinţelor. Nu au o minte mai deschisă către rostul spre care au venit. Nu cunosc caracteristica gândurilor, se împrăştie cu gândurile pentru rubedenii. Mai bine să te rogi aşa: Ai grijă, Doamne, de toţi, că eşti pretutindeni şi miluieşte-mă şi pe mine, eliberându-mă de robia gândurilor. Sau respingi gândurile, le alungi, lăsându-le (pe rubedenii) în seama responsabililor. Sau să nu-ţi crezi gândurilor. Sau: Gândurile nemărturisite la duhovnic te tulbură până la explozie, Sarsailă te sugestionează cu gândurile lui, cu drepturile tale şi tu ţinând ascuns materialul lui te trage până ....

Conflictele sunt numai între filozofi nu între sfinţi. Nu există doi filozofi să se înţeleagă şi nu există nici o contradicţie între sfinţi.

Unicul caz în istoria creştinismului este mus-

trarea Sfântului Pavel către Sfântul Petru care trecea la masă când cu iudaizanții, când cu creștinii din păgâni.

Dacă s-ar fi rămas la tema iudaizantă (creștinii din păgâni să se taie împrejur) - creștinismul ar fi fost un creștinism național. Prin Sfântul Apostol Pavel creștinismul a devenit religie universală căci el a lepădat specificul evreiesc.

Gândurile lui Sarsailă își pierd puterea când sunt spuse, denunțate. Mai greu este cu neajunsurile ereditare țesute în fire. La obârșie și acestea tot pe cel viclean îl au la rădăcină. Sunt neputințe ereditare de care greu scapi, ba de unele din ele nu scapi. Exemplu: alcoolismul bunicilor, străbunicilor se soldează în urmași cu un creier mai slab. Descendenții acestora merg până la al treilea neam. Sfânta Scriptură pomenește și de al patrulea neam..., de-al cincilea neam nu mai spune nimic, dovadă că s-a stins neamul acesta.

Orice lămurire luminată nu poate înlocui celulele nervoase distruse de alcool. Sunt deci și imposibilități de luptă cu poverile ereditare. Pe înaintași să-i iertăm și cu asta îi ajutăm la judecată.

Deci mulți infirmi vin în mănăstire dintr-o frică de viață. Elementele valoroase sunt aceia care vin la mănăstire pentru a-și simplifica legăturile cu această lume, să-și curățească sufletul pentru dragostea de Dumnezeu.

Mult mai avantajos este să fii ascultător decât să porunceşti. Ascultătorul dă socoteală de ascultarea lui, poruncitorul e luat la răspundere dacă

le-a cântărit bine sau subiectiv - în acest caz tu câştigi şi el pierde.

Iorga spunea: "Când te latră câinii trebuie să te uiţi o treaptă mai sus." El o spunea cu dispreţ dar creştineşte te ridici prin umilinţă, smerenie şi iubind pe toţi oamenii. Trebuie multă smerenie.

Cu "Cartea de aur" spuneţi multe. E o carte de slavă deşartă, căci oricine scrie în ea trebuie să vă laude. Laudă cât văd şi cât se vede, dar ceea ce ascundeţi e în contradicţie cu ceea ce arătaţi.

Pentru slava deşartă munciţi mult, mai mult ca pentru smerenie. Faceţi mai bine şi îmbunătăţiţi locul cât puteţi mai mult dar nu pentru a fi laudă ci pentru a vă însemna sufletele voastre.

Cum puteţi să credeţi când primiţi slavă unii de la alţii şi slava care vine de la Dumnezeu n-o căutaţi? *"Nu puteţi sluji la doi domni"* şi la cel cu slavă deşartă şi la cel cu slavă adevărată. Gândiţi-vă bine!

CUPRINS

Din viaţa Preacuviosului Părinte Arsenie Boca 5
Urmarea Domnului Hristos..... 17
La altă intensitate să adâncim "Calea"..... 19
Crucea duhovnicească, nivel de lepădare de sine..... 28
Porunca lepădării de viaţa aceasta..... 30
Când se ia talantul?..... 33
Oamenii îşi apără viaţa, sinele şi eul..... 34
Mintea încâlcită în războiul nevăzut..... 35
Sfântul Duh; duhul omului; duhurile rele..... 36
Despre lupta postului cu relele..... 37
Aspecte ale relaţiei dintre neurologie, endocrinologie şi duhovnicie..... 46
Gândurile bune şi gândurile rele. Sfaturi duhovniceşti..... 54
Credinţa ne fortifică voinţa..... 61

Mărgăritare duhovniceşti

Facerea de bine sau milostenia..... 66
Sfântul Nil Sinaitul, despre milostenie..... 69
Ca de la sine înţeles..... 72
Despre conştiinţă şi cunoaşterea de sine..... 74
Prietenia..... 76
Mântuirea sufletului..... 79
Smerenia..... 83
Despre pocăinţă..... 85
Despre spovedanie..... 91

Spovedania care duce la smerenia omului lăuntric..... 92
Sfat pentru mărturisit..... 92
Despre rugăciune..... 93
Despre importanţa rugăciunii..... 96
Despre rugăciunea "Doamne Iisuse..."..... 98
Despre viziuni cereşti şi înşelăciuni drăceşti.... 100
De ce vin gândurile de hulă?..... 102
Despre tăcere..... 104
Cuvinte interzise..... 105
Mânia şi răbdarea..... 107
Timpul şi veşnicia..... 110
Ce trebuie să facem pentru morţii noştri..... 114
Înfricoşata Judecată a lui Hristos..... 114
A-ţi aduce aminte de Dumnezeu e mai necesar decât a respira..... 118
În lupta cu păcatul, cere ajutorul lui Hristos!.. 125
Adevăratul creştin..... 130
Adevăratul călugăr..... 134
Despre existenţa lui Dumnezeu..... 142
Între Dumnezeu şi om sau între raţiune şi credinţă..... 142
O cercetare duhovnicească..... 146
Viaţa Domnului nostru Iisus Hristos, model de război duhovnicesc..... 148
Răspunzători peste oameni..... 149
Momentul morţii, "Memento Mori"..... 152
Gândurile şi vicleniile lor..... 169

Sobor de Arhierei, preoţi şi monahi
la mormântul Părintelui Arsenie Boca - Mănăstirea Prislop

DISTRIBUIREA SE FACE NUMAI PRIN:
"PELERINUL" - IAŞI
Stradela Grădinari 39; Bl. B2; Sc. B; Et. 3; Ap. 3
Tel.: 0744.91.50.69